

SLOVENSKI NAROD

zhaša vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

1900—1925.

Z letom 1925. prekoračimo prvo četrtino 20. stoletja. Kaj pomeni ta četrtina za Evropo, za človeštvo, v tehniki, socialnosti, v kulturi, v družbi, o tem bodo te dni pisali svetovni listi in se bodo tiskali zborniki kulturnih znanstvenikov. O duhovni kulturi, o velikem socialnem napredku, o kolosalnem tehničnem razvoju, o blagostanju itd., ki se je rodilo v teh 25. letih, ne moremo govoriti Slovenci v taki meri, kakor veliki narodi, ki so to kulturo in ta veliki razmah človeškega duha sami ustvarjali! Mi lahko govorimo samo o valovih te kulture, ki so prodrli do nas in nam opodili naše življenje ter splošne nacionalne institucije. Pač pa pomeni teh 25 let interno, za našo narodnost, v pogledu našega notranjega razvoja in napredka dobo tako intenzivnega dela, kakršnega nismo prej izvršili niti v stoletjih!

Pomislimo, kaj smo imeli leta 1900. v pogledu materialne kulture! Bili smo srečni, če smo dobili zastopstvo dunajske trgovske hiše in če smo razprodali komisijsko blago. Danes govorimo o gospodarski politiki, razpolagamo z lastnimi velebankami, tvorimo državni narod!

Kaj smo imeli leta 1900. na književnem polju! Cankarja še ni bilo, Zupančiča tudi ne. Ljubljana — dolga vas, v kateri so se upirjale »besede« in slične prireditve brez globljih kulture. Danes pohajamo v dramo in v separatno opero, vzdržujemo konservatorij ter gojimo samostalno znanost na ljubljanski univerzi.

Leta 1900. so slovensko industrijo predstavljali Režjani odnošno Ribničani, danes kažemo na velike rudnike, na veletovarne, na desetisoče slovenskega delavstva, manualnega, strokovnega, na moderno vzgojeno pisarniško osebje. Slovenska industrija cvete, obrt se razvija, trgovina si stavlja velike cilje. V Ljubljani se delajo borzne kupčije.

Leta 1900. nismo bili skoro nič, danes gojimo kulturo v specijalni obliki in si črtamo visoke poti, kakor najnaprednejši narodi.

Leta 1900. smo bili sužnji! Sužnji v pravem smislu besede. Borili smo se za slovenske izraze in izjave po sodiščih, prepirali za ljudskošolski učni jezik. Nismo imeli niti ene slovenske gimnazije, niti ene realke, ki šele tehnične srednje šole in samostalne strokovne šole. Politično smo bili sužnji. V Ljubljani so kraljevali dunajski namestniki ter nas obdajali s pangermanskim spijoni, ki so nas ogledovali do mozga in nam kovali suženjske verige.

S kako naglico so se razvijali nato dogodki od leta 1908! Najprej septemski dogodki, nato kolosalen razmah nacionalnega navedenja, pozneje pa zmogovit pokret jugoslovenske omladine, ki je bistrovčno začela bližnjo zoro jugoslovenskega državnega ujedinjenja!

Prišla so strahotna leta svetovne vojne s političnimi preganjanji ter s ponižanjem jugoslovenskega naroda, dokler ni, med klanjem ohranjen, visoko dvignil zastavo državnega odrešenja!

Od leta 1908. dalje je vse šlo po bliskovito. Tako je tudi minila svetovna vojna in danes štejemo že šesto leto svobodnega življenja v lastni nacionalni državi.

Velike upe smo stavili v nove razmere in v mlado državno življenje! Nesrečne splošne evropske gospodarske in socialne razmere so zakrivilo, da nismo bili zadovoljni in da smo morali prenašati težko moralno in gmočno gorje. Nismo bili vajeni samostalne državnega življenja in nismo vedeli, da je treba tudi to življenje samosvoje zidati in izpopolnjevati, kakor pri vsaki drugi človeški stavbi. Tudi država se gradi in gradba odvisi od naše vneme, ljubezni, vdanosti ter vsestranske delavnosti. Te delavnosti smo doslej prav veliko pogrešali. Pogrešali smo je najprej med omladino, potem med razumnostjo in na celem političnem terenu.

Ko stopamo v drugo četrtino 20. stoletja, si ne moremo želeli drugega,

Odgovor zunanjega ministra proti obtožbam Fana Noli.

Vrnitev članov vlade Ahmeda bega Zoga v Tirano. — Fan Noli prispele v Rim.

— Beograd, 31. decembra. (Izv. Ob 12.) Zunanji minister dr. Ninčić je danes odgovoril tajništvu Društva narodov v Ženevi z ozirom na obtožbo Fana Noli povodom zadnjih dogodkov v Albaniji, češ da je Jugoslavija organizirala na svojem ozemlju čete Ahmeda bega Zoga in da so se v teh četah nahajali tudi jugoslovenski vojniki in oficirji. V kratkem in jedrnatem odgovoru naglašuje zunanji minister, da je način obtožbe tako neobčičen in neprirojen, da kr. vlada v Beogradu ne bi na njo niti ne odgovorila, da nima oziroma napram Društvu narodov. Opozarja na absurdnost te obtožbe napram naši državi. Namen obtožbe je obklevanje in klevetanje proti državi, na kar je Društvo narodov že navajeno.

Zunanji minister opozarja Društvo narodov na postopanje Fana Noli za časa zadnjega zasedanja Društva narodov v Ženevi. Takrat je Fan Noli kraljevino SHS obtožil, da je Albanija radi naših vojaških priprav primorana mobilizirati, dočim se je pozneje Društvo narodov popolnoma prepričalo, da gre za obmejni konflikt, katerega so izzvali sami Albanci.

Obtožbo, da se naša četa udeležuje boje proti vladni Fana Noli, zunanji minister najodločnejše zavrača kot izmišljotino in izjavlja, da so bili zadnji dogodki v Albaniji revolta pre-

bivalstva proti vladni Fana Noli, kar je že Ahmed beg Zoga dovolj točno pojasnil.

Končno izjavlja zunanji minister, da bo naša država še dalje v bodoče kakor doslej ostala napram Albaniji vedno nevtralna in bo smotrila dogodek popolnoma nepristransko. Naša država želi sosedni državi popolno samostalnost in neodvisnost, kar je že našo državo mnogo stalo.

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) Po poročilih iz Tirane so se večinom vrtni člani bivše vlade Ahmeda Zoga in v kratkem prevzame vladne posle nova vlada. V Sv. Ivan Medunski in v Drač je dospelo francosko brodovje. Fan Noli je prispele v Rim v spremstvu predsednika kosovskega komiteja Hasana Prističina.

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) Po vestih iz Albanije je bil Bajram Cur, ki je skušal organizirati upor proti novi vladi, povsem poražen od novih vladnih čet. V okolici Krume je bil Bajram Cur obkoljen. Bajram Cur je v nekatere vseh požga hiše privatnih oseb. V Skadru je bila včeraj velika manifestacija skupina, kateri je prisostvovalo nad 5000 ljudi. Skupščina je protestirala proti rovanju Fana Noli. V Skadru je bilo izpuščenih 400 od prejšnje vlade obsojenih političnih zločincev.

Medzavezniška konferenca za razdelitev vojne odškodnine.

Potovanje finančnega ministra dr. Stojadinovića v Pariz. Volilna borba. — Odgovoritev se je finančnega odbora.

— Beograd, 31. decembra. (Izv. Ob 12.) Na poziv francoske vlade je naša vlada odredila, da se medzavezniške konference, ki se vrši dne 6. januarja 1925. udeležijo kot zastopnik naše vlade finančni minister dr. Milan Stojadinović. Minister odpotuje v Pariz dne 4. januarja. Na konferenci se končno razdeli vojna odškodnina, ki jo je plačala Nemčija dne 6. septembra na podlagi Dawesovega načrta. Ta delna odškodnina znaša 250 milijonov zlatih mark in se na konferenci definitivno razdeli med zavezniške in interesirane države. Kakor znano, je bil iz te delne odškodnine nakazan naši državi že znesek 10 milijonov zlatih nemških mark.

Današnji popoldanski ministrski svet pod finančnemu ministru navodila za to medzavezniško konferenco. Finančni minister je danes dopoldne kratko konferiral s predsednikom finančnega odbora v zadevi sklicanja odborove seje. Z ozirom na odhod ministra dr. Stojadinovića v Pariz je bilo sklenjeno, da se za 10. januarja 1925.

Odločen korak češkoslovaške vlade proti hujskajočim škofom.

— Praga, 31. decembra. (Izv.) Češkoslovaška vlada je nastopila z vsjo odločnostjo proti hujskajočim političnim slovesnim škofom. Minister za Slovaško v Bratislavi je odredil zaplenitev pred tednom izdanega pastirskega pisma in uvedbo kazenskega postopanja proti avtorjem tega pisma odnošno proti njegovim razširjevalcem.

Kakor je »Slov. Narod« že poročal, so slovaški škofi dr. Blacha, dr. Kmetek, Vejtasek, dr. Fischer in trnavski vikar dr. Jan-tusch izdali pastirsko pismo, ki je

kakor da bi tok dogodkov in napredovanja desetlet ista tempo, kakor v prvi četrtini. Sedaj smo svobodni in razpolagamo z vsemi materialnimi in duhovnimi možnostmi velikanskega napredka. Jugoslavija je prirodno bogata država, naše prebivalstvo umno, podjetno ter globoko duha.

Mi verujemo v veliko sintezo, ki jo bodo ustvarila leta skupnega življenja. Spadamo med optimiste, ki trdno upajo, da bo ta druga četrtina 20. stoletja prinesla in izoblikovala čisti, mogoče še peštri, vendar pravi jugoslovenski tip, torej državljana, ki se bo čutil narodnostno in državno kot eno z vsakim

določena seja finančnega odbora predloži do povratka dr. Stojadinovića iz Pariza.

Kakor omenjeno, se vrši popoldne seja ministrskega sveta. Skleni te seje bodo zelo važni in dalekosežni.

Drugače vlada v volilni borbi mrtvilo. Prve vesti iz Ljubljane, da so tam pravi in dosledni radikalni vrli iz svoje srede intriganti dr. Ravnharja in da so se izrekli za Narodni blok, so izzvali v tukušnih radikalnih krogih in tudi v drugi javnosti splošno odobravanje. Opozicijski blok je tu razčunal, da priboji s pomočjo dr. Ravnharja mandat v Ljubljani.

Za danes popoldne je sklicana seja glavnega odbora samostojnodemokratske stranke na stanovanju ministra Pribevića. V beogradskem volilnem okrožju postavijo samostojni demokratje lastno kandidatsko listo. Nosilec liste je Mihailo Pavlović, med sreznimi kandidati se nahaja naš generalni konzul v Trstu Dušan Stefanović.

hujskajočje vsebine in naperjeno proti vsem nasprotnikom klerikalne stranke, osebno pa proti socialnim demokratom. Pastirsko pismo napoveduje, da katoliška duhovščina odsele ne smatra več za pripadnike katoliške cerkve onih, ki so organizirani v naprednih in socialističnih strankah. Pristašem socialne demokracije mora duhovnik očreči pogreb in krst njih dece. Socialist ne sme dobiti pri spovedi odveze, in se tudi ne more cerkveno poročiti.

drugim širom naše skupne domovine. Ta razvoj se ne da zadržati, ker ga dikтира priroda socialnega sožitja.

Ko si želimo v tej četrtini našega stoletja to veliko nacionalno in kulturno tvorbo, ki se imenuje jugoslovenski človek, si istočasno želimo, da bi ta človek asimilirati in srejal vase tudi pridobitve ostalega kulturnega sveta in da bi k tem pridobitvam pripomogel tudi z lastnimi uspehi.

Tempo življenja je jedrn! On ustvarja čudeže in tak čudež je tudi pot slovenskega plemena od leta 1900. do 1925. to je pot naroda iz suženjstva v državno svobodo!

Razpust nemškega „Kulturbunda“.

— Beograd, 31. dec. (Izv.) Vlada dobiva iz Srema in Vojvodine poročila o gibanju med vojvodinskimi in sremškimi Nemci. Zadnje čase se je na temelju Radićevih protidržavnih obljub pričelo med temi Nemci prav živahno iredentistično gibanje, katero so tudi podpirale gotove organizacije izven naše države. To gibanje se je posebno razpaslo med nemškimi kmeti. Sedaj ko kmetje uvidevajo Radićev polom in odločnost vlade, nastopiti v smislu zakona proti vsem takim elementom, so začeli zapuščati Radićeve organizacije in so bližnji nemškemu »Kulturbundu«, ki je na zunanji manifestaciji za državo in postopal lojalno. Ker dobivajo sedaj v »Kulturbundu« premoč državi sovražni elementi, se v kratkem »Kulturbund« razpusti.

Strašna katastrofa na Japonskem.

— Tokio, 30. decembra. V pristanišču Otaru je nastala eksplozija, ko so razkladali zaboje dinamita, katerih je bilo 865. Požar je uničil postajo, skladišča in druga poslopja, poškodovane so ladje. Čolni so se razbili in potopili, okoli 300 oseb je lahko ranjenih, težko 50, mrtvih je okoli 100.

Otaru je pristanišče na otoku Hokkaido. Ves del mesta proti pristanišču je zgorel. Na tisoče hiš je uničenih.

— Washington, 30. dec. Seizmografski aparati v Georgetownu so registrirali potres, ki je trajal dve uri. Sodi se, da je zadel Japonsko.

— Carigrad, 30. decembra. Strašen vihar je divjal po obrežju Samsu v Črnem morju. Potopljenih in razbitih je večje število ladij.

SPORAZUM MED SLOVAKI IN NARODNIM BLOKOM.

— Beograd, 31. dec. (Izv.) Vodstvo političnih organizacij vojvodinskih Slovakov je na svoji seji v Novem Sadu sklenilo podpirati kandidate Narodnega bloka. V volilnem okrožju Novi Sad je postavljen urednik »Narodne Jednote« Andrej Labad kot namesnik na kandidatski listi Narodnega bloka. Večina Slovakov je odobrila ta sklep, manjša struja pa agitira za Davidovićevo stranko.

ŠTEVILO PREBIVALCEV V ZAGREBU.

— Zagreb, 31. dec. (Izv.) Danes v časopisu objavljena statistika prilivnega urada o številu prebivalcev mesta Zagreba ugotavlja, da šteje Zagreb 125.000 prebivalcev, ne računši vojske. Pred tremi leti je štel 108.338 prebivalcev.

KRIZA NEMŠKE VLADE.

— Berlin, 31. decembra. (Izv.) V vodilnih krogih zatrjujejo, da se še vedno obstoječa vladina kriza reši takoj ob sestanku nemškega državnega zbora. Državni predsednik Ebert poveri sestavo novega kabineta odstopivšemu državnemu kanceljarju dr. Marxu. Politični krogi trde, da ostanejo v dr. Marxovem bodočem kabinetu vsi dosedajni ministri, tako zunanji minister dr. Stresemann in minister za državno brambo von Gessler. Izpraznjena ministrska mesta spopolni dr. Marx z uradniki, ki pripadajo nemški ljudski stranki.

»SLOBODNI DOM« ZAPLENJEN.

— Zagreb, 31. dec. (Izv.) Današnji »Slobodni dom«, organ St. Radića, je državno pravdnostvo takoj zaplenilo, predno je izšel, radi protidržavne in plemensko hujskajočje vsebine.

ČEŠKOSLOVAŠKE FINANCE STABILIZIRANE.

— Praga, 31. decembra. (Izv.) Sredi letošnjega leta je uvedla češkoslovaška vlada v inozemstvu, osobito v Angliji in Ameriki po svojih finančnih zastopnikih pogajanja za najetje večjega posojila. To posojilo je bilo namenjeno za popolno stabilizacijo češke valute in za konsolidacijo financ. Pogajanja so ugodno potekla. Češkoslovaška vlada je te dni oficijelno prekinila ta pogajanja. Svoj sklep motivira vlada s tem, da so postale češkoslovaške finance trdne in da so se tako izboljšale, da je posojilo sedaj brezpredmetno. Devize iz sladkornega uvoza so bile tako močne, da so kurz popolnoma stabilizirale.

ZAVEZNIŠKA NOTA O KÖLNŠKI CONI.

— Berlin, 31. decembra. (Izv.) Tukajšnji diplomatični krogi so prepričani, da zavezniška nota, ki bo prihodnje dni izročena Nemčiji o izpraznitvi kölnske cone, ni tako trda, kakor je bilo posneti iz objavljene vsebine. Noto sedaj proučava angleška vlada. »Foreign Office« in vojni minister pristavljata k noti kratke in omiljene pripombe. Anglija je tudi za to, da se izpraznitveni rok podaljša, dokler ni znano končno poročilo medzavezniške vojaške kontrolne komisije o vseh pogreških Nemčije glede prikrivanja orožja.

JUGOSLOVENSKI GENERAL-KONZULAT V TRSTU.

— Trst, 31. dec. (Izv.) Današnja »Edinost« javlja: Tukajšnji konzulat Jugoslavije je povišan v generalni konzulat. Za generalnega konzula je imenovan dosedajni konzul g. Dušan Stepanović. To povišanje jugoslovenskega konzulata v generalni konzulat je v zvezi z odredbo italijanske vlade, ki je mesto delegacije vpostavlja v Ljubljani generalni konzulat. »Edinost« dostavlja: »Dušan Stepanović si je že dosedaj s svojo visoko spretnostjo in ljubeznivostjo v obveščanju znal pridobiti splošne in iskrene simpatije v tukajšnjem trgovskem svetu. Uverjeni smo, da si bo prizadeval za čim uspešnejše gospodarske stike in dobre odnose med obema državama in narodoma. Želimo, da bi tudi odločujoči činitelji na italijanski strani s smoteno gospodarsko in primerno politiko v običajnem smislu besede stremili po tem cilju.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 7.95.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Smrekovi hlodi, zdravi, od 30 cm naprej, freco nakladna postaja: denar 300, blago 315; hrastovi plohi, obrobjeni, 2,60, 43 mm, freco meja: denar 1250; testoni, 20 mm, monte, 2,20 m, 2,25 m, 3m, 3,90, freco meja: blago 705; oglice bukov, suho, vilano, freco meja, za 100 kg, 1 vagon: denar 120, blago 122, zaključek 120; bukovna drva, 1 m dolžine, suho, eksp. blago, freco meja: blago 31.

Žitni trg

Pšenica domača freco Ljubli. 445; bačka par. Ljubli. 500, oves bački freco Ljubli. 370 koruza nova, umet. suš. def. freco Ljubljana 255, fižol ribničan čišč. b. freco Postoj. trans. 485, prepelčari čišč. freco Postoj. trans 565 mandalon čišč. freco Postoj. 450—480, laneno seme, freco Ljubli. 700, otrobi pšenični sred. debeli freco gor. post 233, krompir, roza in beli freco naklad. postaja 140.

EFEKTI.

Efekt: 7% invest. posojilo iz l. 1921. 65, Celjska pos. d. d. 210—218, Ljubljanska kreditna 224, Merkantilna banka 124. Prva hrv. št. 900—910, Strojne tov. in liv. 142, Združene papirnice 120, Split cement Portland 1350—1390—1390, 4½% kom zad. drž. bke 89.

Zagrebska borza.

Dne 31. decembra. Sprejeto ob 13. Devize: Curli 1257—1267, Pariz 347—352, Praga 19425—19725, Sofija 45—50, Newyork 63.95—64.95, London 306.50—309.50, Trst 270.50—273.50, Budimpešta 0.09—0.0920, Dunaj 0.0902—0.0922.

Valute: dolar 62.90—63.90, lira 270—275, češka krona 194—197, francoski frank 345—350, funt sterling 304—308, avstr. krona 0.09—0.092.

Efekt: 7% inv. pos. 1921 65.50—66, 2½% drž. renta za ratnu štetu 125—126, Ljubljanska kreditna 224—226, Centralna banka 29—30, Hrv. esk. banka 113—115, Kr. banka, Zagreb 115—116, Hipotekarna banka 61—62, Jugobanka 105—106, Praštediona 890—900, Slavonska banka 75—86, Eksploatacija 75—77.50, Drava d. d. Osijek 200—210, Sečerača, Osijek 780—800 Isis d. d. 67—69, Nihag 42.50—50, Gutman 710—730, Slaveks 210, Slavonija 67—68, Strojne tovarne 140—150, Trboveljska 415—425, Union paromlin 595—600, Vevče 120—125.

Inozemske borze.

— Curli, 31. dec. Današnja borza: Beograd 7.85—7.95, Pariz 27.70—27.80, London 24.29—24.31, Newyork 513.10—513.60, Milan 21.60—21.70, Berlin 1222—1223, Praga 15.50—15.55, Dunaj 0.0072—0.0075.

— Trst, 31. dec. Borza: Beograd 36.70—36.80, London 111.80—111.90, Pariz 127.50—128, Newyork 23.60—23.70, Curli 460—462, Dunaj 0.0330—0.0335, Praga 71.40—71.80.

Viharen zbor zaupnikov narodno-radikalne stranke.

Dr. Ravnihar vsiljuje svojo kandidaturu. — Odpor proti njemu med radikali. — Dr. Ravnihar in njegova družba takljuje iz radikalnih vrst. — Razščedenje v stranki.

Snoči je imela NRS zaupni sestanek v restavraciji Narodnega doma. Na dnevnem redu je bilo vprašanje, kako naj nastopi NRS pri volitvah dne 8. februarja 1925. Prišlo je kakih 160 oseb. Takoj začetkom se je opazilo, da je navzočih kakih 50 narodnih socialstov in mnogo kmetijev. Prvi je govoril dr. Vladimir Ravnihar, ki se je predstavil kot kandidat in razlagal, da mu je pomoč obljubljena od različnih strank, tako da upa na mandat. Na medključ: »Kako pogosto ste napravili s klerikalci zadnjice, ko ste bili v »Katoški tiskarni«? je priznal, da mu klerikalci ponujajo pomoč. Nadaljni govor je bil neprestano moten z medključi, kakor: »Izdajca radikalne stranke, klerikalni agent, že 13krat ste preskočili barijero, za mandat vam gre« itd.

Nato je nastopil prof. Preselj, ki je podal v imenu prvotnih pristajalcev radikalne stranke v Ljubljani, ki so bili tudi na zboru v veliki večini, tole izjavo:

Izjavljamo, da se hočemo kot prvi radikalci, sledeč idealom Narodne radikalne stranke, pokoriti jasno izraženim željam in intencijam teja glavnega odbora v Beogradu in teja sedenja vdele g. Pašića in da ne moremo slediti političnim in paradoksnim avtoritetam, v katere se spušta bivši predsednik Narodne napredne stranke in sedanjí predsednik mestnega odbora NRS v Ljubljani, izražajoč svojo slučajno vodstvo v mestnem odboru, da paktira v družbu z g. dr. Azmanom in g. instalaterjem Babnikom kot edini predsednik NRS organizacije v državi s strankami, ki imajo diametralno nasprotujoče nazore o urejenju naše države in ki ne priznavajo Vidovdanske ustave.

Mi to pripisujemo temu, da so nedavno došli člani Narodne napredne stranke in v popolnem političnem prepričanju Zajedničarjev in da si še niso svesti tradicije in programa Narodne radikalne stranke. Vzlic temu si prisvajajo na čuden način pravo vodstvo radikalne politike v Sloveniji na osnovi političnega programa g. Ljube Davidovića, t. j. programa opozicijskega bloka, ki je pravkar propadel in se pokazal nevaren za obstoj države.

V tem Davidovičevem bloku so združene stranke, ki imajo svoja vodstva v Rimu in Angori in ki so preje pripravljen našo domovino razrušiti nego jo izgraditi in urediti. S temi strankami NRS ne more imeti ničesar skupnega.

Izjavljamo, da smo za ustvarjenje Narodnega bloka tudi v Ljubljani, ker nam to narekuje politične potrebe in okoliščnosti Narodne radikalne stranke in jasno izražena norma politike začrtana od našega teja g. Pašića. Zato bomo izbrali iz srede naših somišljenikov radikalov delegata, ki se naj pogaja z demokratsko stranko o skupnem volilnem nastopu v Ljubljani.

Gosp. dr. Ravniharja pa pozivamo, da se pokori in da odloži takoj predsedniško mesto, ker nimamo več zaupanja v njega. Če tega ni voljen takoj storiti, ga ne smatramo več za radikala in nima več pravice nastopati pod firmo NRS.

Nato se je oglasil k besedi dr. Niko Zupanič. Dr. Ravnihar mu je ni

hotel dati; šele ko je velika večina odločno zahtevala, da se prisna vsakomur govorilna svoboda, je dobil dr. Zupanič besedo, ki je zastopal isto stališče, kakor prof. Preselj. Velika večina mu je živahno pritrjevala.

Nato je dr. Ravnihar kratkoma zaključil debato, kar je izzvalo nepopisno ogorčenje. V hrupu in vrišču je dal dr. Ravnihar svojo kandidaturu na glasovanje. Kakih 60 rok se je dvignilo. Mnogi so dvignili kar obe roki. Na poziv, naj se ugotovi, da je večina proti predlogu, da kandidira dr. Ravnihar, so jeli Ravniharjevi pristasi kričati in razgrajati. Nastal je nepopisen hrup in trušč. Posamne skupine so se dejansko sprijele. Ko so Ravniharjevi sprevrtili, da so v manjšini, so zapustili dvorano, na čelu jim dr. Ravnihar, dr. Azman in instalater Babnik.

Nato je r. vzel predsedstvo profesor Preselj. Zborovanje se je mirno nadaljevalo. Končno so zaupniki soglasno sklenili, da nastopi NRS pri skupščinskih volitvah v Ljubljani skupno s samostojnimi demokrati v narodnem bloku.

Ker zaupniki ravniharjevece niso več smatrali za člane NRS, so nanovo konstituirali glavni odbor in vse pododbove. Krajevni odbor NRS za Ljubljano se je konstruiral takole: Prof. Mihael Preselj, predsednik; dr. Miroslav Lukan, vpok. vel. župan, po. predsednik; delegat min. n. r. dr. Niko Zupanič; tajnik urednik Fran Podražaj; blaginjak Fr. Zupanc.

Radikalni pododbori so se konstituirali sledeče: Poljanski okraj: predsednik Ivan Janovski, podpredsednik Ivan Podražaj, delegat dr. M. Lukan, tajnik: A. Furlan.

Sentjakovski okraj: predsednik Joško Dermota, podpredsednik Jakob Benčič, tajnik Lojze Mlakar, delegat Ferdo Pleničar.

Šiški: predsednik dr. Niko Zupanič, podpredsednik Pavel Dežman, tajnik Ivan Slabina, delegat Jož. Novak.

Vodmat: predsednik inženjer Riko Saplja, podpredsednik Milutin Zupan, tajnik Stefan Levak, delegat Milan Culafič.

Kolodvorski okraj: predsednik Ivan Vene, blaž Stefan, delegat Josip Gartner.

Dvoraki okraj: predsednik Davorin Topolavec, delegat Vladimir Pfeifer.

Krakovsko-trnovski pododbor je ostal neizpremenjen.

Zborovanje je zaključil predsednik okrožnega odbora NRS dr. Niko Zupanič, ki so mu vsi navzoči priredili iskreno ovacijo kot ustanovitelju NRS v Sloveniji.

Politične vesti.

Nečuvčen škandal si je danes izmislil »Slovenec«, da ž njim potolaži svoje podeželske hacke in jih navduši za klerikalne volitve. V tem »nečuvčenem škandalu« opisuje vlagano zgodbo pridnega dijaka visokošolca, ki ne dobi štipendije, dočim jo prejme bogatin, pristaja režim! Čitatelji na kmetih ne bodo vprašali, ali je ta »Slovenčeva« historija resnična, ker jo bodo takoj verjeli in s tem bo njen namen dosežen! V resnici pa nikjer ne dele štipendij tako pravično, kakor v prosvetnem ministstvu, zlasti štipendije za visokošolce. Teh štipendij so deležni visokošolci brez razlike političnega izpovedovanja ali pa verskega stališča. Le redki so slučaj, v katerih se dorodi nemo-

ta, kar pa je opravičljivo pri tolikem številu državnih štipendistov. Naj rajši »Slovenec« poštno pohvali našo državno upravo ter prizna prosvetnim ministrom, da so uvedli najdelikoznejše podpiranje domače inteligence pri njenem visokoškolskem študiju od strani nacionalne države, česar prej niso bili deležni od dunajske vlade, katero pa je »Slovenec« hvaleži na vse pretege! »Slovenec« povemo danes na uho, da vemo za en nečuvčen škandal in ta škandal bi se zgodil tedaj, če bi on »Slovenec« postal pošten, kar pa bi pomenilo tako izreden prihodni pojav, da bi postal prvi »nečuvčen škandal«. »Slovenec« si upa dolžiti našera prosvetnega ministra, da razdeljuje šti-

pendije po partizanskem vidiku, daš je znano, da se oddajajo štipendije pravilno in vsem tistim, ki napredujejo v študiju in ki tako dosegajo toževne dosežke univerzitetnih obilisti. Naj se razli »Slovenec« vtriva na prsa in naj se spomni škandaloznega partizanskega delovanja svojih Noših deželnih odbo-rov, ki so res pri »oddajevanju štipendij in drugih naklonih neusmiljeno »taktiliral« pristojne »agente«!

Glasilo radikalne stranke v Ljubljani. Danes je izšla prva številka »Samouprave«, ki je službeno glasilo narodnoradikalne stranke. List bo izhajal vsak četrtek in se tiska v Zvezni tiskarni. Izdajatelj »Samouprave« je minister na razpoloženju dr. Niko Zupanič, urejuje pa list Ivan Verce. List bo zagovarjal program narodnoradikalne stranke, ob volitvah pa se bo zavzemal za Narodni blok in enotno napredno fronto.

Iz narodno radikalne stranke. Kakor nam poročajo, so danes dopoldne prevzeli somišljeniki dr. Zupaničeve skupine pisarno NRS. Pisarno sta prevzela v imenu krajevnega odbora NRS za Ljubljano g. Podražaj in Zupanc. Sicer jima je izročil dosedanjí tajnik Pavel Herbst. Odnesel je samo neko knjigo, ki je baje zapisnik sej.

Nov italijanski konzul v Celovcu. Sedaj šele je prišel v Celovec novi italijanski konzul cav. A. Spekel, ki je služil kot major v vojni. Fašistovski »Il Popolo di Trieste« pravi, da čaka novega konzula težka naloga, ker ima

poravnati notranje boje italijanske kolonije na Koroškem, ki so zelo besni in potem mora pripraviti koroške merodajne kroge, da se ne povrnejo več časi izza poslovanja konzula Marchija, ko se je smelo storiti v škodo Italijanov vse, kar se je hotelo. Italijanski prapor v Celovcu mora služiti za svrtilo vsem onim, ki ne spoštujejo Italije še tako, kakor zasluži... Ne pojde tako lahko.

Ustanovitev neodvisne HRSS. Po poročilu iz Zagreba so radičevski disidenti, ki se zbirajo okoli skupine Jalzabetića in dr. Horvata in katerim se je pridružilo okoli 600 krajevnih organizacij HRSS, po daljših posvetovanjih včeraj opolne izdali kratek komunik, v katerem najprej naznanjajo, da jih je vodstvo HRSS dne 3. avgusta 1924. presenetilo, ko jih je postavilo pred gotovo dejstvo, da se je HRSS pridružila kmetki internacionalni v Moskvi. Poznejši dogodki so pokazali, da ne morejo prevzeti odgovornosti za težke posledice in za nadaljno usodo hrvaškega ljudstva, zato ustanovljajo neodvisno hrvaško republikansko seljaško stranko. Program te stranke je docela program dosedanje HRSS z edino omejitvijo, da se stranka naložiloče zavarnie proti združitvi s III. internacionalno v Moskvi.

Volivodinski Netci zapuščajo Radiča. Po poročilih, ki jih je prejela vlada, so se tudi nemški kmetje v Vojvodini preorientirali ter so začeli zapuščati Radiča.

Ludvik Brentano.

18. decembra je slavil znani nemški gospodarski strokovnjak, prof. Ludvik Brentano, 80 letnico svojega rojstva. Brentano je danes v Nemčiji najstarejši član onega nekolenja velikih ekonomistov, ki so s svojim klasičnim deli dvignili nemško gospodarsko kulturo na zavidno višino, obenem pa postavili s svojim takozvanim katedrskim socializmom še pred vojno Nemčijo na čelo svetovnega »socijalnega« pokreta.

Ludvik Brentano je bil rojen l. 1844. v mestu Aschaffenburg (severozapadna Bavarska). Po dovršenih študijah je odstopal l. 1868. v naučne svrhe na Angleško. Tri leta pozneje vidimo mladega učenjaka kot docenta gospodarske in finančne vede na berlinski univerzi, leto pozneje kot izrednega profesorja v Breslavu, kjer si je pridobil kraljevo tako odlično mesto, da je bil imenovan takoj naslednje leto za rednega profesorja. Od l. 1882. je predaval zaupredoma na univerzah v Strassburgu, v Lipskem in na Dunaju, dokler se ni stalno naselil v Monakovem, kjer deluje že nad 30 let. Zadnja leta je nastavljal redno akademsko delovanje in predava na nemških univerzah samo od časa do časa. Če ga izrecno povabijo.

Brentano je zaslovel v znanem svetu zlasti s svojim obširnim delom »Die Arbeitsgilden der Gegenwart«, Linsko 1871—1872. Ta traktat, obsežen v dveh zvezkih, je plod Brentanovih študij na Angleškem. V tem klasičnem delu, posvečenem delovskemu vprašanju, zavzema Brentano stališče, da se razlikuje trud od ostalih vrst dobrin v tem, da je nerazdružno zvezan z osebnostjo delavca, ki prodaja to dobroto. To dejstvo in okolnost, da je posamni delavec, ki ne razpolaga z nobenimi sredstvi, pripravljen pristati tudi na najtežje pogoje za delo, samo da si na kakršenkoli način zlasti vsakdanji kruh, spravi delavca v nasebi neugoden položaj. Samo s pomočjo strokovnih zvez in udruženj je mogoče zboljšati to stanje, v katerem se nahajajo delavci, kakaj samo kot močna organizacija so lahko faktični enakopravni pred dobrotami in morejo skrbeti svoje interese, kadar gre za določitev plač in opredelitev pravičnega položaja. Prof. Brentano vidi v organiziranju delavcev v strokovne zveze važno sredstvo za rešitev socialnega problema. Dasi prisilne delavskim organizacijam toliko važnost, pa vendar ne vidi v njih le gospodarske, temveč tudi politične faktorje in smatra, da so te organizacije poklicane ublažiti, ne pa poostriiti stanovsko borbo. Brentano je soustanovitelj znanega nemškega društva za socialno politiko; ne odobrava pa državnega vmešavanja v gospodarske in delovne razmere ali v socialno zakonodajo. In smatra, da bi moralo delavstvo, če bi prevzele javne oblasti večji

del skrbí za zboljšanje njegove usode, vzgojiti v sebi oni duh samopomoči in neodvisnosti, ki mora vladati v vsaki zdravi organizaciji. Na znamenitem kongresu Društva za socialno politiko v Eisenachu (l. 1875) je nastopil Brentano skupno s Schmollerjem odločno proti predlogu o uvedbi takozvane državnega socializma. Pozneje, ko je prišel na dnevni red osnutek zakona o obveznem zavarovanju delavcev v Nemčiji, je nastopil Brentano z vso odločnostjo proti temu socialnemu zakonu, češ da so delavski sloji sami tako močni, da si lahko pomagajo.

Posebno zanimivo je Brentanovo stališče glede delovnega časa. V svojih temeljitih razpravah naglašal, da bi bilo ne le socialno-kulturnega, temveč tudi z gospodarskega vidika škodljivo, če bi se delovni čas skrajšal. Na ta način dosežemo večjo produkcijo, ker mora imeti delavec toliko prostega časa, da obnovi svoje izčrpane fizične in umstvene sile, kar je glavni pogoji njegove produktivnosti. Navzlic temu pa Brentano ne odobrava demagogije in partizanstva, ki bi hoče uveljaviti 8 urni delavnik v vseh državah in v vseh industrijah. On trdi, da je to nemogoče, ker so v raznih državah razne industrije in gospodarske razmere. Vendar pa smatra, da dá v mnogih službah 8 urni delovnik maksimalno produkcijo.

Na mednarodnem kongresu za socialno politiko v Basel je nastopil Brentano z referatom o 8 urnem delavniku. Ta referat je vzbudil mnogo šuma. Mnogi so očitali govorniku, da se je izneveril svojemu prejšnjemu naznanju, ker je zahteval nadaljevanje delovnega časa v Nemčiji nad 8 ur. Ali vsi ti očitki so bili posledica nesporazuma. Mednarodno zborovanje očitno ni dobro razumelo ostrostrano argumentacijo nemškega učenjaka, nemešane trditelj, da z gotovimi političnimi motivi. V bistvu je Brentano na tem kongresu izjavil, da še vedno zagovarja stališče, da je v interesu povečanja produktivnosti, če delodajalci skrajšajo delovni čas. Omenem je naglašal, da je tako polnoma delavčev vprašanje, ali je inovo- stnim gospodarskim strokovnjakom in socialnim politikom, ki vidijo v tem samo socialni napredek. Brentano je obdržal inozemske delavske predstavitelje, da niso dosledni, ker z ene strani zahtevajo, naj Nemčija poravnava svoje reparacijske obveznosti, kar je mogoče samo s povišanjem njene produktivnosti, z druge strani pa hočejo, naj uvede povsod 8 urni delovnik, od katerega pričakuje oni, kakor nemški delodajalci, znižanje, ne pa zvišanje produktivnosti.

V teh kratkih vrsticah seveda ni mogoče predložiti enega najbolj plodovitih in originalnih nemških gospodarskih strokovnjaka.

kov. Marsikaj bi bilo treba še omeniti o njegovem stališču napram svobodni trgovini, o njegovem načenem delovanju na polju agrarne politike, zgodovine gospodarskega življenja v različnih državah itd. Ob Brentanovem jubileju smo se pomudili podrobneje pri njegovih zaslugah na polju socialne politike samo zato, da ga postavimo na vzgled današnjim socialnim politikom, ki se morajo odločiti ali za krvavo stanovsko borbo, vodečo v splošni kaos, ali pa za pomiritev delavstva z delodajalci, za ublažitev sedanjih skrajnih napetih odnosov, v katerih ima mir in nemoten gospodarski napredek največjega sovražnika.

Mussolini pričakuje tretjo zmago.

Rim, 30. decembra. Sedaj kroži po listih spomenica C. Rossija, ki je zaprt radi Matteottijevemu umoru, v kateri se obdolžuje je Mussolinija raznih nasilstev. Spomenico je spravlil v javnost list »Mondo«. Mussolini pa se za to nič ne meni, marveč dopušča, da se spomenica širi in izjavlja pri tem, imajo pred očmi samo nove volitve, da hoče privedi fašizem do končne tretje, odločilne zmage.

V zbornici je bil razdeljen načrt za volilno reformo. Število poslancev se zvišuje na 560 v razmerju enega poslanca na 70.000 volilcev. Volitev se vrši potokom enosimenskega volilnega reda po okrožjih, ki se določijo z zakonom.

Te dni je sprejel Mussolini fašistovski novinarje in jih navdušeno pozdravil, povdarjajoč, da korakajo fašisti proti dobi visoke politične napetosti, fašizem je dolejš zmagal v razširjenju, treba zmagati še v poglabljenju. Opozicija ni dosegla nobenega uspeha, ni mogla razbiti fašistovske večine in nikdar se ji ne posreči, da bi ločila voditelja od fašistovskih vrst. Črne srajce so zmagale 28. oktobra 1922, drugič 6. aprila 1924, dosežejo pa tudi tretjo in odločilno zmago. Sličal je najprej novinarje, potem sledi veliki raport narodne milice, nato bo sklican veliki svet in narodni svet v januarju ali februarju. Mussolini zahteva od fašistov disciplino in pripravljenost na vse. Tako se bliža doba odločilnega boja med fašizmom in opozicijo. Mussolini hoče na vsak način ostati še dalje na svojem mestu.

Rim, 30. decembra. V nedeljo je bil Mussolini pri kralju v avdienci, ki je trajala trideset ur. Ko je Mussolini odhajal od kralja, je kazal očitno veselje. V novinarjskih krogi se trdi, da je hotel imeti kralj točne informacije o položaju. Fašistovski voditelji trdijo dalje, da ima Mussolini dekret za razustrobo zbornice že v rokah, česar pa opozicija neče verjeti. Včeraj je imela opozicija dolgo in burno sejo.

Zopet žrtev gora!

V soboto dopoldne krog 8. ure se je odpeljal z biciklom iz Lesec proti Begunjam Ivan Pezdich, urednik finančne prokurature v Ljubljani. Nameril se je na izlet na Begunjsko (in ne v Trilavsko pokorje, kakor se je napačno poročalo). Pri odhodu so ga opozorili sorodniki, da ima prelazke čevlje za zimsko gorsko turo in da naj vzame dereze, ker je zemlja zmrznjena. Gosp. Pezdich se ni za to zmenil in se odpravil. Kolo je pustil v Begunjah. Ker se v soboto zvečer ni vrnil, kakor je pri odhodu napovedal, in ker ni vzel seboj ključa ne od Vilfanove in ne od pastirske kočice na Prevali, so takoj domnevali, da se je ponesrečil. Zato so v nedeljo popoldne odšli domačini iz Begunj in za njimi še družbe Radolčičanov, da ga poiščejo. Dosedaj je bilo vse iskanje brezuspešno. Begunjska sicer ni posebno nevarna ali vendar ima poleg strmega pobočja, ki lahko postane po zimi, ko zemlja trdno zmrzne, usodopolno za najboljšega hribolazca, tudi več prepadov, posebno ob poti, ki vodi iz Begunj čez Prevalo na vrh Begunjske. Zato je zelo riskirano, ako gredo po zimi posamniki na gorske ture.

Konzulati v Ljubljani:

Čehoslovaška: Breg 8/I
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposl. na
Avstrija: Turjaški trg 4/II
Italija: Zrinjskega cesta 3/I
Portugalska: Dunajska cesta 33.

K. Ertlinger:

Smrt njegove Prevzvišenosti.

Vodometi v parku so prenehali pršiti svoje vodene kristale, okna v gradu so bila zavešana. Na strehi je sedel lakaj in čakal znamenja, da razvesi zastavo napol droga.

V svoji spalnici je počivala njegova Prevzvišenost. Več ur je vladal, to je spal in se je počutil v svojih okoliščinah še precej dobro. Kajti ni bila njegova Prevzvišenost nič bolj bolna kot vse svoje žive dni: revmatizem je imela že izza dvajsetega leta, s tridesetimi je pritisnila še senilnost in je sedaj bolehal na nji že štirinštrideset let. In je njegova Prevzvišenost vedela, da mora umreti. »Eh — čutim to!« je dejal še včeraj. »Smrt — eh — ne pozna razlike med inteligenco — eh — in meščanstvom! Glavna stvar — eh — da človek umre vzvišeno!«

In je bila vzvišena smrt za Prevzvišenost osebite važnosti. Kajti so bili že dva tedna vsi učenjaki dežele na delu, da izberejo za Prevzvišenost primerno »poslednje besede«. Nekateri so

predlagali »tako lahko mi je!« ali »svoj narod sem osrečile ali »moje življenje je bilo posvečeno pravičnosti«; drugi so smatrali filozofska razmišljanja za primernejša: »življenje je smrt en boje ali »vladanje je umetnost uboganja«. Toda vsa ta modrovanja niso zadovoljila njegove Prevzvišenosti: »Sam — eh — sem imel slajšno domisljico — eh — besede, ki jih ni rekel — eh — še nič!« — eh — bom izgovoril: Več luči! — Kaj menite vi, kancelar?« In je kancelar ves ginjen poljubil prevzvišeno roko.

Krog postelje Prevzvišenosti so klečali njena Prevzvišenost soproga, sin, kancelar in spremstvo. Ob vnočju sta stala zdravnik in duhovnik, ki je napejal svoje stare možgane, da si prikljče v spomin posmrtni govor, ki ga je imel že na grobu visokopokojnega očeta.

Slednjič je napačila ura slovesa. Najprej je nagovorila Prevzvišenost svojo vzvišeno soprogo: »Adijo — eh — ljuba Klodi! Eh — vedno si bila — eh — zvesta soproga!« — eh — vsaj kaj drugega nisem opazil! — Le omoči

se zopet — eh — če te še kdo vzame — ampak prosim, stanu primerno!«

»Ne govorite tako!« je opominjal zdravnik.

»Hvala, ljubi doktor, ampak — eh — moram govoriti! Stara moja nra da!« — Kje sem že ostal, — da, eh, Klodi, torej: Ne pozabi, da moraš nastopiti odslj na ples! — eh — v napol žalni obliki — eh — samo napol dekolirana, mislim —«

In so njeni Prevzvišenosti gospej navrele solze v oči in je vzdihnila: »O, moj soprog!«

»Hvala, hvala — eh, ni vredno! — Ne jokati, — ne jokati — to je proti dvornemu ceremonijelu!«

In se je nato Prevzvišenost okrenila k sinu: »Umri spokojno — moj najmlajši!« — eh — veš, ti boš osrečil narod — samo — eh — nanč se bojiše piket — izgre! — In nato pomislil: amnestija! — Toda, eh, ne pretiravati! — Amnestija, takorekoč! — Sicer pa eh, pusti vse pri starem! — Narod ne ljubi izpremembi! — Poznam jaz ta narod —«

In je sin dvignil roko kot k prisegi in zamrmral nekaj, ki se je glasilo kot mrmrnanje ljudstva za odrom: rabarbara, rabarbara...

»Kje je pa moj ljubi sluga? Eh, saj je tukaj — eh — Stefan — vzor služabniške zvestobe — eh, daite si izprazniti — eh — ko umrem, — eh — dosmrtno pokojino!« — Ampak, eh, ne predolg živeti, Stefan! — In potem: polagaj kosti na moj grob — da najde tja moj oboževani psiček!«

In so vedno tišje in slabotnejše zveneli prevzvišeni »eh«. Nastal je premor, med katerim je zdravnik znova navel svojo uro. Nato je namignila urinajoča prevzvišenost svojemu kancelarju. In se je kancelar spustil na kolena prav tik smrtne postelje.

»Moj ljubi kancelar — hvala vam lepa za vse — eh — srčno eno napako ste imeli: hoteli ste biti vedno pametnejši ko jaz — eh — kaj hočemo, človeško!« — eh — In, če mi postavite spomenik, vklešite vanj: »veliki« — eh — In ne pišite spominov, ljubi kancelar — ne pišite spominov za me-noj! —«

Njegova Prevzvišenost se je zgrudila med blazine. Znova je nastal premor, ampak topot bolj mučen in tesan, sličen zadrezi, ko zapu ti smoln izralca na odprtem odru. Molk. Sopenje Prevzvišenosti je postalo vedno tišje in tišje. In vse silnejše so iheli klečeči. In najsilnejše gospa, kajti so jo koľena že občutno bolela. Skozi okna so liči žarki zahajajočega solca.

Še poslednjič se je dvignila njegova Prevzvišenost, stegnila kralcec desne roke in komaj slišno zasopla: »Več — eh — razsvetljave!«

In je izdihnil.

Zdravnik je ugotovil, da je nastopila smrt ob šestih trideset minut in štiri sekunde.

Kancelar je odšel v pisarno, da napiše posmrtno oglašje, sluga si je dal izplačati prvi obrok dosmrtno pokonine in možakar na strehi je razobesil žalno zastavo na pol droga.

Tri dni kasneje so spet šumeli vodometi v parku in je njegova Prevzvišenost gospod sin storil prvo svojo večjo neumnost.

Sokol I. - danes Silvestrovo - Mestni dom.

Pregled notranje politike leta 1924.

Ravnokar preteklo leto bo spadalo med najzanimivejše odstavke naše mlade notranje politike. To, kar se je začelo leta 1919, in se nadaljevalo pozneje v glavnem z Radičevim federalističnim in prvotno protidržavno politično akcijo, je prispelo do nekakega vrhunca. V tem letu so se pretehtale možnosti federalizacije, so se končnoveljavno spoznali zadnji cilji naših vodilnih strank in se je ustvaril pogoj definitivne izjave celokupnega jugoslovenskega naroda o svoji bodoči usodi. Leta 1924. smo doživeli nič manj kot štiri vlade in s tem tudi štiri mučne, mestoma dolgotrajne in sila nevarne notranje krize.

Situacija začetkom leta 1924. je bila sledeča. Državo je upravljala homogena radikalna vlada pod predsedništvom starega državnega Nikole Pašića. Ta vlada je upravljala državo že od 16. decembra 1922. Poglavitni smotri so ji bili pozitivna zakonodaja, ureditev državnih financ, konsolidacija zmanjše politike, zlasti razmerja z Italijo ter mirna, pasivna, strpna notranja politika napram Hrvatim. Ta vlada je sicer že pokazala tudi Radiču trdno pest, ko ga je pregnala v inozemstvo. Na splošno pa je bila strpna, ali, bolje rečeno, pasivna in prepuščala notranje dogodke prosti, svobodni politični igri. Temu primerno je tedaj opozicija, ki je obstajala iz demokratov, Spahovcev in SLS ter iz drugih malenkostnih priveskov, oponirala v parlamentu in glavnem pri zakonodajnem delu ter se postavila na pozitivnokritično stališče. In res je radikalna vlada marsikaj zakrivila, kar bi mogla popraviti, da je razpolagala z dobrimi delavci iz demokratske stranke, pred vsem iz nacionalno vernimi strokovnjaki in politiki Pribeževičeve grupe. Opozicija je kmalu spoznala, da ne zadostuje pozitivna kritika in da je treba boj prenesti na polje parlamentarne moči in večinskega napora. Tu so se ponudili poslanci SLS z dr. Korošcem na čelu, ki so posredovali pri HRSS in pri samem Radiču, da je odnehal od pasivne in protiparlamentarne politike in da je vstopila HRSS v narodno skupščino. S tem so se izpremenile moči v parlamentu, in ko je Radičeva stranka de facto pristala na parlamentarno sodelovanje s dotedanjim opozicijo, 21. marca je prisegel 15 Radičevih poslancev, Pašićeva vlada pa je demisijsko razpustila. Dva dni pozneje je sledil razcep Demokratske stranke, kjer se je postavil Svetozar Pribeževič na stališče, da je treba polnovolno opozicijo zgolj v parlamentarnem zmislu brez enotnega programa in da je treba sedaj po demisiji iskati zveze z državotvornimi strankami, torej s stranko, ki zavzema v pogledu državnega in narodnega edinstva približno isto stališče kot Demokratska stranka. Davidovičeva grupa je odklonila tako politiko, ker si je zamislila opozicijski blok kot zgodovinsko priliko, da udari proti celokupni Radičinski stranki ter potom nove večine v parlamentu razkroji do politično stranko in na njeno mesto posadi demokratske voditelje. Pribeževiču je bilo do državne in nacionalne politike, Davidoviču pa do osebne in partijske ambicije, katero je podedoval že iz časa stare Srbije. S Pribeževičem je potegnulo 14 poslancev. 27. marca je kralj podpisal ukaz in imenovanje Pašić-Pribeževičeve koalicijske vlade, ki si je vsled novih razmer v parlamentu postavila za nalogo, da si pridobi mandat za nove volitve in s tem za konsultacijo naroda o nadaljnji usodi države. V to je bila popolnoma upravičena, ker je tedaj razpolagala s formalno večino in ker je treba dati vladi, ki zagovarja dosedanja ustavo, prednost pred tistimi formacijami, ki zahtevajo revizijo. Poleg tega pa tudi opozicijski blok ni mogel natančno povedati, kaj pravzaprav hoče. Videlo pa se je kmalu, da gre Radiču pri sodelovanju v parlamentu samo za to, da ustvarja krizo in da potom nerazrešljivega notranjega kaosa pride do samostalne hrvatske republike, torej do zmage njegove ideje razkomanje in okrajne Jugoslavije. Radič se je upl novim volitvam in tako smo doživeli krizo ter imenovanje Davidovičeve vlade 27. julija. To imenovanje je omogočilo Stjepanu Radiču, da se je vrnil v domovino in da je pod pokroviteljstvom državne oblasti razširil svojo protidržavno in protinacionalno politiko do vseh kotičkov Jugoslavije. Davidovičev eks-

periment se ni obnesel. Najprej je bil ustanovljen za to, da poizkusi Radičevost nove države. Ta poizkus se je popolnoma izjalovil. Radič je deloval še mnogo huje proti državi, razburjal Makedonijo in pred svojim prihodom v Jugoslavijo vstopil v boljševiško kmetijsko internacionalno v Moskvi. Postal je glavni boljševiški agitator na Balkanu. To misijo je izvrševal očitno in jo tudi javno izpovedoval. Nadalje Davidovičeva vlada ni držala svojega drugega obetanja, namreč da bo delala s parlamentom. Parlament je postal hrom in to zaradi interesantnega dejstva, da se je vlada bala parlamentarne debate in kritike od strani nacionalne koalicije. Zaradi Radičeve protidržavne agitacije je moral kmalu demisijsirati vojni minister general Hadžić. To se je zgodilo 8. oktobra, nakar je sledila neprostovoljna demisijska Davidovičeva vlada dne 15. oktobra. Vlada je poizkusila s koncentracijsko vlado Ljube Jovanovića, ki jo je odklonil. Tudi mandat demokratske Timotijevića je propadel, ker blok ni mogel dati garancij glede Radičevega republikanizma, federalizma in boljševizma. Končno se je sestavila 5. novembra Pašić-Pribeževičeva koalicijska vlada, ki je dobila volilni mandat in razpisala nove volitve za dan 8. februarja 1925. S tem je naša notranja politika dobila nekaj harmoničen zaključek. Narod bo sam odločil o svoji nadaljnji usodi. Postavljen je pred alternativno: ali za državno in nacionalno edinstvo potom pozitivne zakonodaje ter aktivnega izpolnjevanja naše celokupne državne zgradbe, gospodarstva, socialnosti in kulture, ali pa za federalistično revizijo ter za nedostojnost in negotovost Radičeve politične aspiracije. Nacionalna koalicija je odkrito povedala, kaj hoče, dočim zatajuje opozicijski blok svoje cilje, to zaradi tega, ker jih sploh nima in ker ga družijo samo negativni momenti državno in nacionalno razkrojevalne politike.

Pozicija in stališče poedinah strank in njihova opora v narodu je sledeča. Stranke državnega in narodnega edinstva bazirajo na moči in sugestivnosti velikih državnih idej, torej na veri in ljubezni do obstoječe države in do njene nadaljnje smotrene napredka. Iz tega vira črpa tudi Radikalna stranka. Zaradi tega je tudi popularna mala frakcija Samostalne demokratske stranke, ki pa jo vodi široka politična osebnost Svetozarja Pribeževiča ter jednena volja Slovenca dr. Žerjave. Navdušenje in vera v jugoslovensko državo se je tekom tega leta v vseh pokrajinah naše domovine zelo poglobila in razširila. Na tej ljubezni in na evidentnosti pozitivnega državnega razvoja sloni tudi predstoleča zmaga. Nacionalna koalicija govori k srcu in pameti pravih in lojalnih državljanov, zato bo morala zmagati! Se vedno se je naša večina, ki je ljubila državo in nacionalnost, in razkrojevalna večina pri prihodnjih volitvah bi bila unicum ne samo v naši državi, marveč v celokupni svetovni zgodovini. Popolnoma drugačno je stališče opozicijskih strank. Tu predvsem Radičeva HRSS. Stranka temelji na politični nervozni pojavnosti časa in na spretni demagoški agitaciji zgovorne Stjepana Radiča. Mase pa že uvidevajo precej vulgarno politično besedičenje hrvatskega tribuna in se mu izneverjajo. To se je videlo že o priliki septembarskih govorov Stjepana Radiča, katerih so se udeleževale razmeroma maloštevilne seljaške mase in ki so sledile njegovim izjavam zelo skeptično. Predstojatelj razpust stranke in proces proti Radiču bo pospešil ozdravljenje hrvatskega seljaka. Stranka se je že formalno razcepila. Nadpolovična večina Radičevih poslancev se je izjavila proti dosedanjemu voditelju in snuje novo seljaško stranko s predvoljnimi cilji. Lahko že danes rečemo, da je Stjepan Radič odigral v hrvatski politiki in s tem v naši državi. Hrvatska zajednica, ki se je republikanizirala, je zapisana enaki smrti. Pač pa je pričakovati, da se pojavijo v novem letu mlajše pozitivne sile, ki bodo prevzele hrvatsko politiko v smislu aktivnega zakonodajnega in upravnega sodelovanja v bodočem parlamentu in vladah. Tu omenjamo sedanja dva hrvatska politika, dr. Drinkovića in dr. Šurmina, ki zasto-

pata v glavnem to zdravo smer bodoče hrvatske politike. Usoda opadanja čaka nadalje tudi Spahovo stranko, ki je brez pravega programa in se naslanja na verske muslimanske momente. V najtežjo pozicijo je zala izmed vseh opozicijskih strank SLS, ki je svojo politiko stavila samo na ono kocko, to je na zmago opozicijskega bloka v družbi z nepreračunljivim in nespametnim Radičem. Stranka bo nemara obdržala polovico ali nekaj čez svoje dosedanje moči in to s pomočjo dobro organizirane duhovniške agitacije po deželi s primerno rafinirano izrabo verskih institucij in religioznega čuta slovenskega podeželskega ljudstva. Plovnih volitvah pa bo osamljen v parlamentu, kjer bo odveč. Med srbskim delom našega naroda propada Demokratska stranka g. Davidovića, in to zaradi istega razloga, kakor Spahova, namreč zaradi pomanjkanja preclnega državnega in nacionalnega programa in ideala, ki ga je v zadnjem času zapustila

in se okrenila k Stjepanu Radiču. Obracun z defetističnimi strankami bo torej temeljit in pričakovati je tudi v velikem zgodovinskem interesu, da boji defetivni!

V celokupni naši notranji politiki se javlja nov moment, ki izpodriva plemenske in federalistične teorije, in to je moment in potreba ter splošna želja po mirnem pozitivnem razvoju države. — Skrb in želja vsakdanjega gospodarskega in socialnega življenja stopajo v ospredje. Ljudstvo ne razume več državnopravnih zahtev in teorij dosedanjih federalističnih defetistov. Razmere postajajo čedalje resnejše in realnejše v smislu razvoja mirnega časa. Te želje po gospodarski in socialni blaginji ter po splošnem mirnem notranjem gospodarstvom in kulturnem napredku bodo dirigirale našo bodočo notranjo politiko ter temu primerno izkristalizirale čisto nove pozitivne in realne politične programe!

Alimentacije ali delo?

Dodatek k vprašanju honoriranja javnih nameštencev.

V zadnjem času se je vnela huda borba med pristaši tako zvanega »alimentacijskega« principa in pa med pripadniki principa »opravljanega dela«. Z ozirom na to, da je tudi naša javnost na ti stvari interesirana v toliko ker zavisi od pravilne in pravične rešitve vprašanja plač pač kakovost uprave, podajamo našim čitateljem malo sliko cele zadeve v splošnih obrisih.

Kaj je alimentacijski princip.

Alimentacijski princip obstoja v tem, da delodajalec (država, občina, zavod, pogojno tudi privatni podjetnik) ne plačuje svojega nameščenca (uradnika, poduradnika, slugo, delavca), radi tega, če in kaj zanj dela, marveč plačuje radi tega, ker ima ženo, otroke, starše, brate, sestre in druge, — alimentaciji podvržene osebe, kakor pravimo. — Cilj krog je širši ali ožji, kakoršna so pač določila.

Princip opravljanega dela.

Ta princip se v nasprotju s principom alimentacije v ničemer ne ozira na rodno delojemalca, marveč edino le na kvaliteto in kvantiteto dela, katerega opravlja delojemalca za delodajalca. Čim bolj važno, odgovorno, vodilno, skratka: kvalificirano je opravljeno delo, čim višja je naobrazba, čim višji čin, — tem višja je plača.

Dočim torej pod veljavnostjo prvega principa delodajalec ne plačuje delojemalca, marveč plačuje njegovo rodbino, — plačuje pod veljavnostjo drugega principa delodajalec resnično osebo delojemalca, oziroma njegovo delo.

Kako je bilo pred vojno.

Pred vojno je bil izključno le princip opravljanega dela v veljavi in cela hierarhična zgradba statusov javnih nameštencev je temeljila na njem.

Še le tekom vojne je Avstrija kot prva uvedla v honoriranje svojih državnih nameštencev princip alimentacije, spočetka sramežljivo, pozneje očitneje. Kot vzorec za to uvedbo je služil zakon o določilih za preživljanje svojcev k vojakom vpoklicanih oseb, in pa ona posebna določila, glasom katerih so dobivale družine vpoklicanih rezervnih častnikov prispevke za preživljanje.

Zgodilo se je to le neprostovoljno, pod pritiskom razmer, takrat, ko se je začela radi blokade Antante krčiti hrana in je morala vlada poseči po raznih sredstvih, da je prebivalstvo, pred vsem svoje državne nameščenke, mogla ohraniti pri življenju. Edino s tega vidika je Avstrija uvedla ta princip v honoriranju svojih državnih nameštencev in državnemu vzgledu sledile so razne javne korporacije, občine, zavodi itd., naposled tudi privatni podjetniki, če so hoteli obdržati delavce.

To je bilo takrat v vojnem času in tudi še nekaj let po prevratu, ko je vespod vladal kaos, opravičljivo, da skoraj potrebnost.

Kakšne so posledice alimentacijskega principa.

Posledice uvedbe alimentacijskega principa so bile tako za delodajalca,

kakor za delojemalca v obče le kvarne. Kvaliteta in kvantiteta opravljenega dela in strokovna naobrazba delojemalca je padala stopnjama in še vedno pada tam, kjer je ta princip v veljavi. Vsaka ambicija je ubita in službena disciplina je otežkočena, če ne onemogočena.

To je popolnoma naravno. Zakaj delojemalca nima nikakega interesa več, da opravlja svoje delo intenzivno in vestno. Čemu tudi? Saj se mu ne more nič zgoditi. Rodbina ga ščiti in mu jamči za to, da se ga ne sme odpušiti od dela in, ker dobiva prejemke v svrhu preživljanja (sebe in rodbine), ne za to, ker opravlja kako delo, bi bil naravnost neumen, če bi se trudil v potu svojega obraza. Stvar gre tudi tako naprej brez vsakega truda in interesa od njegove strani. Treba nam je le pogledati gotove vrste delavcev mestne občine ljubljanske, pri kateri je ta princip alimentacije do skrajne smešnosti izveden in o čemer bomo še govorili, — kako ti opravlja svoje delo.

Kako naj vzdržuje predstojnik discipline, kakšen ugled naj ima napram svojem podrejenemu osebju, če ga le ta prekaša radi svoje številne rodbine daleko na prejemkih? Saj ni nikdar varen, da mu ta ali oni ne zabrusi kako tozadevne sotine v obraz.

Kakšen je uradni stalež pod principom alimentacije?

Obča posledica alimentacijskega principa je ta, da nastane v honoriranju cela zmešnjava in da so v staležu nameštencev zbrskani vsi razločki med posamnimi činovnimi razredi. Lahko bi se to tudi imenovalo »nivelezacija« stanov. Tak status nudi nam sliko pravcatega narobe svetla, ker je to, kar bi moralo biti normalno zgoraj, obrnjeno spodaj in spodnje je zgoraj. Sluga ranžira pred uradnikom, pomožni delavec pred obema; podrejeni uradniki pred svojim šefom itd.

Kako je pri mestni občini ljubljanski? Najboljšo sliko v kvartirah posledic alimentacijskega principa in njegovih izročkov nudi nam uprava mestne občine ljubljanske.

Tu je bil po odhodu župana dr. Tavčarja na podlagi principa alimentacije ves uradniški in delavski status med sabo pomešan ter bila izvršena popolna nivelezacija vsega uradništva, bolj rečeno pravcata »capitis deminutio«.

Imam pred seboj prepis dveh spomenic. Prvo je izročil »Krožek magistratnih uradnikov« v imenu celokupnega v nem organiziranega uradništva dne 20. jun. 1924 takratnemu vladnemu komisarju dr. Krejčemu. V ti spomenici prosí uradništvo vobče za zvišanje svojih prejemkov ter utemeljuje svojo prošnjo zelo obširno in drastično z mnogimi tabelami.

Druge spomenico so pa vložili vsi uradniki s popolno fakultetno naobrazbo, — 25 na številu, katerim se je pridružil tudi profsorski zbor ljubljanskega liceja, — na sedanji gerentski svet. Le-ti prosijo za tako zvane akademskofunkcijske doklade.

Utemeljevanje teh obeh prošni tvori tako uničujočo kritiko »regulira-

nja« prejemkov mestnih uslužbencev ljubljanskih in s tem implicite alimentacijskega principa, da se pač čutimo primorane, podati iz nje par odlomkov našim čitateljem. Dokazujejo pa zraven tudi, kako malo vzroka ima danes državno uradništvo, zavidati mestno uradništvo, kar se še vedno sem in tja dogaja.

»Krožek« pravi doslovno v prvi vlogi:

»Dokaz temu«, — t. i. da mestno uradništvo ne more več shajati s svojimi borimi prejemki, — »je priloga: tabela A. Iz te priloge je razvidno, kakšne prejemke je imelo celokupno mestno uslužbenstvo pred vojno in kakšne prejemke bi moralo imeti danes, da bi odgovarjali vrednosti teh predvojnih prejemkov — (valorizacija), — a kakšne prejemke faktično dobivajo danes.

Iz te tabele je povzeti zlasti, da je ravno uradništvo izmed vseh kategorij mestnih uslužbencev na najslabšem stališču in sicer na tem slabšem, čim višji je čin.

Ne samo, da obstoja med uradništvom samim velika razlika, ker znašajo njegovi današnji prejemki po činih le 52% do 16% predvojnih valoriziranih prejemkov, najdemo še večjo razliko, ako primerjamo s temi prejemki dohodke dragih kategorij mestnih uslužbencev: oficijanti dobivajo 48%, pomožni uradniki 67%, sluga, stražniki 44%, nižje tehnično osebje 49% do 36%, a delavska skupina celo 98% do 70% svojih predvojnih prejemkov.

Torej čim nižji je čin uslužbenec, čim nižje in čim manj samostojno ter čim manje odgovorno je njegovo opravilo, tem višji so mu dohodki; a čim višji je čin, čim višja sta naobrazba in odgovornost, tem nižja je plača. Pač pravcati narobe svet!

Razlika n. pr. med prejemki prvega in najvišjega vodilnega uradnika, ravnatelja vseh magistratnih uradov, ki ima le 16% svoje predvojne plače in pa najslabše plačanega delavca, ki jih ima 70%, znaša (70—16=) 54%, a napram najbolje plačanemu delavcu — profesoristu, ki jih ima 98%, celo (98—16=) 82%!!

Do kakih izročkov je dovedel ta na ljubljanskem magistratu do skrajnosti razviti alimentacijski princip, kaže tabela B, ki nudi v izveščku pregled razvojnega celokupnega magistratnega uslužbenstva po faktičnih prejemkih.

Iz te tabele je razvidno, da n. pr. najvišji mestni uradnik in voditelj vseh uradov ni uvrščen morda, kakor bi se po zdravi pameti pričakovalo, na 1., marveč šele na 5; njegov namestnik in drugovodilni uradnik ne na 2., marveč na 20. mesto; stavbeni nadoficijal pa je na 2. monter na 3., oficijant na 8; sluga na 12. mestu.

Sploh pa ranžira z ozirom na prejemke cela vrsta podrejenih uradnikov pred svojim neposrednim predstojnikom.

»Posebnost magistratnega alimentacijskega plačilnega sistema je tudi, da imajo n. pr. oficijant, pomožni uradnik ter cela vrsta slug višje prejemke kakor magistratni tajnik v VIII. činovnem razredu.

Se huje razmerje dobimo, če primerjamo dohodke uradništva z dohodki delavstva.

V prilogi prilagamo tabelo C, ki primerja prejemke delavcev (pometača, profesoriste, paznike) in uradnikov.

Iz nje je povzeti, da prejemka n. pr. mestni zidar 10.000 Din več na leto kot ravnatelj mestne plinarne. Zidar ima tudi višje prejemke kot magistratni svetnik in magistratni tajnik, stavbeni svetnik in stavbeni nadkomisar, kot računski revident ali pa kot pisarniški ravnatelj. Arhitekt pa ni samo slabše plačan kot delavec — profesorist, temveč slabše kot navadni delavec in kot pometač. (Imena smo seveda izpustili. (Opomba uredn.)

In mestni uradniki — akademiki izvajajo pa med drugim sledeče:

»Ker kvalificirano manuelno delavstvo zahteva izdatno višje mezde kot navadni delavci, tako zahtevamo tudi z akademsko izobrazbo kvalificirani uradniki v materijalnem oziru prednost pred ostalimi kategorijami in ta prednost naj bo taka, da se bo rentiral kapital, ki smo ga porabili za svoje študije ter da bo primerno nagrajeno du-

Pri dopolnjevanju MAGGI-jeve zabele

Cene dopolnjenih steklenic

Stev. 0 1 2 3
Din 5— 10— 17— 36—

naj se pazi na to, da se zabela dopolni iz MAGGI-jeve velike originalne steklenice, ker se v teh steklenicah po zakonu sme shranjevati, oziroma prodajati samo MAGGI-jeva zabela in ničesar drugega.



jeveno delo, ki ga moremo vršiti samo mi.

In ravno tako tudi ni vseeno, če vodi uradni referat, nosi zanj odgovornost in vrši natežje posle svojega delokroga, ali pa če bolj ali manj mehanično izvršuje navodila in odredbe, ki mu jih nalaga šef oddelka.

Brez dvoma ne gre tako naprej. Akademsko naobrazeno uradništvo je teh razmer že do grla sito in jih ne more in tudi ne več prenašati.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne, 31. decembra 1924.

Srečno novo leto!

Uredništvo
in upravnništvo
„Slovenskega Naroda“

ALOJZ GRADNIK:

Kdo ste, brezkrvni, mrzli dotrinarji,
ki z drobnogledni iščete razlike
in med srca postavljate mejnike,
ki se gube ko vodni kolobarji?

Kje ste, ki zrl od ste v svetli zarji
bodoče dobe slave in velike
in vedri vsi ste šli pred življenike?
Naj jekne glas vaš iz grobov, zidarji:

»Ni sedem domovin, ne šest, ne pet
in niso tri — je samo ena, ena,
s krivjo in smrtjo našo posvečena.

Ne vaše skupščine, ne vaši zbori,
le naši trdni, mirnomni kori
ti bodo določili dnevi redi!

— Likvidacija oddelka direktije
šum v Ljubljani. »Službene Novine«
priobčujejo sklep ministrskega sveta o
likvidaciji oddelka A pri pokrajinski
upravi v Ljubljani. Oddelek A direktije
šum v Ljubljani je ukinjen. Posli politič-
ne šumske uprave druge instance pre-
idejo na oblastne šumarske referente
mariborske in ljubljanske oblasti. Di-
rekcija šum v Ljubljani vrši v bodoče
samo posle uprave šumskih domen. Vsi
dosedanji šefi političnih šumskih uprav
postanejo sreski šumarski referenti na
dosedanjih mestih in z dosedanjim de-
lokrogom. Isto velja za šumske nadzo-
valne postaje. Službeni odnosi med
velikim županom, odnosno okrajnim gla-
varjem in oblastnim oziroma okrajnim
šumarskim referentom se urede do na-
daljše odredbe po sklepu predsedstva
pokrajinske vlade za Slovenijo.

— Razpisane državni novcevi. Iz
krogov naših prijateljev smo dobili in
priobčujemo sledeča vprašanja:
Gospod urednik, ali ste že čitali v
»Uradnem listu ljub. in marib. oblasti«
med predsedniki volilnega odbora imena
določeni za Trbovlje (v Celjs-
kem okrožju), za Martianje (v
okraju Murske Sobotne), za Oslico (v
okraju Kranjske) in za Srednjo vas
(v okraju Radovljice)? Tja so dirigirani
po en inspektor pri monopolni upra-
vi, višji kontrolor v ministrstvu, bančni
ravnatelj (!), bančni uradnik (!!) in od-
vetnik (!!!), ali vsi ti so iz Beograda,
naše prestolice! Poznam vse te gospo-
de kot dobre Slovence in prav zato
vprašam: Ali se jim je zahotelo po di-
tjah, da jih pošilja iz Beograda na
krajne meje Slovenije? Kolikor jih po-
znamo ne! Ali se ni morlo dobiti po-
leg 567 predsednikov volilnih odborov
še pet Slovencev, n. pr. učiteljev, davč-
nih uradnikov, avskultantov itd., ki bi
ta posel isto tako dobro, pa še prav
radi opravili? Ker ima v državnem
odboru, ki je določil tistih pet Sloven-
cev, med njimi dva bančna uradnika,
da potujejo na dihte za 4 do 6 dni v
februarju 1925 iz Beograda v Sloveni-
jo, baš za Slovenijo glavno besedo biv-
ši podpredsednik po milosti Radičev-
cev — dr. Hohnjec, bi rad vedel,
kaj so bili odločilni nagibi za takšno
evidentno razpisanje denarja iz držav-
ne blagajne na škodo potrebnej-
ših uradnikov iz Slovenije
samo? Morda se je tudi izven Slo-
venije tako delalo; toda »tam je kor-
rupcija doma«... Pri nas je pa ni!

— Slabi v velikem, mesto da bi bili
dobri v malem. Znani češki pisatelj
Karel Čapek je priobčil v božični šte-
vilki brnški »Lidovih Novin« duhoviti
članek, ki mu je dal naslov »Betlehem«.
To je sicer božični članek, nima pa nič
skupnega z običajnimi božičnimi uvod-
niki, ki so večinoma napisani po eni
šabloni. V tem članku izvaja Karel Ča-
pek med drugim: »Postavljamo se slabo
v velikem, mesto da bi si vse dobro
uredili v malem. Ako si urejamo vse
na veliko, pravimo, da delamo to za
bodočnost... S tem, da na široko in
močno mahamo z rokami, ne narašča-
jo razmere okrog nas; okrog velike
barake ne zraste velika goja. Ne ho-

Akademski zahtevamo, da se nas
postavi na ono gmočno stališče, katero
nam gre z ozirom na našo predizobra-
bo in pa za delo, ki ga vršimo.

Naj ti odlomki zadostujejo, da po-
kažemo naši javnosti drastični zgled,
kam zapelje do skrajnosti izveden ali-
mentacijski princip.

Pridrujemo si pa, da izpregovori-
mo o ti zadevi še z drugega stališča.

mo tako veliki, kakor Velika Britanija,
četudi pošljemo na ta ali oni kongres
prav toliko delegatov kakor Anglija.
Ni to veliko delo, marveč je to veliko
zapravljanje denarja. In tako dalje...
Hočem samo povdarjati, da ni težko
živeti kot siromašen in neznan človek,
ako odkrito priznamo, da smo si-
romašni, mali in neznan. Dobro! Ako
nismo Babilon, bodimo vsaj skromen
in ponosen Betlehem. Kak odredenik se
rodi tudi še danes preje v hlevu, kakor
v mramornati palači kakšne velebanke.
Toda žal — radi samih palač se ne mo-
remo dokopati niti k zgradbi — betle-
hemskega hleva... — Čapkovne besede
bi si naj zapisali v srce tudi naši ljudje,
ki jih je čisto sama megalomanija.

— Nove novčanice po 100 dinar-
jev. Z novim letom pridejo v promet
nove novčanice po 100 dinarjev. Novi
bankovci imajo velikost starih srbskih
višnjevihih bankovcev po 100 dinarjev,
ki so že v prometu. Novčanica je dolga
156 mm, široka 88 mm. Na eni strani je
žena, predstavljajoča našo državo, v
sredini je morje s tremi ladjama, na
drugi stoji mlad seljak.

— Znižanje zavarovalnih premij. Ravnatelj
Osrednjega urada za zavarovanje de-
lavcev Glaser iz Zagreba je te dni imel daljša
posvetovanja z ministrom za socialno
politiko Markom Gjurčičem glede znižanja
zavarovalnih premij. Sklenjeno je, da se se-
danje premije za zavarovanje delavcev zni-
žajo od 6—5% prejemkov. Ta sklen je važen
za vse obrtne in industrijske kroge.

— Neobičajno topla božična so imeli v
Dalmaciji. V Splitu je toploter na božični
praznik kazal jutraj 10 stopinj celzija, opol-
ne pa celo 17. Tudi pri nas je o božiču ka-
zalo toploter visoko nad ničlo in izven
Ljubljane so imeli solnčne, čisto spomladan-
ske dneve.

— Javne električne ure. Zagrebški ob-
štinski svet je sklenil uvesti v Zagrebu po
dunajskem vzgledu javne električne ure.
Ena taka ura se postavi na železniški kan-
delaber na zapadni strani Jelačićevega trga,
druga na zapadni strani Wilsonovega trga,
tretja pred državnim kolodvorom na Trgu I.
Nadalje se postavi na Dvorčni top, ki bo
oznanjal pravi čas. Za ta dela je občinski
svet votljal 200.000 dinarjev.

— Iz Zagreba. Slovenec Anton Ziti-
nik, državni mojster pri upravi vojaškega
zavoda v Zagrebu, je napravil kroglo pre-
izkušnjo pred strokovno komisijo v Zagre-
bu z odliko. Krojenja je je učil v Ljubljani
v koncesijonirani krogli šoliv Židovski uli-
ci št. 5.

— Kaj je z delavci na drž. železnice? Pred
vojno je avstrijsko železniško mini-
strstvo kupilo v Sp. Šiški potreben svet
za zgradbo žel. delavnice, ne da bi se jih
bilo pričelo graditi. To stavbišče stoji še
danes prazno. Kaj je s temi delavnicami?

— Italijanske pisemske znamke za sve-
to leto. Italijanska vlada izda za sveto leto
serijo šestih spominskih znamk v vrednosti
20, 30, 50, 60 centesimov in 1 ter 5 lir. Na
markah so narisane štiri velike cerkve Rima
in pa scenarija ob otvoritvi in zatvoritvi ju-
bilejnih vrat.

— Jadranska razstava. Pretekli sobo-
to se je vršil na poziv splitskega župana
g. Tartaglie v dvorani Trgovske in obrtne
zbornice v Splitu sestanek, na katerem sta
župan Tartaglia in tajnik Primorskega sa-
veza za napredek turizma razložila idejo
Jadranske razstave. Prva ideja je prišla od
ministra dr. Grisogona. Nato se je sestavil
pripravljalni odbor, ki je že tudi prejel od
ministrstva trgovine in industrije finančno
podporo 150.000 dinarjev v svrhu organizir-
anja Jadranske razstave, to je razstava,
na kateri naj se razstavijo proizvodi, ki jih
proizvajajo dalmatinski kraji, predvsem kme-
tijski proizvodi, obrtni, industrijski. Posebni
oddelki razstave naj bi propagiral za
pomorski turizem Primorja. Po daljši debati
so osvojili načrt razstave in so se sestavili
pododbori. Sklenilo se je nadalje stopiti v
stike s Šibenikom in Dubrovnikom. Razsta-
va se bo vršila vsako leto in v raznih me-
stih Dalmacije, pozneje ev. se prenese tudi
v kako notranje mesto države.

— Tri železniške nesreče. V noči od
sobotne na nedeljo se je dogodilo na bosan-
skih progah tri železniške nesreče. Pri Pa-
zariču sta trčila skupaj dva tovorna vlaka,
pri Čemer je bil ubit strojevodja Mato Trlin.
— Dva tovorna vlaka sta treščila skupaj pri
postaji Čengić vila pri Sarajevu. — Tretja
nesreča se je dogodila na progi Sarajevo-
Brod. S tira je skočila lokomotiva z vago-
nom. Zato je bil tovorni promet ukinjen, do-
čim se je vršil osebni s prestopanjem.

— Grd zločin beogradskega policista. Marko Vidič, kriminalni agent beogradske
policije je znan kot velik prijatelj nekega
spola. Bil je že leta 1922 odpuščen, ker je
uporabljal svojo legitimacijo večkrat zato,
da je žene in dekleta, ki jih je našel na ulici
prisiljal, da se legitimirajo in jih je nato v
slučaju, da se niso hotele, tlat mesto na
policijo — v svoje stanovanje. Kasneje so
ga zopet sprejeli v službo. V petek zvečer
je ga moč zopet zagrešil grd nprstven zločin.
Na cesti je ustavil nekoga dijakinja in jo
pozval, da se izkaže. Ker tega ni hotela sto-
pati je ponovil svojo staro igro in je svojo

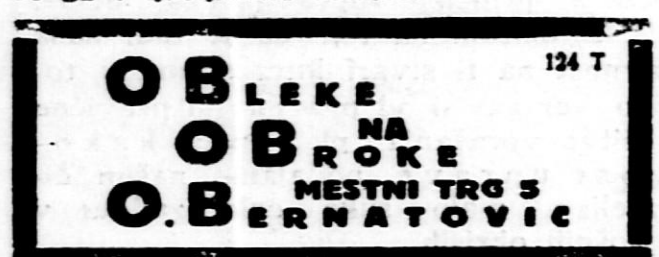
žrtve vlekel v svoje stanovanje, kjer je de-
vojko zlorabil. Da bi mu deklica ne ušla,
je skril njeno obleko in moral je dva dni
ostati naga pri njemu. Šele, ko je dijakinja
kričala skozi okno na pomoč, so prihiteli
ljudje, ki so jo rešili pred nasilnim. Vido-
vič je bil prijet in izročen sodišču.

— Velika poveljstva v Bečkerek. V
sladkorni tovarni v Bečkereku so prišli na
sred veliki poveljstva, ki jo je izvršil slad-
korni nadzornik Jovan Vlainić. Ta je vpisal
v knjige 30 vagonov sladkorne pese, ki pa
faktično ni prispela. Tovarna ima okoli
100.000 Din škode. Vlainić je bil prijet, zani-
ka pa svojo krivdo. Izvršena je bila obsežna
preiskava.

— Zverinski oče. Pred novosadskim so-
diščem se je vršila razprava proti 50 letne-
mu ciganu Milanu Nikoliću, ki ga je ovdajša
lastna hčerka radi krvoskrustva. Zločin je
bil izvršen že leta 1920 in sicer je oče napel-
dal svojo hčerko navo za med vožnjo iz
Palanke v Čeb ter je na njej zadostil svoji
pohoti. Hčerka Milka je nekaj časa molčala
o dogodku, povodom spora z očetom pa ga
je ovdaj. Stari pohotnež je bil obsojen na
5 let ječe.

— Epilog krvavega dogodka v Hrušici. V
bolnici je snoči ob pol 22. umrla 23 letna
Marija Vonta, ki je bila povodom krvavega
dogodka v Hrušici, o čemur je »Slov. Na-
rod« poročal včeraj, zadeta v trebuh in v
desno nogo. Tako je moralo mlado dekle
vsled starega sovraštva dveh tekmecev v
prerani grob.

— Težka nesreča. Ivan Kozina, 21. let-
ni sin posestnika iz Nakla pri Kranju, je vče-
ra z dinamitom razstreljal cesto. Ker
patrona ni pravočasno eksplodirala, je pri-
stopil bližje in hotel znova napeljati viš-
jalo vrvice. V tem hipu pa je dinamitno
patrono razneslo. Pri eksploziji je bil Ko-
zina težko poškodovan na glavi. Prepeljali
so ga v ljubljansko bolnico.



iz Ljubljane.

— Upravni odbor Oficirskega do-
ma v Ljubljani priredi v proslavo rojst-
nega dne Nj. V. kraljice dne 9. janua-
rja 1925. I. svečan koncert v veliki
dvorani hotela »Union«. — Začetek ob
20.30. Obleka za gospode črna. Na ta
koncert vabi upravni odbor Oficirskega
doma tem potom vse g. oficirje v re-
zervi, ostavki in v pokolu z rodbino.
Numerirane vstopnice za ta koncert se
bodo izdajale imenovanim oficirjem
brezplačno dne 6. in 7. 8. januarja leta
1925., vsakrat od 14. do 15. ure v ča-
kalnici hotela »Union«.

— Gostovanje gđ. Zikove v Ljubljani. V
najbližnjem času gostuje v naši operi zo-
pet gđ. Zikova in sicer poje naslednjo vlo-
go v operi Rusalka. V tej vlogi je žela
odlična umetnica najlepši uspeh pred leti v
Ljubljani kakor tudi v Prazi v Narodnem di-
vadu. Datum gostovanja naznamimo pravo-
časno, danes le opozarjamo na zopetni na-
stop odlične umetnice.

— Pri sobotni predstavi opere Rusalka
poje vlogo princa priključeni tenorist gosp.
A. Darlan, ki je sedaj nastopil na našem
odru kot Turridu v Cavalleriji z najlepšim
uspehom in ob splošnem priznanju publike.
— Gđ. študentke, slušateljke ljubljans-
ke univerze, opozarjamo, da se izplačujejo
študentske za mesec oktober in november
na univerzi v kvesturi, II. nadst. soba št.
130 dne 31. tm dopoldne od 12.—1. Gospo-
de, ki v tem času ne bi mogli priti po denar,
lahko dvignjejo študentske po novem letu na
istem kraju in ob istem času. Seznan gđ.
slušaateljke, ki jim je ministrstvo prosvete
dovolilo blagodejstvo in pomoč ozi. samo
pomoč, je izvečen na deski v avli. Vsi oni
gđ. ki še nimajo reversev v redu, naj jih
urede, ker bi se jim denar sicer ne mogel
izplačati.

— Občinske davčine in doklade v Ljub-
ljani (na nočni obisk gostin in kavarn, na
igre v gostilnah in kavarah, na prenočišča,
veselični davek, trošarino itd.) je veliki žu-
pan dovolil pobirati v dosedanjih izmeri tudi
v letu 1925 in izide naredba v številki 124.
»Uradnega lista«.

— Odlomljeni plinovi kandelaber. Piše-
jo nam: Med vojno in po vojni je bilo mno-
go plinovih kandelabrov od avstrijske soli-
datske odelomljenih, ne da bi se bili po-
zneje popravili ali nadomestili z novimi. Ti
železni stebri molč še zdaj ob raznih hod-
nikih iz tal v spodnjo posanost in v kriti-
ko javnosti sploh. Če se jih ne misli nado-
mestiti, naj se jih vsaj odstrani in občina
materijal proda, ker puhti iz nekaterih še
zdaj smradljiv plin.

— Kakor že javljeno se vrši v letošnji
koncertni sezoni 5 abnoma koncertov, ki jih
priredi Filharmonična družba. Družba je
razposlala vsem obonementom lanskih kon-
certov pozive na letošnji abnoma. Društveni
odbor prosi vse bivše abonente, da pri-
javijo svoj abnoma za letošnje koncerte Ma-
tični knjigarni na Kongresnem trgu ali pa v
pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici.
Prijava se sprejemajo tudi pisnim putem.
Vstopnice se takoj izdajo ter jih prinese
eventualno sluga abonentom tudi na dom.
Cena posameznim sedežem za vseh pet kon-
certov je sledeča: Sedež od I. do III. vrste
150 Din, od IV. do VI. vrste 120 Din, od
VII. do X. vrste 90 Din, od XI. do XIV. vrste
75 Din od XV. do XIX. vrste 60 Din in od
XX. vrste dalje 50 Din. Zneski se lahko
vplačajo tudi v treh zaporednih mesečnih
obrokih. Odbor Filharmonične družbe vabi
vse glasbojubivo občinstvo, da se v obli-
nem številu abnoma na te koncerte, vseh
sedežev je v dvorani na razpolago 411.

— Pomanjkljiva plinova razsvetljava. Poročajo nam: V mnogih ulicah so pri plin-
ovih svetilkah že dlje časa mrežice pre-
žgane, pri drugih zopet stekleni cilindri

ubiti, zato te svetilke sploh ne gore. Ti ne-
dostaki naj se že enkrat odpravijo in raz-
svetljava popolni kakor trebat!

— Evangelistična cerkevna občina. V
evangelistični cerkvi v Ljubljani se vrši slavnostna
služba božja v sredo dne 31. tm. ob
6. zvečer in v četrtek dne 1. januarja 1925
ob 10. dopoldne.

— »Napredno obrtniško društvo« v Ljub-
ljani vabi svoje člane na »Silvestrov večer«, ki ga priredi danes zvečer ob 20. uri v veliki
dvorani »Kazina« društvo »Kazina«.

— Cesta v Rožno dolino. Pišejo nam: Cesta
v Rožno dolino, katere spodnji del
sedaj razširjajo, je bila že parkrat pohvalno
omenjena v časopisih. Žal, da te pohvale ne
zasluži. Neumevno je, kako je mogoče, da
sedaj, v času regulacij, v Ljubljani na praz-
nem prostoru delajo ovinek in vsled tega
krivo cesto kakor v kaki hribovski vasi.
Spodnji del ceste v Rožno dolino naj bi se
od mitničarske ute dalje spoil v ravni črti
s podolžno rožnodolinsko ulico, ne pa v
krivini. Hiše na desni strani naj bi pri cesti
dobile nove, oziroma povečane vrte in na
ta način bi kraj dobil lepo lice. Sedanja
»regulacija« ni hvala, ampak graje vredna.

— Novi park poleg tivolskega glavnega
grezovreda bo prihodno pomlad v ostalem
delu urejen in na to izročen javni uporabi.
To šetališče bo zelo prikladno za občinstvo.
Da dobi tudi primerno število klopi, se
umele samo po sebi.

— Drevedred ki teče paralelno z glav-
nim drevedredom v Tivoliju, mislijo pri-
hodnje leto tudi izročiti svojem namenu,
če železniška uprava ne bo delala posebnih
ovir.

— Zbirka za Tabor. Na poslovilnem ve-
čern ravnatelja Mestne hranilnice gospoda
Hra sta, so zbrali prijatelji Tabora 500 D.
Hvala br. Sr. Propagisti in vsem daroval-
cem. — Odbor.

— Pridružila »Kola južost. sester« v
Slovenjgradu je dne 21. t. m. priredila ubogi
šolski dekl božično. Odbarjenih je bilo
60 otrok z gorko obleko, čevlji, perflom in
bo vse to našim malčkom v hudem mra-
zu dobro služilo. Če pomislimo, da je ko-
maj leto, odkar se je podružnica ustano-
vila, lahko s ponosom gledajo pridne od-
bornice nazaj na svoje delo. Naj omenimo
tudi, da je istega dne igrala šolska deca
krasno izro »Peterčkovo poslednje sanje«
Igra je bila izvrstno vzprijazena, za kar
gre hvala gđ. učiteljicam.

— Notica »Poziv trgovcem« je prišla
včeraj v list brez vednosti uredništva in le
pomotoma, ker jo je dotičnik vthotapil kot
plačan oglas.

— Českoslov. Obec v Ljubljani. Počad
dnes Silvestrovski večer v Narod. domu
(rest. mstnosti). začetek ob 20.

— Prihranite si denar! Vse zimsko ob-
lačilno blago posebno za suknje in plašče
radi pozne sezije po ogromno znižanih ce-
nah pri A. Potokar, Ljubljana, poleg trga pri
zajamskem mostu. Tudi vsa druga manufak-
tura po priznani najnižjih cenah. 757 n

— Ljubljanska sekcija »Jugoslovenskega
Veterinarskega Udruga« ima prihodnjo
soboto dne 3. januarja 1925 ob 7. zvečer v
hotelu Strukelj svoj redni mesečni sestanek.
Prisotnost vseh članov je radi važne zadeve
potrebna. 758 n

— Društvo »Soča« priredi v sredo 31.
tm. ob 20. Silvestrov večer v gostilni »Pri
Levu« z bogatim sporedom polnih zabave
in smeja. Vstopnina 10 Din. 772 n

— Priporočila se kavarna in gostilna
»Centrale« poleg zmalevega mostu na Sil-
vestrovo jutraj ob 4. uri odprto. Stefan Mi-
količ. 759 n

— Dve nesreči Konte Vilibald, 16 letni
dijak iz Ljubljane, si je po nesreči prezezal
žile desne roke. — Alojzij Kašner, 4 letni
sinček rudarja iz Trbovlje, je stal preblizu
peči. Vnela se mu je sraka in je dobil po
celem telesu težke opekline. Oba poškodova-
nca sta bila prepeljana v bolnico.

— Bolnim na železnicah, črevesu, jetrih
ter na mehurnem kamenu ter zlatenični do-
sežajo z rabo grenčice »Fran-Josef« redno
prebavljanje. 3623

TRAMVAJ POVOZIL 70 LETNEGA STARČKA.

Snoči okoli 19. se je dogodila na Dunaj-
ski cesti strahovita nesreča. Tramvaj je po-
vozil 70 letnega prosjaka Martina Unter-
ainerja. O dogodku pripovedujejo: Unter-
ainer, ki je bil očividno nekoliko gluh, je
ob 19. pasiral tir električne železnice, neka-
ko na progi med Polakovo hišo in kavarno
»Evropa«. Istočasno je prihajal s kolodvo-
ra električni voz, ki vozil tu s polno brzo.
Voznik je dajal svarilna znamenja, katera
pa je starček očividno preslišal. Deloma je
bila kriva tudi gosta megla, da starček ni
opazil voza, voznik pa ne njega. In tako se
je dogodila strahovita nesreča. Tramvaj je
podir starčka na tla in v naslednjem tren-
otku je bil povožen. Ko so za potegnili iz-
pod voza, se je nudil navzočim strašen
 prizor. Unterainer je ležal ves razmesarjen,
desna roka mu je bila poponoma zmečkana
in prsti koš je bil udr. Nesrečneža so takoj
prepeljali z rešilnim vozom v bolnico, kjer
pa je čez pol ure podlegel težkim poškod-
bam. Uvedena je bila preiskava, da se do-
žene, koga zadene krivda na nesreči.

iz Celja.

— c Pobiranje naklad, davčin, taksi in
obč. doklad v dosedanj izmeri v mesecih
januar in februar 1925. Veliki župan mari-
borske oblasti je z odlokom z dne 25. dec.
spoznamo s delegacijo ministrstva financ
v Ljubljani dovolil, da pobira mestna obča-
na celjska temeljem sklepa občinskega sve-
ta z dne 22. tm. provizorično in do defi-
nitivne odobritve mestnega proračuna za leto
1925 v mesecih januar in februar 1925, po
celem občinskem ozemlju v dosedanj izme-
ri vse dosedanje obč. doklade, naklade in
davčine.

— c Sestanek »Orjuna« v Celju. V četr-
tek 3. jan. 1925. ob 8. uri zvečer se vrši v
mali dvorani Narodnega doma sestanek Or-

juna, ki je obvezen za vse članstvo. Na
santaku bo poročal predsednik Občinskega
odborna brat Marko Kranjec iz Ljubljane zla-
sti o ekonomski Orjuni.

— c Državna policija se je iz dosedanih
prostorov na mestnem magistratu preselila
v poslopje srezkega poglavarstva. Novi po-
slovni lokali so v suterenu na levo, kjer
je bila doslej pisarna Kmetijskega potoval-
nega učitelja in okrajnega šolskega sveta.

— c Podružnica »Udruga vojnih in-
validov« v Celju ima v nedeljo 11. januarja
ob 9. uri dopoldne v dvorani Mestnega Ki-
na (hotel Skabrne) svoj 7. redni občni zbor
z običajnim dnevnim redom.

— c Smrtna kosa. V celjski javni bolnici
je 29. dec. dopoldne umrl po dolgi bolezni
stavbeni mojster g. Leopold Mittoni v sta-
rosti 48 let N. v m. p.

— c Nesreča ali samomor? Kakor smo
pred nekaj dnevi poročali, so našli na želez-
nici v Cretu od vlaka razmesarjeno truplo
nekega možkega. Identiteto ponesrečenca
se je sedaj posrečilo doznati. Piše Josip Ko-
rinšek. Star je bil 56 let in je bil posestnik
v St. Jurju ob Južni železnici. Pokojnik je
bil nagujen k pijančevanju in gre najbrže
za nesrečo oziroma za samomor.

— c Na naslov ravnatelja državnih
železnic v Ljubljani. Iz celjske okolice po-
haja nebroj otrok v mestne šole. Dočim pa
imajo otroci iz smeri Zidani most ugodno
vozno zvezo v Celje, imajo oni iz severne
strani, iz Grobelna ter Sv. Jurja naravnost
obupne zveze. Vlak iz Sv. Jurja odhaja ob
pol 7. ter prihaja ob trideset na 7. že v Cel-
je. V tem času vlada sedaj popolna tema.
Otroci se pade po kolodvorih, ker nimajo
nikamor iti, ali pa pohajkujejo v zimi in
mrazu po celjskih ulicah. To pohajkovanje
gotovo v moralnem oziru ni v prid mladini
ne glede na to, da morajo dan za dnem pre-
zebiti po kolodvorih in ulicah, predno mo-
rejo priti v šolo. Svoječasno je vozil učence
tovorni vlak, ki je prihajal okrog 8. ure v
Celje. Ta vlak se je pa opustil, ker je po-
stal radi večurnih zamud za šolski obisk
popolnoma brezpomemben. Ni mi sicer na-
tatančno znano, koliko otrok se vozi iz Gro-
belna, Sv. Jurja ter Stor v Celje, vsekakor
pa jih bo skupno z drugimi uslužbenci, ki
se dnevno vozijo na službena mesta v Cel-
je okrog 80. V ožgled tem skrajno neugod-
nim voznim prikljam, prosimo ravnateljstvo,
da uvede vsaj v zimskem času vlak z ugod-
nejšo zvezo, da bi prihajal v Celje ob pri-
bližno trideset na 8. S tem bi se razbremenil
sedanji osebni vlak, ki je itak vedno prena-
polnjen. Gotovo pa je, da bi se posluževali
tega vlaka tudi drugi potniki iz neposredne
celjske okolice, ker je zanje prihod v mesto
istotako mučen in morajo v Celju čakati
dobro uro predno se trgovine odpro. V in-
teresu prebivalstva, posebno pa šolo obisku-
joče mladine prosimo ravnateljstvo, da upo-
števa našo utemeljeno željo in prošnjo, ter
uvede vsa jza zimski čas ugodnejšo zvezo
iz Grobelna do Celja. — Več priredetih ro-
diteljev.

iz Maribora.

— m Razburjenje mariborskih najemni-
kov. Proklamacija hišnih posestnikov, da
smatrajo dosedanj stanovniški zakon s 1.
januarjem 1925. za neveljaven in naredbo
ministrstva kot pravno neutemeljeno ter da
hočejo najemno povisati za 100%, je pov-
zročila med najemniki 60% razburjenje.
Računajo, da najmanj 50% najemnikov ni
v stanu, da prenesejo kako povisane najemni-
ne, predvsem pa so to vpojenci in invali-
di. Zato se je vršilo 30. decembra v kazin-
ski dvorani zborovanje društva stanovni-
skih najemnikov, ki je bilo precej burno.
Dvorana je bila prenapolnjena. Shod je ot-
voril predsednik Alijačič, na kar je tajnik
Goršič prebral izjavo »Društva hišnih po-
sestnikov« v Taboru z dne 28. tm. in odgo-
vor, ki ga je podalo »Društvo najemnikov«
v istem listu dne 30. tm. Odgov

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Začetek ob 20. zvečer.
Sreda, 31. decembra: Ob 15. popoldne. »Danes bomo tičila«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Četrtek, 1. januarja: Ob 20. zvečer: »Cyrano de Bergerac«. Izven.
Petek, 2. januarja: »Zaprto«.
Sobota, 3. januarja: »Firma P. B.« Red D. Nedelja, 4. januarja: Ob 15. popoldne »Pa glavka«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. zvečer »Veronika Deseniška«. Izven.
Ponedeljek, 5. januarja: »Zaprto«.

OPERA.
Začetek ob 20. zvečer.
Sreda, 31. decembra: Ob 16. popoldne. »Nes topir«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Četrtek, 1. januarja: Ob 15. popoldne »Trubadur«. Gostuje dr. M. Adrian z Dunaja. Znižane cene. Izven.
Petek, 2. januarja: »Zaprto«.
Sobota, 3. januarja: »Rusalka«. Red A. Nedelja, 4. januarja: »Traviata«. Izven.
Ponedeljek, 5. januarja: »Zaprto«.

Naša reprezentativna glasha v letu 1924.

Nekoliko vrst moramo ob izteku leta posvetiti tudi našemu letošnjemu glasbenemu delu, ki je bilo nenavadno bogato in plodovito.

V prvi vrsti bode omenjen trud, ki ga je profesor Jeraj posvetil glasbeni vzgoji naše mladine. Njegova muzikalna predavanja, ki jih je bilo v pretekli sezoni menda 12 in v tekoči 4, smemo šteti med najbolj posrečene prireditve. Nisi prinesla samo mnogo lepega, temveč so vzbudila med mladino zanimanje za vsake vrste resno glasbo, zlasti pa za instrumentalno, ki je bila do nedavno naša pastorka. Sola Glasbene Matice in konservatorij sta nenadoma obogatela za izredno veliko število solenc, iz katerih zraste za naše orkestre v mestu in na deželi kmalu mnogo večjih in temeljito izšolanih ljudi. Žal, zanimanje in temeljito izšolanih ljudi. Žal, zanimanje in temeljito izšolanih ljudi. Žal, zanimanje in temeljito izšolanih ljudi.

Po prizadevanju skladatelja Laševca smo imeli priliko slišati četrto komornih koncertov, na katerih so se proizvajali prviki v Ljubljani jugoslovanski kvarteti. Večeri so bili za razvoj naše jugoslovanske komorne glasbe velikega pomena. Dali so marsikako pobudo k novemu ustvarjanju. Tudi v novembru nam je obljubljenih četrto enakih koncertov.

Za instrumentalne koncerte sta skrbela Orkester Zvezne godbenikov in Muzična Orkester divize, prvi s 4 matinejami in koncertom s Smetanovo proslavo, dirigenti Balatka, Matičič, ki je odšel v Beograd, in Rukavina, druga pod vodstvom dr. Čerina, ki je med drugimi skladbami proizvajal tudi prvo jugoslovansko simfonijo premaro umrlega Pajonovića. In zopet žal, da je dr. Čerin iz meni neznanega vzroka za letošnji svoj simfonistični koncert, istako tudi ne slišim ničesar o bodočih koncertih Zveznega orkestra.

Letos smo imeli tudi nekaj gostov, izmed katerih je zlasti treba omeniti tri, ki so nam privedli najlepše užitke polne večere: Borovskega, znamenitega ruskega pianista, Francozov, z nad vse zanimivim koncertom na pihala ter Amar - Hindemithov komorni kvartetni večer, ki je bil za nas prava glasbena senzacija. V Unioinu smo imeli priliko pozdraviti tudi druge goste, pevski zbor mariborske Glasbene Matice ter v Filharmoniji ženski pevski zbor mariborske učiteljske. Obe prireditvi sta nam ostali v najlepšem spominu.

Posamezne solistične koncerte so nam privedli dr. Rigo, z Ravnikom, ga. Lovštevica, z gospo Ribič, ga. Thierry s Škerjančev, Svajgarjeva in Simenc, slišali smo pa tudi po večerjavah in internih produkcijah učencev Glasbene Matice in konservatorija, kjer smo z zadovoljenjem spoznali, da je za našo glasbeno bodočnost prav dobro preskrbljeno.

Društva pa so priredila v preteklem letu razmeroma malo koncertov. Pevski zbor Glasbene Matice, ki je letos pridobil s Srečkom Kumarijem novega, nad vse pridnega in nadarjenega pevovodjo, je pel pod vodstvom dr. Čerina vdrugič svojega častnega pevovodjo Hubada Dvofakova »Stabat Mater«, pod Kumarijevim vodstvom pa vokalni koncert novejših rokopišnih zborovskih skladb. Pod okriljem Glasbene Matice se zelo veselo razvijala naše orkestralno društvo. Za to se ima posebno zahvaliti svojemu skrbnemu predsedniku dr. Karlinu in nadarjenemu dirigentu Skrijancu, ki je pokazal razveseljiv plod svojega dela na častniškem koncertu 1. decembra. Ljubljanski Zvon je imel doma samo en koncert, pevovodja Prelpovec pa je šel letos s svojim zborom tudi v Beograd, poleg tega pa je imel še petoro koncertov v Mariboru, Rogaske Slatini itd.

»Slavica« je praznoval letos svojo 40-letnico z velikim koncertom pod vodstvom g. Brnobiča, priredil pa je tudi koncert na Viču. »Ljubljana« je imela dve zelo lepo uspešni glasbeni prireditvi v stolni cerkvi. Pod vodstvom svojega pevovodje dr. Kimovca smo slišali ciklus ruskih cerkvenih pravoslavnijskih pesmi ter Marijin oratorij. Bil pa je v stolnici še tretji cerkveni koncert s Premrlom na orglah in cerkvenim pevskim zborom. Sentjakovski pevski zbor z Gröbmingom kot pevovodjo je pel v Filharmoniji, od železničarjev, ki so si sedaj pod imenom »Sloga« pridobili krasno pevsko sobo v Ljubljanskem dvorcu in od pevkega društva Krakov - Trnovo pa nismo slišali letos ničesar. Na Zveznem koncertu je nastopilo menda 14 društev, izmed katerih (zunanjih) si je pridobila prvenstvo mariborska »Drava« in »Glasbena Matica«, kamniška »Lira« itd. Koncerta se je udeležil tudi bivši načelnik učiteljskega oddelka g. Odavič. Za praznik ujedinenja je poleg Odavičarjev priredila tudi Orjuna Glasbeno matinejo. Na obeh prireditvah so sodelovali naši najboljši pevci, Thierryjeva, Lovštevica, Betetto in Banovec. Spremljal jih je naš mojster, izvrstni klavirski pedagog g. J. Ravnik. Med koncerte naj štejemo tudi v prid Jugoslovanski Matici prirejeni prvi ljubljanski radio - koncert.

V operi smo slišali v preteklem letu samo trije slovenskih glasbenih novosti: Rimskoga Korsakova »Majsko noč«, Sirolnega »Stanaca« in ravnakar Vilharjevo »Lopudsko sirotico«. S pevci, zlasti tenoristi, pa nimamo velike sreče. Zapustil nas je Simenc, odšla je tudi Zikova in poleg teh dveh še manj pogrešanih manjših nekaj. Upajmo, da se tudi naša opera kmalu opomore. Za to nam je porok njen upravitelj gospod Hubad.

Za pevске zasluge so bili odlikovani z redom sv. Save predsednik Ljubljanskega Zvona dr. Svigel, njegov pevovodja Prelpovec, tajnik Zvezne glasbe pevskih zborov Pečenko ter dolgoletni predsednik Slavica Dražil. Tik ob sklepu leta pa se je v glasbene vrste vthotapila tudi smrt ter nam iztrgala g. Viktorja Parmo. Večen mu spomin!

Nekoliko spominov na Viktorja Parmo.

Skromne so te vrstice, obsegajoče le nekoliko osebnih spominov na pokojnega V. Parmo. Kažejo nam pa, kako je on ves življenje svoji glasbeni umetnosti, kako neumorno, tako pod neugodnimi razmerami, je deloval, in v tem oziru se mi zde zanimivo za širše občinstvo razne podrobnosti. Pri drugih narodih se o veljavnosti in zaslužnosti mojih pišejo obširne biografije, zbirajo vsi mogoči podatki o življenju in delovanju o osebnem občevarju in življenjskih običajih, pri nas se to še skrajno zanemarija in zato so nam ti možje dostikrat tako neznani.

S Parmo sem se osebno seznanil pred približno 35 leti, ko sem ga na izletu iz Ljubljane posetil v Litiji. Bila sva si že preje v pisnem pogovoru radi »Almire«, pri taktirnem sestanku pa se je rodila ideja za njegovo najboljšo in najpriljubljenejšo opero »Ksenija«. Priklupil se mu je s svojo prijaznostjo in živahnostjo. Od takrat sva se sestajala vsako jesen, dokler sem bival na Dunaju, oziroma v Lankzu. Vzel si je namreč vselej od 1. oktobra 14-dnevni dopust, katerega je preživel na Dunaju, posejajoč ondi gledališča in koncerte ter dvorno knjižnico. Ta odmor od utrudljivega uradnega dela je porabljal vestno le v muzikalne študije. Proučeval je dela, ki jih je v 9-1. razna muzikalna dela, tako mi je neko leto povedal, da temeljito študira glede orkestracije partituro Meyerbeerovih »Hugenotov«. Ker sem vedel, kaj je na Dunaju, sem ga kot priden obiskovalec opero skoro vselej srečal že pred predstavo v vestibulu, po predstavi pa sva skupaj večerjala. Rad je posejal nove lokale, tako sva često šla v »Maksimilijano« klet, v »Majolično klet« itd. In takrat je v prijetnem pogovoru hitel nimul čas. Bil je vedno živahen, duhovit in zabaven. Rad je govoril o svojih delih in načrtih in obžaloval, da mu uradni posli jemljejo toliko časa. Neverjetno je, da jo sploh še mogel povsod sodelovati, vzbati in voditi salonske orkestre ali pa celo komorne kvartete, da je mogel ustvarjati toliko lastnih kompozicij. Na Dunaju je najraje posejal opere, a tudi opereto in kajke. Nekoč me je vprašal, katere tri opere mi najbolj ugajajo, oziroma jih poslušam največkrat in z največjim užitkom. Rekel sem, da je to težko določiti, da bi pa smatral kot take Mozartovo »Figaro« Zvenite, Verdijevo »Aida« in Wagnerjevo »Tristan in Izolda«. Čudil se je zlasti zadnjemu, bil je namreč pristaša stare italijanske šole in večkrat mi je hvalil melodioznost teh del ter obsojal novo smer. Povedal mi je, da smatra on za tri najznamenitejše opere to-le: »Faust«, »Carmen« in »Aida«. Poudarjal je, da bi bil srečen, ako bi mogel le iz daleka nekaj sličnega ustvariti. Ni se precej navel, a poznal je tudi svojo veljavo. Tako n. pr. je cenil svoj intermezzo iz »Ksenije« višje od onega v »Cavalleriji«, ki je takrat navduševal vse kroge. Zelo ga je veselilo, ko sem mu poročal, da ga skoro vse dunajske vojaške godbe igrajo na svojih koncertih.

Mnogo sva govorila o glasbi k »Rokovnjač« O vlozku »Mladi volaki« sem pripomnil, da to ne odgovarja načrtu igre. »Nič za to,« mi je odvrnil, videli boste, da doseže ta točka največji efekti. In res, ni se motil. Ta koračnica je postala njegova najpopularnejša skladba, pela in igrala se je po vsi Sloveniji, igrali so jo orkestri, klavirji, prepevali po šolah in gostilnah, življali po cestah.

Že ko sem ga prvič posetil, mi je govoril o »Zlatorogu« ter me še pozneje večkrat nagovarjal, naj napišem La libreto, a meni snov ni prav prijala. Tako je imel idejo leta in leta ter jo slednjič uresničil. Na dan premijere sem ga popoldne srečal v Ljubljani. Bil je radoveden, kako se bo delo sprejelo poudarjal je, da je v njem poskusil muzikalno karakteriziranje posamičnih oseb ter si občasno večji uspeh, nego ga je dosegel v resnici.

Kad je vglasboval opereto, nele ker je bilo to lažje in manj naporno, temveč tudi ker so zlasti na manjših odrih lažje vzprizarjale. Želel je vglasbiti opereto, kjer bi nastopali vojaki. Opozoril sem ga na Erjavčev povest »Huzari na Polici«, ki mu je bila znana že in na kratko skiciral dejanje. Notiral si je in povpraševal, kdo bi pravez od naših literatov dramatisacijo. Ne vem, jeli v teku let dobil libretista za »Huzarje«. Dvomim.

Ko sem ostavil Dunaj, sem Parmo za časa svojega letnega bivanja na Studencu večkrat videl v Ljubljani na koncertih ali v gledališču. Ko pa se odšel v Gorico in potem na Moravsko, se dolgo nisva videla. Šele ko se je po prevratu vrnil z Dunaja, sem ga češče srečaval in se razgovarjal z njim.

Ko sem v avgustu 1923. prišel v Maribor, je bil Parmo slučajno prvi znanec, s katerim sem se sešel. Vračajoč se iz ljutomerske okolice sva se s Parmo vozila skupaj iz Maribora v Ljubljano in od tu na Bled. Govorila mi je mnogo o svojih načrtih. Pravil mi je zlasti mnogo o svojem novem delu »Apolonov hram«. Bil je zadovoljen, da je v Mariboru našel novo točišče za svoje delo, bolelo pa ga je, da ga je Ljubljana popolnoma prezrla ob njegovi 70-letnici. Tudi ob njegovi smrti se je slabo oddolžila odličnemu domačinu glasbeniku.

Ali v bodoče popravi svojo brezbriznost?

Moskovska gledališča v sezoni 1923-24.

Evropska gledališka publika se je že nekako privadila, da pričakuje od moskovskih gledališč prave čudeže. V Moskvi je sedaj do štirideset gledališč, ki vprižore vsako leto najmanj sto novih predstav. Po svoji kvaliteti to obilo gledališko delo ni vedno na višku in zato tudi ne spada v kategorijo čudežev. Ali iz pretiranih zahtev izvira včasih razočaranje, ki ni vedno upravičeno.

Lani se je moral čuditi moskovskemu gledališkemu življenju vsak, kdor zadnja leta ni preživel v Rusiji. Letos ni več onega razmaha in napredka. Kako to? Do 1. 1924 se sovjetska vlada ni vmešavala v notranji razvoj gledališkega življenja. Za svoje cilje razvoj za propagando in komunistično vzgojo delavcev in mladine je ustanavljala svoja gledališča. Proletkult, gledališče revolucije, Meiercholdovo gledališče in celo mrežo manjših gledaliških odrov v raznih okrajih Moskve. Ali baš ti delavski sloji, ki so začetili po revoluciji največjo potrebo po gledališču, so rajši posejali druge gledališča, kjer ni bilo politike, ki jim je že davno presedala, kjer so jim nudili resnično umetnost. Logična posledica tega pojava je bil pritisk na repertoar in celokupni razvoj tako znan akademskih gledališč. Najprej je vlada prepovedala nekatere igre v duhu buržoazne ideologije in psihologije, kakor Soluzubov »Venec iz rož« v moskovskem Hudožestvenem gledališču. In sovjeti so poizkusili z reorganizacijo gledališč. Vsem Čehovim delom so priključili retorične komunistične konce in ko moskovsko Hudožestveno gledališče ni hotelo vprižoriti teh komunistično zaokroženih predstav, je vlada prepovedala tri najbolj priljubljena Čehova dela. Tudi opera Faust je bila predana za Veliko gledališče tako, da je bila njena tendenca protisovska.

Polagoma so gledališča spoznala, da bo njihova usoda definitivno zapečatena, če ne sklenejo z vlado kompromisa. Vprizoritve »Zapravliva« (Leskovov) in »Svete Johane« (Shaw) prič, kako so se morala slednjič tudi gledališča ukloniti pritisku komunistične diktature. Umetnost se je umaknila teatralizaciji. »Zapravliva« so igrali s slabimi dekoracijami, kakršne imajo tudi gledališki odri po deželi. Poleg tega je moral režiser postaviti na oder več simboličnih kulis, po katerih naj bi občinstvo sodilo, da prevladuje v tem delu buržoazni duh. Igrajo v Komornem gledališču tako, kakor so igrali v malem gledališču ali v pariški Comedie. Ispa pozornost je posvečena moralizirajočim vprašanjem, v katerem se govori o zmaji dobrega in predstoječemu padcu kapitalizma. Tekst je seveda temu primerno premenjen in očiščene vse buržoazne primese. Shawa so si izposodi sovjetski politiki za propagando proti zavezniškemu imperijalizmu. V njegovi »Sveti Johani« nastopajo vojaki v modernih uniformah. Dekoracije so zelo slabe.

Običajno intenzivno gledališko življenje v Moskvi je torej deloma paralizirano v škodo čiste umetnosti. Sezona 1923-24 pomeni za moskovska gledališča težko preizkušnjo, ki bo imela važne posledice za rusko gledališko umetnost. Če se sovjetski vladi posreči vpreči tudi gledališča v politično-propagandni vozi, preti gledališki umetnosti v Rusiji opasnost, da pade na najnižji nivo agitacijskega sredstva.

Garjeva nevesta

z gosp. Gjungeac-Cavella kot gostom.

(Opera)

Predigra. Balatka jo je pač oddirigiral temperamento, izšel je iz orkestra vse, kar je v njem, toda slabo zasedena godala ne vzdrže pritiska trobil in v niz padajoči violinski prameni neslišno utonejo.

Prvi akt. Cvečič (Grlaznoj) se trudi, da vdihne cel, sicer precej dolgovozni in ne zelo kratkocasi sliko nekaj življenja. V ustvaritvi tega pristno ruskega starodavnega bojarjskega tipa je zelo srečen, pevski ga vsestransko obvlada navzlic temu, da je Korsakov nanj položil vsa svoja težka roka. Pugalj (Skuratov) mi sicer kot figura imponira, celo za dva Skuratova, a glasovno je medel, nikakor ne v skladu s svojo zunanostjo. Še bolj pade ta kontrast v oči in uho v tretji sliki. Mož pride s »carsko besedo«, z gromom in bliskom, dejanje stoji na vrhuncu, a to grmenje je prazno in zveni kot počen lonec. Banovec (Likov) pripoveduje zadošč živahno o svojem bivanju pri Nemcih, vendar se mi zdi vsa stvar prepočasna, preveč lirčna. V obče naši pevci ne poznajo parladnega petja. (Mohorič-Bomelij, 3. slika). Silligojeva je priljubila mnogokrat previsoka in takrat ni prijetna. Prav je storila zato, da je svojo široko, nastopno »prolažno« pesem okvarila. Moški zbor se dotle svojih stvari ne zna. Vem, da so razmeroma težke, toda

vsaj z dirigentovo taktirko bi se ne smeli tepsti. Režiser Bučar bi imel s prvimi aktom še mnogo opraviti, ako bi mu hotel (če je to mogoče) odvzeti duhomorno enoličje in puščobo.

II. akt. Maria (Gjungeac-Cavella k. g.) je mlada pevka, še dovolj izdatnega glasu, ki ga morda še utrdi, okrepi. Prekrasna arija, melodijni svoje bele partiture, v kateri se spominja svoje ljubzenske sreče v zelenem očetovskem vrtu z Ivanom in ki tvori v zadnji sliki tako strašen kontrast z njeno blaznostjo, nam mora seči v dno srca. Ga. gost pa ni tega mogla doseči, kot Rozumova. V igri je pa vsega spoštovanja vredna. Zlasti v zadnjem aktu je bila samosvoja in ustvarila je globoko občuteno Maria. Rozpavosa popolnoma zadošča. Betetto je izvrsten Sobakin. Kvartet, druga krasota »Neveste«, je bil odlični. Oprilniki niso naj-srečnejši. Prvi nastop njihov ne vzbuja nobenega strahu. V pijanosti svoji ob koncu so resničnejši. Zakaj jih ne opremijo z njihovimi historičnimi simboli, metlo in pasjo glavo, ne vem. Zakaj naj bi bilo smešno, ko Ljubaša, kupivši čarobno zelišče za svoje poštenje, Bomeliju ne vemo, da se hoče potruditi ga »ljubiti«, ne vem. Točen prevod je to iz ruskega jezika. Pa tudi pri nas sliši to mnogokrat.

III. akt. Oprema je prav prikladna. Betetto, Cvečič in Banovec resnični. Ga. Ribičeva (Saturova) sicer glasovno majhna, no, zadovolji popolnoma. Pripovedovanje o carskem pregledu nevest pa mora biti dosti živahnejše, medigre mora dirigent pospešiti; inče je vse zelo raztrgano in pevka si mora iz zadrege pomagati s praznimi gestami, z mimiko. »Carska beseda« Pugljeva, kakor že rečeno, ne imponira. Sekret je lep, tudi ženski zbor je živahen.

IV. akt. Za bogati pomp carskih pokoljev je naš odremajhen. Uvodna arija Betetta je hvalažna solistična številka basistov. Center dejanja so Grlaznoj, nato Maria in končno Ljubaša. Cvečič bi moral še bolj ven iz sebe, Maria, kakor že rečeno, je bila odlična, tudi Ljubaša je igrali zadošča. Scena se vleče predolgo, narod stoji kot plot lesenih malikov in zija. Morda se da stvar malo okrajšati in poživiti.

Orkester je bil živ in Balatka ima širok smisel za pestrost Korsakove instrumentacije. Simsonična pred-, med- in poigre so bile lepe. Predstava v splošnem dokaj številne publike ni bogve kako ogrevala. —

„Ljubljanski Zvon“ v prihodnjem letu.

»Ljubljanski Zvon« je dosel v svoje petinštirideseto leto, v dobo, kakršne ne more beležiti za sabo danes noben jugoslovanski list. V tej dolgi, neprekinjeni dobi njegovega obstoja je tudi že obsežen namen in pomen lista, njegova nujnost in globoka zasidranost v osrčju vsega kulturnega slovenstva. Samo tako je mogel postati in samo tako bo mogel ostati Zvon izmed temeljnih kamnov naše kulture! Nevezan na vse strani, ne služe nobeni literarni ali umetniški »šoli«, razvijajoč se in rastoč v globino in v višino, ne more biti glasilo nikogar kot posameznika, marveč je glasilo vseh; vseh tistih resnično tvornih duhov namreč, ki vzljie motnjavi časa vedo, kaj in kam hočejo in ki uporno kljubujoč vsem besnim rušilnim tendencam duha zanikajoče sodobnosti molče in v vztrajno građe, zidaje, ustvarjajo. Zatorej mora biti Zvon tudi v bodoče resna, svobodnomočna, izven dneva in prihih doma-goskih gesel mirno snujoča revija. Da se približa temu visokemu cilju, ima uredništvo za prihodnji letnik dovolj gradiva na razpolago. V leposlovnem delu se nadaljuje in zaključuje Juša Kozak roman »Sentpeter«, ki je že letos vzbudil občo pozornost čitateljev. Drugi del povesti bo to pozornost še stopnjeval. V domakom pisanih, koncentriranih, barvitih slikah se one usoda treh »Sentpetra«-skih družin v svoje peripetije in v svoj zaključek: ponosni rod Zamejšev propade, rod Hostarjev živi dalje z enim potomcem. Go-dež doživi na Zamejševem domu svojo prapast. Starega Zamejša uniči njegova ljubljena hči Aza, njegova druga hči Marija pa, ki jo oče zavre, vzdrži vsu čistost rodu in ves njegov ponos ter umre končno skoro kot svetnica. V Marijo je pisatelj položil vso duševno veličino, vso notranjo in svetlost gosposke matere. Zupnika Rožmana — tega idealno očrtnega slovenskega duhovnika — uniči sovraštvo, zahrbtna zloba in tercijalistvo ljudi. Istotako konča tragične smrti stari Luka; njegov sin služi za hlapeca prvi Mariji in doživlja tam najhujše sovraštvo njenega sina. Tako se med napetimi prizori, ko umre mladi Hostar, med Marijin, ko stari Hostar zblazni in ko »črna smrt« uniči življenje gostinčariki Mari, potem ko je zavrgla svojega sina, konča zgodba treh v življenju zvezanih rodov, predvsem usoda Zamejševega rodu, ki preide v tok življenja tako, kakor umre teta Zeba, ta njegova najstarejša predstavnica, ki ob svoji smrti sliši biti »večne ure«. Kos življenja je ta roman, vedno svežega in zanimivega, vzburkanega in valujočega, poslušnega zakonom nemirne krvi tistih, ki ga žive. — Razen »Sentpetra« bo objavil Zvon še en originalen roman. V njem se je mlad znan pisatelj, ki si je nadel psevdonim Jernej Jereb, lotil enega najkočljivejših sodobnih problemov. S finim psihološkim niansiranjem nam je očrtal razvoj mladega človeka, tipičnega za naše dni, ki je bolj po krivdi razmer in okolice, nego iz lastnega nagiba, začel v labirinte seksualnih zablod, od koder mu ni več rešitve. Nad tem delom, ki je vzlic najkočljivejšim prizorom prožet z globokim etičnim gledanjem, se bo utegnili marsikateri misleči čitatelji razmisлити o enem najtežjih in najstrašnejših vprašanj sodobne družbe. Roman je naslov »Suženj Demona«. — Poleg teh dveh vodilnih romanov bo v Zvonu odlično zastopana novela in krajsa črtica. Takoj v prvi številki objavi Anton Novčanovo »Papiga«, ki ji nato sledi še druge. Novele objavijo nadalje Vladimir Levstik, Cvetko Gotar, Ivo Sorli, Ivan Zorec, Fran Albrecht in drugi. V

pesniškem delu se poleg znanih pesnikov oglašajo nekateri naši najmlajši, zlasti tisti, ki so se opostili raznih pojavnih umetniških zablod in iščejo svoj pot. Kratak, umetniško pisan esej se bo gojil bolj nego doslej. Glavni zastopnik v tem delu bo dr. Ivan Prijatelj s svojo študijo o Dostojevskem. Dr. A. Debeljak objavi študijo o pokojnem A. Franceu, dr. J. Kelemuna teoretsko estetsko razpravo o umetniškem ustvarjanju, dr. Fr. Kidrič razpravo in več zanimivih vestih iz svoje delavnice za izdajo celokupnega Prešernovega dela, dr. J. Glonar študijo o znamenitem ruskem prelagatelju Prešerna — Koršu. Vrh tega bodo zastopani v tem delu dr. Fr. Veber, dr. V. Molč, dr. N. Zupančič. Objavljajo se razen tega neka zanimiva doslej neznana pisma Levstikova. dr. Zigon pa priobči del Stritarjevega pisma, ki bodo tvorila važen literarno-historičen prispevek. — Poleg navedenega se bo v listu razpravljalo tudi o drugih važnejših vprašanjih iz umetniškega in obče kulturnega življenja. — O slovenskih literarnih novostih bomo med drugimi referiral uredniški list, Janko Glaser, Pavel Karlin; o dramih bo poročal uredniški, o operi L. M. Škerjanec; posebej s hrvaških literarne in umetniške vesti bo beležil dr. F. Kozak. — Naročnina lista ostane kakor doslej 120 Din. za izomestvo 140 dinarjev letno. Naročnina se plačuje tudi polletno ali četrtletno. List se naroča pri Tiskovni družbi v Ljubljani. — V decembru br. 1924. Uredništvo in upravnštvo »Ljubljanskega Zvona«.

— Dr. Ljudovik Pivko: »Tožitelji in branitelji«. Klub dobrovoljcev v Mariboru je pravkar izdal, izpod peresa dr. Ljudovika Pivka v zbirki »Proti Avstriji«, odnosno »Carzane« V. knjigo »Tožitelji in branitelji«. V tej knjigi je opisano zadnje dejanje znamenite carzanske afeire in dogodke, ki so mu sledili. Oni, ki so čitali prve štiri knjige, predčijo ta zadnji del s prav tistim zanimanjem, kakor prve štiri. Posebno iz tega zvezka lahko uvidimo, kako naravnost duhovito je bila zasnovana epizoda v Carzanu in kako odlično važnost bi lahko bila v poteku vojnih dogodkov, ako bi jo bili znali Italijani izrabiti tako, kakor si jo je zamislili njeni zasnovatelji, na čelu jim dr. Ljudovik Pivko. Vsa obkrožja Carzana je dokument, kako lahko pokvari velike načrte, ki bi lahko imeli usodne in odločilne vplive in posledice, mali ljudje, ki niso pristopni velikim idejam. Knjigo našim čitateljem toplo priporočamo. Knjiga nam ne manjka v nobeni narodni knjižnici. Zanimivo je, da izide zbirka dokumentov o carzanskem pedictju v kratkem tudi v Italiji. Priredi jo topničarski polkovnik Rignoni v Trento. Kot osma knjiga zbirke »Proti Avstriji« izidejo spomini g. Ljudmila Pivkovega pod naslovom »Kriminal«. Temle tekočega leta 1925. pa izide ciklus knjig o skupnih borbah jugoslovanskih in češkoslovanskih dobrovoljcev v Italiji. Ciklus bo nosil naslov »Rania ob rami«.

— Ivo Sorli: »Golobovi«. Knjigarna Gorčar & Leskovšek v Celju je pred kratkim izdala ljubko novelo znanega našega pisatelja Ivo Sorlija »Golobovi«. Novela opisuje vaško dramo. Starejši sin Peter, posestnika Goloba v Smrečju, poroči Slandčev Tincin, ki pa ima rada mlajšega brata Petrovega Tončka, ki je študent in vnaprej določen, da postane »gospod«. Pisatelj spretno in z večjo roko riše težke duševne borbe v duši Petra, ko opazi, da njegova žena ljubi rodnega njegovega brata, in konflikte, pojavljajoče se v duši mlade žene, ki se zaveda svojih dolžnosti, a kljub temu ne more odoleti srčnim čustvom, ki jo navzdoljivo silijo vživati sad prepovedane ljubzni. Gordijski vozeli preseka Peter sam, ki odputuje v Ameriko, da bi tako ne bil na poti ljubljanim bitema v njih sreči in se končno morda ne spozabili, da bi storil celo nekaj, kar prepoveduje dolžni zapovedi, ki pravi: »Ne ubijaj!« Po dolžni 17 letih Peter umrje v Ameriki in za njegovo vdovo Tincin in njegovega brata, sedaj že sodnika Tončka, ni več nobene zapreke, da bi ne zaključila svojega preje nedopuščenega razmerja z rednim zakonom. Novelo »Golobovi« odlikujejo dve posebnosti: vrline. Dialog je živahen, delujoče isabelje prav krepko orisane. Knjiga se gladko čita in najde zotovo širok krog hvalažnih čitateljev, zlasti zato ker je njeno dejanje povzeto iz pristnega narodnega življenja. Sorlijevo novelo toplo priporočamo.

— Vladimir Dvorniković: Hrist, Budha Schopenhauer. Studije za psihologiju pesimizma, knjiga druga s registrom imena za prvu i drugu knjigo. Zagreb, 1924. Izdaje Hrvat. Drustvo piskopov. Zvezka XXVI i 460 s. Cena Din 70, vezano Din 85. Predmetom ovoga djela nisu nikakovi školsko-filozofski ni umjetni »problemi«, već život sam, u svojoj najbližjoj najosjetljivijoj strani: život kao bol. Velika Volja i velika Črna čovječija odavno je već prerasla sve mogućnosti čovječije. U tom je stala sva tragika čovječnosti. Taj iskonski raskol duše najdublje su propaliti genijalni osnivači religija i genijalni fizičisti života; u njihovim trzajima trza se cijelo čovječanstvo. Udpusti se u njihovo proživljavanje bola-života i u njihovo traženje spasenja ne za se već za Čovjeka, to znači: u najjačem osvjetljenju zadupsti se u sve skrovitosti svog rođenog života. I Hrist i Budha i Schopenhauer grandiozni su primjeri jednog te istog Čovjeka. Pogled i upitnik njihov udario je o samno dno života, do korijena egzistencije opće. U različitom govoru oni rekoše čovječanstvu jedno te isto. To »jedno«, u svojoj raznolikosti njihove riječi, traži ovo djelo, i time, refleks svih života ljudskih u ogledalu ovih genija. Sve ostalo, problem »istorijskog Isusa« i psihike mogućnosti njegove ličnosti, problem Budhinog pojave i čitave njegove kulturne ozadine, te napokon problem nauke, života i mračne ličnosti Schopenhauerove, sve su to, u okviru ovoga djela, samo sredstva i putovi da se i na životnoj i istorijskoj konkretnosti ovih veličnih predstavnika čovječnosti što jače zahvatiti ono jedinstvo čovječnosti: Život kao bol i upitnik, čovječnost sama kao tragika.

Svojim cenjenim odjemalcem

7921

ki so me v preteklem letu s svojim snopanjem in naklonjenostjo v tako odličnem številu počastili s naročili, in so se z mojim stremjenjem nudili in priporočali razno vrsto najbolj anglo-ameriške, odlično najkakovostnejše izdelane obleče prepričani, prav srčno in iskreno novo leto praveč, da mi snopanje in naklonjenost ohranijo tudi v novem letu.

DRAGO SCHWAR, LJUBLJANA

Naši grobovi v l. 1925.

Eno leto je v povprečnem človeškem življenju doreč, toda koliko gorja in solza provzročilo kruta smrt v enem letu, koliko skoraj nenadomestljivih vzrolov vsega njena kosa v vrstah tako mlega naroda, kakor je naš slovenski.

Čas čeli rane in suši solze. Marsikoga je javnost že pozabila, da si še ni poteklo leto odkar nam je bil iztrgan.

Hvaležnost zahteva, da ob zaključku leta osvežimo vsaj nekatere teh grobov. Seve nas je zapustilo mnogo, ki so imeli zasluge za rodno, narodno gospodarstvo in splošno kulturno povzdigo, a jih ni mogoče znova naštevati, ker bi bilo za to treba cele knjige. Spomnimo se le nekaterih posebnih izrazitih osebnosti raznih stanov, a to kronološko, kakor so nas zapustili.

G. dr. Gabriel Hočevar, bivši zdravnik na Bledu, agilen rodoljub, prepričan naprednjak, † 26. januarja v Ljubljani.

G. Anton Lapajne, tehnični ravnatelj združenih papirnic Gorice-Medvode veščak v svojem poklicu, priljubljen pr. uradništvo in delavstvu, † 2. januarja.

G. Janjo Likar, mestni učitelj v pok., delaven pri vseh kulturnih in gospodarskih organizacijah naprednega učiteljstva, † 18. jan. v Ljubljani.

G. Anton Krejčl, vzoren trgovec in hišni gospodar oče odvetnika g. dr. V. Krejčla in tast viš. sod. svetnika g. Milčinskega, mož-poštenjak starega kova, † 26. januarja v Ljubljani.

G. Janko Valda, pristav pri ravnatelju stv. drž. železnice svaka junaka Malgaja, zelo sposoben uradnik in vedno vnet neardnjak, † 10. februarja v Ljubljani.

Ga. Marija Francotova, mati zavednih sinov in hčera, lastnica znane gostilne na Rožniku, † 13. februarja.

G. Al. Zigom, 24 letni slušatelj sred. teh. šole v Ljubljani, sin znane narodne rodbine v Renčah pri Gorici, nadarjen mladenič, poln narodnih idej, † v Renčah 19. febr.

Ga. Marta Vrančič, rojena iz znane Orozove rodbine iz Kamnika navdušena narodnjakinja, ki je rada sodelovala pri raznih narodnih prireditvah, † v Ljubljani 25. februarja.

Ga. Maksimilija Jesenko, roj. Perné, soproga odvetnika g. dr. Roka Jesenka, † 26. februarja v Brezicah.

Obe sta bili vzorni slovenski ženi in materi, obe je pograbila smrt v cvetju življenja.

G. Ivan Šubic, ravnatelj srednje tehnične šole v Ljubljani, vladni svetnik, višji šolski nadzornik za obrtno in trgovsko šolstvo, odlikovan z redom sv. Save, učenjak, strokovnjak, pisatelj, bivši občinski svetnik, † 11. marca v Ljubljani.

G. Fr. Pečnik, pisarniški ravnatelj v pok., Slovenec starega kova, neustrašen narodni bojovnik, soustanovitelj »Južnega Sokola«, † 12. marca v Ljubljani.

G. dr. Fr. Kos, profesor v pok. bivši okraj. šolski nadzornik, prvak slovenskih zgodovinarjev, ki je pisal epohalna zgodovinska dela (»Gradivo za zgodovino Slovencev v sred. veku«, 4 knjige; »Doneski k zgodovini Škofije Loke in okol.«), † 14. februarja v Ljubljani. Pokojni je bil Šubičev ožji rojak iz škofijske okoliščine, star 61 let.

G. Vi. Ktor Adamčič, nadzornik j. ž. skladataelj, brat-skladataelj g. Emila, † 17. marca v Ljubljani.

G. Jos. Halper, posestnik in gostilničar tik kolodvorja v Škofji Loki, vzoren in daleč naokrog spoštovan gospodar, odločen naprednjak, † 18. februarja.

G. dr. Hinko Irgoš, inšpektor v ministrstvu pravde, predsednik invalidske komisije v Niški, starešina »Triglava«, zelo sposoben uradnik; navdušen Jugoslovane, ki je z veseljem odšel službovat v Srbijo in tam tudi vztrajal do prežane smrti, † 29. februarja v Niški.

Dr. Teol. z. Jur. Sebastijan Elbert, prost novomeški, koncilijanten duhovnik, ki je ostro obsojal današnje politikujoče duhovščino, zato je bil v prijateljskih zvezah z našimi naprednimi prvaki n. pr. s pok. dr. Tavčarjem, † 25. marca v novem mestu.

G. Fr. Regaffl, dvorni svetnik, podpredsednik državnega sodišča v Ljubljani, podpredsednik pokraj. odbora »Jugoslovanske Matice« itd., zelo sposoben in vreden sodnik, † 15. aprila v Ljubljani.

G. dr. Fr. Strelec, notar v Ormožu, duša vsake družbenosti in narodnega delovanja, † 19. aprila v Ormožu.

G. Pavel Škaf, živinodržavnik, ravna telj mestne klavnice v Ljubljani, član vseh narodnih društev, pri Sokolu celih 50 let, † od leta 1863, častni član Ljubljanskega Sokola, † 21. aprila.

G. Anton Villan vlg. A. eš, znani gostilničar na Ježici, znan po vseh vinogradnih kraljih, bivši župan itd., † 23. aprila na Ježici.

G. Al. Steinmetz, rodom iz Železnikov, član »Južnega Sokola« že pri ustanovitvi l. 1863, ostal vedno zvest svojemu domovini kot zaveden in napreden Slovenec, dasi je preživel skoraj pol stoletja v Bosni, kjer si je pridobil veliko premoženje, † 25. aprila v Banjaluki.

Ga. Terezina Verbašova vdova Širca, bivša postarica v Grižah, pozneje soproga ravnatelja Nar. tiskarne v Ljubljani, vzorna slovenska žena in mati, † maja v Ljubljani.

G. Lovro Baš, notar v Celju, bivši predsednik notarske zbornice za Spod. Stajersko, soustanovitelj Južnostaj. hranilnice v Celju, odločen branitelj narodnih in jezikovnih pravic, novinar in publicist, tast sod. nadsvetnika g. dr. Mohoriča in odvetnika dr. Muleja, † 8. maja v Celju 75 let star.

G. Jos. Lamprecht, ravnatelj pomoč. uradov pri delegaciji min. financ v Ljubljani,

vedno zaveden Slovenec, tudi v tujini živeč, † 19. maja v Ljubljani.

G. Jos. Smodej, notar v Vel. Laščah, delavec rodoljub, † 11. maja.

Ga. Alojzija Homanova, soproga pok. okraj. zdravnik g. dr. Al. Homana, tašča primarja g. dr. Janka Drnovška in tovar. ravnatelja g. A. Krisperja, zelo delavna pri vseh naprednih oružjih, † 19. maja v Radečah.

G. dr. Janez Vavpotič, višji okraj. zdravnik v Novem mestu starosta slovenskih zdravnikov, oče akad. slikarja g. Iv. Vavpotiča, odlični narodnik in naprednjak, 50 letni jubilar v svojem poklicu, odlikovan z redom sv. Save, † 21. maja v Novem mestu, star 78 let.

G. Vinko Malčič, veleindustriec v Kranju, lastnik največjega mlinškega podjetja v Sloveniji, bivši predsednik Zveze Industriecv Slovenije, bivši deželni poslanec in občinski svetnik, predsednik in podpornik raznih narodnih društev, odlikovan z redom sv. Save III. raz., † 29. maja v Kranju.

Ga. Stanko Znidaršič, Zanke Poltavzar in Fr. Šlajpah, vsi trije mladi, idealni nacionalisti so padli kot žrtve podivjanih brezdomincev-komunistov v Trbovljah dne 1. junija.

G. Anton Bončar, bivši akademik pozneje hišni posestnik in obrtnik v Ljubljani, navdušen narodnjak in naprednjak, ki se je v svoji oporoki bogato spomnil narodnih in kulturnih organizacij, kakore Sokola, G. M. SPD, CMD itd., † 8. junija v Ljubljani šele 46 let star.

Ga. Karmela Vesel, roj. Krmpotič, soproga tržaškega odvetnika g. dr. Jura Vesela, zavedna in delavna Slovenka, † 10. junija v Trstu.

G. Ivan Nosan, sodni svetnik v pok., vedno agilen rodoljub naprednega duha, † 2. julija v Konjicah.

G. Jos. Goljčiček, lesni trg. znan po celi Sloveniji, podpornik vseh narod. stremljenj, † 7. julija v Gorici.

G. Ivan Jenko, postojenačnik v pok. in posestnik, bivši župan, odločen slov. naprednjak, † 8. julija v Litli.

G. Ivan Vovčina, mag. ravnatelj v pok. oče srezkega poglavarja g. dr. F. Vovčine in tast mag. nadsvetnika g. Janka Bleiweisa Trsteniškega, zelo sposoben in vreden politično-upravni uradnik, zaveden naprednjak, † 14. julija v Ljubljani 75 let star.

G. dr. Pavel Šavnik, redni profesor zagrebške univerze, član znane narodne rodbine v Kranju, učenjak in narodnjak, † 16. julija v Zagrebu.

Ga. Draža Svetina, roj. Orožen, soproga viš. revizorja drž. železnice, sestra pr. mesec pred njo umrle g. Martje Vrančičeve, zavedna in delavna Slovenka, † 25. julija v Zagrebu.

G. dr. Jos. Lavrenčič, odvetnik v Ljubljani, sin znanega veleposelnika v Postojni, bivšega poslanca v rimskem parlamentu, svak ministrstva g. dr. Zmajeva, tih, vztrajen in nesebičen delavec, ves navdušen za jugoslovansko misel, med vojsko mučenik, velik ljubitelj narave, † 29. julija na posledicah prenaporne ture čez Kamniške planine, star šele 40 let.

G. dr. K. Schmidinger, notar v Ljubljani, starosta slov. notarjev, rodom od Vel. Nedelje na Štajerskem, strasten lovec in turist, svojo lovsko kočjo na Vel. planini je podaril Slov. planinskemu društvu. Leta 1914 se je v lovski opravi udeležil v Benogradu kronanja kralja Petra I. Bil vedno narodno naprednega mišljenja, † 31. julija v Ljubljani.

G. Ludvik Babnik, podžupan ljutomerski, ustanovitelj in načelnik Okraj. posojilnice, brat-predsednika viš. deželnega sodišča g. dr. Janka Babnika v Ljubljani, neustrašen bojovnik za slovenski značaj, trea ljutomera in za gospodarsko osamosvojitve Slovencev, † 5. avgusta v Ljutomeru.

G. Mha Mošker, urednik »Slovenca«, koncilijanten tovariš in družabnik, † 12. avgusta v Ljubljani.

Ga. Cenko Jerela, roj. Debevec, postarica v pok., odbornica in podpornica vseh narodnih društev, † 30. avgusta v Mojstrani.

G. Al. Accetto, mestni stavebenik in posestnik v Ljubljani, narodnjak in naprednjak, podpornik raznih narodnih društev, † 27. avg. v Ljubljani.

G. Jakob Dimnik, šolski ravnatelj v Ljubljani, zaslužen vodja in organizator šol. sveta, predsednik ožir. odbornik raznih učit. organizacij, pedagoški in mladiški pisatelj, bivši urednik »Učit. Tovarisa«, občinski svetnik, odlikovan z redom sv. Save itd., † 1. sept. na Žid mostu zadet od kapl.

G. Jos. Schrey, vinski trg. in posestnik zaveden naprednjak, podpornik raznih narodnih društev, † 21. septembra v Ljubljani.

G. dr. Pavel Turner, prof. in posestnik, zaslužen pisatelj, velik narodni dobrotvor, † 25. septembra v Mariboru.

G. Ferd Gaspari, živinodržavnik-nadzornik in pos. v Postojni, odločen naprednjak in narodnjak, bivši napredni posl. kandidat, † 3. oktobra v Postojni.

Ga. Karla Ponikvarjeva, prvoboriteljica tržaških Slovencev, predsednica raznih narodnih društev, ustanovnica zavoda sv. Nikolaja (v varstvo brezposelnih služkinj), prvostopna organizatorica in gledal. igralca, † 7. oktobra v Trstu.

G. Josko Rajh, veleposelnik na Moti pri Ljutomeru, širom Slovenije znani prvoboritelj za napredno Slovenstvo, nasrečnik Sokola itd., † 11. oktobra vsled nesreče z avtomobilom.

G. Ubald Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani, idealen Slovan, bivši občinski svetnik, predsednik Mest. hranilnice itd., † 16. oktobra v Ljubljani 68 let star.

Gdč. Milica Beščeva, profesorica na ženski realni gimnaziji v Ljubljani, hči vseučiliškega profesorja in pisatelja g. dr. Fr. Beščiča, † 16. oktobra v Ljubljani.

G. dr. Fran Rosina, odvetnik v Mariboru, duševni vodja mariborskih Slovencev, predsednik Mariborske posojilnice, občinski svetnik itd., † 15. oktobra na Dunaju na posledicah avstrijske internacije.

Ga. Ana Zamlerjeva roj. Jančič veleposelstnica in veletrgovka, odlična in odlična Slovenka, tašča veleposelnika g. Fr. Rožleka, veletrgovca g. Cvenka, zdravnik g. dr. Tajnska in pok. g. dr. Dečka v Celju, † 28. oktobra v St. Pavlu v Savinjski dolini.

G. Iv. Maršar, veleposl. in trgovec v Borovnici, bivši župan, soustanovitelj Km. posojilnice na Vrhniki, predsednik ožir. odbornik raznih društev, † 2. novembra v Borovnici, par mesecev za svojega ženka, star 74 let.

G. dr. Jufan Pavčiček, generalni tajnik Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, navdušen delavec pri vseh narodnih društvih, posebno pri Sokolu, rodom iz Tolminca, † 12. novembra na posledicah nesreče na lovu.

G. Al. Račič, zaslužen naučitelj v pok. častni član doštjanske občine, † 14. nov. v Ljubljani.

G. Ivan Kačič, ravnatelj podr. Ljubljanske kreditne banke v Gorici, navdušen in delaven Slovenec, † v Gorici 14. nov.

G. Albin Debevec, blagajnik Vzemne posojilnice, zaveden rodoljub, ki je kot pevec rad sodeloval pri raznih narodnih prireditvah, † 23. novembra v Ljubljani.

G. Viljem Maurer, vodja Slovencev v Sp. Šiški, bivši predsednik Citalnice, načelnik požarne brambe, odbornik vseh narodnih društev, Hvaležni Šiškarji so kstili lepo ulico na njegovo ime, † 9. dec. v Šiški.

G. K. Zalokar, veleposelstnik in tovarnar v Mariboru, dosleden naprednjak, sodeloval pri raznih narodnih društvih ter jih bogato podpiral, † 15. decembra v Mariboru.

Smrt zaslužnega skadatelja g. Viktorja Parme († 24. dec. v Mariboru) in staroste Slovencev g. viš. sod. svetnika v pok. g. Jak. Hreana pa še itak odmeva iz zadnjih števil našega časopisa.

Vsem pokojnim: Večna slava in hvaležen spomin!

Sport.

Nova knjiga o francoski metodi telovadbe.

Ni kmalu naroda, ki bi si bil zadnja leta toliko prizadeval za organizacijo telesne vzgoje, kakor Francija. To je večinoma posledica stalne depopulacije, ki jo morajo priznati tudi Francosi. Zlasti zadnja vojna je število prebivalcev v Franciji znatno znižala. In Franciji so prišli čisto pravilno do prepričanja, da more edino le telesna vzgoja ozdraviti francosko raso. Sicer pa to ni nova ideja, če pomislimo na ustanovitve modernih metod telovadbe, ki jih v Franciji ne manjka.

O francoski metodi telesne vzgoje je izšla leta 1923 zanimiva knjiga (L. Fourrier, Cours de Pédagogie) razdeljena na pet delov: Splošna pedagogika, špecijalna pedagogika, vojaška telovadba, izre in organizacija športnih društev. V prvem delu se govori o francoski metodi telesne vzgoje. Telesna vzgoja mora biti harmonična. Samo tedaj je nena posledica zdravja, ki temelji na popolnem ravnotežju velikih življenjskih funkcij. Telesna vzgoja se deli na štiri skupine: elementarno, predpubertetno (od 4-13 let), ki je porazdeljena na dobo od 4-6, od 6-9, od 9-11 in od 11-13 let; dalje na srednjo, pubertetno in pubertetno: od 13-16, od 16-18 let; na višjo (športno in atletično) (od 18-20 in od 20-33 leta in slednjo na telesno vzgojo zrele starosti. Cilj prve elementarne stopnje je podprati normalni razvoj vseh telesnih funkcij po fizioloških zakonih v skladu z duševnimi lastnostmi. Cilj druge (srednje) ohraniti zdravje, zlasti pa skrbeti za dihanje in obkroževanje krvi, pospeševati razvoj živčnega sistema, da se poveča življenjska energija, navčiti človeka gospodariti s to energijo in vzhujati mišice do telesne vzgoje, kakor tudi zavest, da je bivanje v naravi neobhodno potrebno. Cilj naslednjih dveh stopenj (višje in zrele dobe) je utrjevati zdravje in ga agilen vzdrževanje velikih telesnih funkcij, stremeti za popolnim razvojem vseh fizioloških sil in razvijati maksimalno športno in atletično delovanje. Telovadba je tem večje, čim večje je veselje, s katerim in človek živi. Ura telovadbe mora biti ura radosti, ki se je telovadba veselo. To je mogoče samo tedaj, če telovadba odnervarja njegovemu duhu. Deca so najbolj priljubljene igre v prosti naravi, dočim ima mladina v poznejših letih večje veselje do športa.

Zračni promet na evropskem kontinentu.

Prizadevanje Nemčije za zračno zvezo s Francijo dobiva zadnje čase konkretne oblike. Kakor poročajo nemški listi, se mudi v Parizu zastopnik nemškega Aero-Lloyda, ki se pogaja uspešno s francoskimi zrakoplovni družbami o ustanovitvi zračne zveze Berlin-Pariz. Ta zračna proga bi se imela otvoriti začetkom novega leta. Nemška vlada na vse načine podpira svoje zrakoplovstvo, kar je tudi glavni vzrok, da nemška avijacija zadnje čase tako lepo napreduje. Nemška zrakoplovna industrija, ki so jo mirovne pogodbe precej okrnile, se je vrgla po vojni z vso silo na izdelavo prometnih zrakoplovov in konstrukcijo novih motorjev. Posrečilo se ji je izdelati motorje s 3 K. S. in aparate, ki absolutirajo s temi motorji 300 km poleta brez presledka in sicer 100 km na uro. Nemčija je danes preprežena z zračnimi progami, ki se ne omejujejo samo na njeno ozemlje, temveč jo vežejo tudi z vsemi sosednimi državami. Tako olivlata transevropska zračna prometna proga pot Monakovo-Zürich-Zeneva, dalje Frankfurt-Nürnberg-Monakovo z nadaljevanjem iz Monakova na Dunaj in v Budimpešto. Severoevropska zveza skrbi za promet na progi Memel-Riga-Reval-Helsingfors in veže Nemčijo z Litovsko-Estonijo in Finsko. Nemško ruska zrakoplovna prometna zveza veže Nemčijo s Kovnom, Smolenskom in Moskvom. Nemčija ima zračne zveze tudi z vsemi sosednimi državami, z Avstrijo, Švicom in Madžarsko, kakor tudi zrakoplovno hegemonijo v evropski Rusiji. Na progi London-Berlin je udeleženi nemški kapital pri angleški tvrdki Imperial Airways Ltd. Na Holandskem, kjer je bila že med vojno velika tovarna za aeroplane v nem-

ških rokah, je udeležen nemški kapital pri obeh glavnih zračnih progah. Na Danskem ima obe glavni progi Kopenhagen-Hamburg in Kopenhagen-Rotterdam preko Hamburga-Bremena in Amsterdamu nemški Aerolloyd z dasko zrakoplovno družbo. Tudi pri švedski progi Malmö-Hamborg igra nemški kapital važno vlogo. Nemci pa niso zadovoljni samo s svojim zračnim prometom v Srednji Evropi, temveč so poskusili letos svojo sredo tudi na progi Angora-Carigrad, kjer so tekmovali s francosko-romunsko zrakoplovno družbo. Nemška zrakoplovna industrija obvlada danes ves zračni promet v Južni Ameriki. Delniška družba Sociedad Colombiana de Transportes Aereos ima tu brez konkurence tri proge in gradi več novih.

S to nemško zračno hegemonijo lahko konkurira samo Francija. Če zrakoplovstvo pa se daleč ni tako organizirano, kakor nemško. Dosegli razpolaga Francija z edino progo Paris-Strasbourg-Praga-Dunaj-Budimpešta in Beograd-Carigrad ali Praga-Varsava. Ta proga je v rokah francosko-romunske delniške družbe. Zveza s Carigradom je bolj manifestacija, nego zrakoplovna proga. V Pragi se ustavljajo aeroplani dnevo izjemni nedelje. Po zimi na tej progi sploh ni prometa. Nemci pa letajo na progi Frankfurt-Budimpešta stalno in celo ponoči. Francoski zračni promet ima svojeodne roke samo še na Španskem in severni Afriki. Zveza s Parizom je v rokah Imperial Airways Ltd. Ostale francoske in druge evropske proge so bolj krajevne in ne igrajo tako važne vloge.

NOGOMETNO PRVENSTVO V LETU 1924.

Zanimivo statistiko o katere so razvidni uspehi različnih narodov v nogometu v letu 1924. je sestavil znani berlinski strokovnjak Karl Kopphele. Statistika obsega polov vseh držav na kontinentu, štiri nogometne zveze Anglije, dalje Urugvaj in Zed. države Amerike, v kolikor sta obe državi igrali z evropskimi reprezentancami. Manjkajo torej države Južne Amerike, kakor tudi Kanade in Portugalske. V letu 1924. je 30 naci odigralo 85 meddržavnih tekem, od teh največ Švedi. Prvo mesto so dosegli Švedi s 14 igrami. Dve slede Francija in Madžarska z 10 tekmami, Avstrija in Švica z 9, Belgija, Holandska in Italija s 6, čim sta Češkoslov. in Turčija odigrali 5 tekem. Sledijo: Egipt, Finska, Latvija, Litva, Lüksemburška, Norveška in Wales s 4, Amerika, Jugoslavija, Rumunija in Škotska s 3, Bolgarska in Španija z 2 tekmami. Točk so dosegli: Švedska 23, Avstrija 14, Švica 15, Madžarska 11, Urugvaj 10, Francija 10, Anglija 9, Belgija in Wales 6, Češkoslov. 7, Italija 7, Nemčija 6, Turčija 6, Poljska, Amerika in Danska 4, Jugoslavija ni dosegla nobene točke.

STANJE PRVENSTVA V JUGOSLAVIJI.

Prvenstvo Jugoslavije si je priborila letos kakor znano beogradska Jugoslavija, ki je v finalu premagala Hajduka z 2:1. Stanje prvenstva v posamnih podsavetih pa je sledeče:

I. SLOVENIJA.									
Marja	6	6	0	0	32:0	12			
Rapid	6	4	0	2	13:13	8			
Jadran	6	3	1	2	10:13	7			
Primorje	6	2	2	2	11:19	6			
Hermes	6	2	1	3	10:13	5			
Maribor	6	1	1	4	9:14	3			
Celje	6	0	1	5	8:19	1			
II. ZAGREB.									
Gradjanski	4	4	0	0	18:4	8			
Hašk	3	2	0	1	7:6	4			
Concordija	2	1	0	2	4:8	2			
Željezničar	4	1	0	3	5:11	2			
Sparta	3	0	0	3	3:8	0			
III. BEOGRAD.									
Jugoslavija	4	4	0	0	18:2	8			
B. S. K.	4	3	0	1	15:8	6			
Jedinstvo	4	2	0	2	4:10	4			
Jadran	4	1	0	3	4:10	2			
Sokol	4	0	0	4	3:14	0			
IV. OSIJEK.									
Slavija	4	3	1	0	19:1	7			
Hajduk	4	3	0	1	12:5	6			
Sloga	4	1	2	1	6:2	4			
Gradjanski	3	0	1	2	0:6	6			
Osk	2	0	0	2	0:23	0			

Prvak Splita je Hajduk, Subotice Bačke in Sarajeva Saška.

— Tennis turnir za zlati pokal v Monte Carlu. V februarju leta 1925. se bo vršil v Monte Carlu velik tenisturnir za zlati pokal Monte Carla. Dosedaj so prijavljeni sledeči narodi: Francija, Švica in Italija, pričakuje se pa tudi prihod Amerikancev.

— Jugoslavija: F. T. C. (Budimpešta). Revanžna tekma med obema kluboma bi se imela igrati med madžarskih listov odigrati v Budimpešti dne 15. februarja.

— Budimpešta — Sevilla. Tekma reprezentanc obeh mest se bo vršila dne 25. januarja v Sevilji. Sodi bo pariški sodnik Slavik.

— M. T. K. (Bud.): Slavija. Kakor javljajo praški listi so športni odnosi med Češkoslovom in Madžarsko zopet vzpostavljani. V malem madžarskem vzpostavljenju — torej na nevtralnih tleh — se vrši v kratkem tekma med M. T

Gospodarstvo.

Bilanca našega gospodarstva v l. 1924.

Zopet smo se pomaknili v življenju za eno leto naprej. Stojimo na pragu novega leta in če se ozremo nazaj, moramo priznati, da je odpadel tudi na staro leto 1924 znaten del našega fizičnega in umstvenega napora, povzročena in umstvenega napora, posvečenosti. Kakšni so sadovi tega napora in kako je z bilanco najvažnejšega poglavja v tem splošnem okrevanju od težkih gmotnih in moralnih izgub, z bilanco našega gospodarstva? Povsod drugod si lahko dovolimo malo fantazije in žongliranja z običajnimi frazami, samo v gospodarstvu ne smemo biti ne fantasti, ne frazerji, pa tudi ne optimisti. Tu moramo pogledati realnosti odkrito v obraz in če storimo to ob sklepu leta, se lahko prepričamo, da naša gospodarska bilanca v starem letu ni koevo kako aktivna. Slovenija ni najbogatejša pokrajina Jugoslavije in kot taka mora strogo paziti, da obvaruje svoj gospodarski organizem vsake najmanjše perturbacije. Slovenci imamo razmeroma mlado in ne posebno dobro razvito kmetijsko, trgovsko in obrtno, zato pa moramo posvetiti tem večjo pozornost zlasti inozemstvu, ki bi rado igralo v našem gospodarskem življenju glavno vlogo. Centralna naših gospodarskih institucij, trgovska in obrtniška zbornica, je na svoji zadnji plenarni seji izrečno poudarila, da ukrepi vlade niso tako izdatni, da bi mogli paralizirati čedalje večjo opasnost inozemske konkurence. Leto, ki je za nami, je pokazalo, da je skrajni čas napeti vse sile in zažeti tuji kapital v njegovem pohodu proti gospodarski osamosvojitvi Slovenije. To bodi kardinalna točka našega programa v novem letu in sveta dolžnost vlade je, da nas v tem delu vsestransko podpira.

Čudno se sliši in boleti nas mora, da so morale v šestem letu po vojni glavne panoge slovenske industrije vsled neurejenih razmer v državi in nezadostnega zanimanja centralnih organov za slovensko gospodarstvo samo životari, ker delujejo komaj s tretjino ali četrtino svoje kapacitete. Zalostno je, da imamo v Sloveniji dan za dnem več trgovskih in obrtniških podjetij, ki komaj še za silo obratujejo, ker jih je spravil davčni vijak na rob prepada. Usodne posledice ima lahko za Slovenijo dejstvo, da se bori nje srednji in mali kmetovalec z najtežjimi zaprekami, da mu je čisto nemogoče dobiti kredit za meliorizacijo svojega kmetijstva, da torej ne more produktivno gospodariti, dočim niso davčna bremena v nikakem razmerju s kapaciteto njegovih produkcijskih sredstev. Industrialec, trgovec, obrtnik in kmetovalec, to so stebre našega gospodarstva in kulturno močne Slovenije, ali na žalost moramo priznati, da so zunanji faktorji v starem letu čisto izpodkopavali njihov temelj, mesto da bi ga utrjevali. V tem oziru smo bili lani pasivni in gorje nam, če se bo vleklo to zlo tudi skozi novo leto. Na tem mestu smo že opetovano približali, da absolutno ne držijo trditve, da bi se z izenačenjem davkov in brezobzirnim izterjavanjem zastalnih davščin v drugih pokrajinah ne dalo vsaj toliko olajšati davčna bremena v Sloveniji, da bi našim podjetjem in kmetijam ne pretila opasnost likvidacije.

Navzlic tej splošni nerazveseljeni sliki naše gospodarske bilance v letu 1924 pa moramo zabeležiti tudi nekatere važne pridobitve. Staro leto je prineslo Sloveniji blagovno in efektivno borzo v Ljubljani. Ta regulacijska in gospodarsko - pospeševalna institucija se je v dobrih štirih mesecih svojega obstanka lepo razvila in upati je, da v

novem letu še bolj utrdi svoje pozicije. Nikakor pa ne razumemo, zakaj odlašajo centralne oblasti s podelitvijo koncesije za devizni in valutni promet na ljubljanski borzi. Dvakrat dá, kdor hitro dá — to pravilo naj bi upoštevala tudi vlada tem bolj, ker je država sama zainteresirana na gospodarskem razvoju Slovenije. Isto velja za telefonsko zvezo z Vojvodino, kakor tudi za zboljšanje telefonskega prometa Ljubljane z Dunajem in Zagrebom. Vlada bi tu ne smela več odlašati, ne štediti z eventualnimi izdatki. Drugi uspeh lanskega leta je naš četrti ljubljanski velesejem. S to ustanovo smo stopili Slovenci pred zunanji svet in lahko rečemo, ne brez uspeha. Poleg velesejma smo imeli tudi obrtno razstavo v Mariboru, konjerejsko in več sadjarskih razstav s povoljnim uspehom. Staro leto je nam prineslo tudi stalno razstavo slovenskih industrijskih vzorcev v Skopju. Tako smo stopili v kontakt z Južno Srbijo, kar je za slovensko industrijo in obrt velikega pomena. Dalje beležimo v l. 1924 gospodarsko konvencijo z Avstrijo, začetek pogajanj za trgovsko pogodbo z Avstrijo, splošno ureditev prometa s Sufakom, delno izboljšanje prometnih razmer in razširjenje izvoza iz Slovenije.

Vse to je sicer velik plus, ki pa nikakor ne odtehta minusa, o katerem bo treba spregovoriti v novem letu prav resno besedo. Slovenci moramo slednjič napraviti križ čez dosedanje abstinenco in dezinteresiranost na Beogradu, ker smo žal tudi sami krivi, da zaključujemo gospodarsko bilanco s tako množico negativnih postavk.

Gospodarski pregled.

Ob sklepu leta, ko pregledujemo dovršeno delo in delamo načrte za novo leto, ne bo odveč, če si ogledamo na kratko gospodarski položaj v svetovnem obsegu. V splošnem lahko konstatiramo razveseljujoče dejstvo, da je evropsko gospodarsko življenje prebolelo težko povojno krizo in da se polagoma bližamo normalnim razmeram. Če ne bo kakih posebnih katastrof, se bo življenjske razmere v novem letu v vseh državah zopet nekoliko zboljšale. Ta proces sanacije gospodarske razdelane Evrope gre sicer zelo počasi, marsikomu se zdi, da gre celo rakovo pot, ali pogled po svetu nam kaže, da so se rane, ki jih je prizadelo zadnja svetovna vojna, deloma že zacelile, deloma se pa še bodo, če ne bomo držali rok križem in čakali, kdaj nam pače mana z neba.

Na deviznem trgu je nastopila zadnje čase gotova stabilizacija. Znapadnoevropske valute so prestale dobo kolebanja. Prvi efekt številnih ameriških posojil je že oslabljen. Angleški funt se drži na doseženi višini — okrog 4,70 dolarjev. Poskočiti mora še za 16 centov, da doseže zlato pariteto — 4,86 dolarja. Pred enim letom je bil v istem položaju, a! kmalu je znatno padel. Angleški gospodarski krogi so v splošnem zelo optimistični. Ni izključeno, da se uvede v novem letu na Angleškem zlata valuta in dovolj svobodni izvoz zlata iz države. Seveda je ta uspeh angleškega gospodarstva odvisen v prvi vrsti od finančne pomoči Amerike. Znak zboljšanja finančnega položaja Angleške je tudi velik uspeh grškega posojila v Londonu. To posojilo je namenjeno grškim beguncem in znaša 12 milijonov 300.000 angleških funtov. Na London odpade od te svote 7 1/2 milijona. Zanimanje za posojilo je bilo tako veliko, da presega podpisnina 20 krat določeno svoto. Uspeh grškega posojila je deloma posledica protektorata Zveze narodov, deloma pa njegovih posebnih garancij. Denarja namreč ne bo trošila grška vlada, temveč mednarodna komisija, ki je prevzela skrb za begunce. Posojilo bo v rokah mednarodne finančne kontrolne komisije, ki zbira skoraj vse glavne dohodke grške države. To sicer ne govori za grški kredit, vendar pa dobi Grška znatno finančno podporo za sanacijo svojega gospodarstva. Posojilo je sicer vezano z visokimi obrestmi, vendar pa ni dvoma, da bo pod mednarodno kontrolo zelo koristilo grškemu gospodarstvu.

Po splošnem kolebanju cen, ki je nastalo na svetovnem blagovnem trgu v septembru in oktobru vsled izrednega odvisanja cen pšenice, opažamo zadnje čase precejšnjo stabilnost. Val dražnje se je večino mogoče le v gospodarstvih krogih prevladuje mnenje, da se bliža tendenca cen navzdol. Življenje bi se imelo v večini evropskih držav v novem letu poceniti. Cene sladkornja so začele na svetovnem trgu rapidno padati, ker je imela Kuba izredno dobro letno sladkorne pese. Kuba je pridelala letos 4.724.700 ton sladkorne pese, napram 4.006.642 ton lanskega leta. Sladkor se je pocenil deloma tudi zato, ker se drže konsumenti zelo rezervirano.

Samo pri pšenici v Newyorku so cene zopet poskočile za okrog 0,50 centa pri kilogramu. Zdi se, da izvoz avstralske in argentinske pšenice ne bo mogel vplivati na dosedanje trdo tendenco. Ni sicer nevarnosti, da bi pšenice zmanjkalo, vendar pa moramo paziti na vse spremembe v cenah pšenice na svetovnem trgu, ker je ta pridelek za našo državo velikega pomena.

—g Vzorčni semenj v Poznanju na Poljskem je uspel lanske leto izborni. Prihodnji semenj se bo vršil od 3.—10. maja 1925. Po dosedanjih poročilih se že da presoditi, da bo tudi ta semenj dobro obiskan.

—g Cene in mezde v Avstriji. Kljub precej stabilni valuti rastejo cene in mezde v Avstriji, kakor ugotavljajo gospodarska poročila. Indeks življenjskih izdatkov kaže dviglanje cen povprečno 40—50% in poviglanje mezd za 50—100%. Davčne olajšave

in znižani diskontni stavek Narodne banke niso zadoščale, da bi se zmanjšali produkcijski stroški, kar bi se bilo moralo poznati v cenah. Avstriska vlada odreja nove narredbe proti dražini.

—g Mednarodni vzorčni sejem v Utrechtu se bo vršil od 10.—19. marca 1925.

—g Dobave. Direkcija državnega rudnika v Ljubljani sprejema do 10. januarja 1925. ponudbe glede dobave 30 m³ jelovih ali smrekovih desk, glede dobave 10.000 kg železa v palicah, glede dobave 1000 kg vijakov za spojnice ter glede dobave 2000 kg železne pločevine. — Vršile se bodo naslednje obvezne licitacije: Dne 12. januarja 1925. pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici glede dobave senčnikov, cilindrov itd. za petrolejske svetiljke. — Dne 15. jan. 1925. pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici glede dobave hrastovih desk, železnih vijakov in žebeljev. Dne 16. januarja 1925. pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave vagonjskih delov iz kovane železa; pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici glede dobave jermenov. — Dne 17. januarja 1925. pri ravnanstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave odličkov iz sive litine; — pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega usnja in usnjene materiala; pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega materiala za barvanje. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Gradbena akcija v Moskvi.

Na redni seji dne 13. dec. je razpravljalo predsedstvo moskovskega sovjeta o gradbeni akciji za leto 1925. Po referatu o ozledu novih zgradb lanske gradbene sezone je predsedstvo odobrilo gradbeni načrt za leto 1925. V Moskvi bo zgrajeno po tem načrtu v novem letu sedem štirinadstropnih, 20 dvonadstropnih in 235 enonadstropnih, večinoma lesenih stanovanjskih hiš s štirimi stanovanji. Deloma na novo zgrajeni, deloma pa dograjeni bo 510 poslopij za 16.030 oseb. Celokupna kubatura teh poslopij bo znašala 93.520 kubičnih klafter, stanovanja pa bodo zavzemala 29.580 kvadratnih klafter. V moskovski guberniji namerava zgraditi 190 hiš po štiri stanovanja v katerih bo stanovalo 4500 oseb. Poleg tega namerava zgraditi gradbena delniška družba v Moskvi 49 novih hiš, čijih stanovanja bodo zavzemala 11.246 m². V teh hišah bo stanovani za 1200 oseb. Predsedstvo moskovskega sovjeta je odobrilo ta gradbeni načrt in odredilo vse potrebno, da se tudi uresniči.

Vsak otrok že ve
in tudi mama zna,
da najboljši je
pecivni prašek ADRIJ!

Likvidacija nepismenosti v Rusiji.

Centralna uprava Društva »Doli nepismenost« je proslavila petletnico odkar je bil objavljen dekret sovjetske vlade o likvidaciji nepismenosti. 25. decembra je bil za Rusijo znameniti jubilej dekreta, ki ga je izdal pok. Lenin kot vojno napoved kulturni zaostalosti ruskega naroda. V tem dekretu poziva Lenin vsa rusko javnost, naj posveti svoje umstvene sile likvidaciji nepismenosti, tako da ob desetletnici oktobrske revolucije ne bo več v Rusiji nikogar, ki bi ne znal vsaj za silo čitati in pisati.

Omenjeno društvo je izdalo vsem podrejenim organom, ki se imenujejo uradno čezvijačje za borbo proti nepismenosti, točna navodila glede mobilizacije vseh materijalnih in moralnih sil, ki jih je treba postaviti na fronto proti ljudski nevednosti. Tudi centralni odbor komunistične stranke je pozval podrejene odbore, naj proslave petletnico Leninovega dekreta s predavanji in članki o nadaljnjih ukrepih glede likvidacije nepismenosti v zvezi z oporoko pokojnega Lenina. Ves sovjetski in komunistični aparat je bil mobiliziran 26. decembra in po vseh mestih so se vršile manifestacije. Mnogi so nosile rdeče zastave z napisom »Doli nepismenost! Zvela prosveta ljudskih mas!« itd. Navzlic temu pa pišejo sovjetski listi o stanju narodne prosvete zelo skeptično. Pri vsakem koraku zadene sovjetska vlada na nepremagljive ovire, pomanjkanje denarnih sredstev je tako veliko, da ne more vzdrževati niti srednjih šol. Zato je malo upanja, da bi se izpolnila Lenina želja glede likvidacije nepismenosti ob deseti obletnici oktobrske revolucije.

— Dalmatinska kolonila v Spodnji Italiji. Po prizadevanju poslanika g. dr. Jos. Smolake je dobil učitelj M. Maddaloni dopust, da pride iz Italije v Dalmacijo ter se nauči Srbohrvatskega književnega jezika. on je iz pokrajine Molise v Spodnji Italiji, kjer živi okoli 5000 Dalmatincev, ki so se pred stoletji naselili tam in si ohranili svoj jezik. Učitelj Maddaloni bo ušil srbohrvatsko po osnovnih šolah v naselbinah.

— Otokar Bježina. »Morning Post« prinaša poročilo o upokojitvi Otokarja Bježina in pri tej priliki ocenjuje jako toplotno njegovo delo. Imenuje ga največjega mističnega pesnika srednje Evrope in morda vsega sodanega sveta.

— Italijan o Lužičanin. V mojem številki italijanskega mesečnika »L'Europa Orientale« je pribeležena zanimiva študija o Lužici: S resti di un' antica študija s'ava: I Serbi di Lusazia. Članek je snisel V. Giustini, čigar mati je bila boje Lužička Srbinja. O tem zanimivem spisu bomo o priliki še poročali.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VLADIMIR KAPUS

Po slovanskem svetu.

Položaj državnih nameščencev v Bolgariji.

Eno najvažnejših socialnih vprašanj je danes v Bolgariji problem državnih uslužbencev, njihovega socialnega stanja, plač in števil z ozirom na zahteve administracije in uprave. Dočim so večinoma že vse države reorganizirale svoj uradniški kader in vsaj deloma zboljšale težki gmotni položaj svojih uslužbencev, je Bolgarija še zdaj sprožila misel o novem uradniškem zakon. Njena skrb za uradništvo je otežena zlasti s tem, da je morala država prevzeti težka reparacijska bremena, ki vplivajo na njen proračun in da mora obnoviti narodno gospodarstvo, čigar temelji so bili omajani že v zadnji balkanski vojni. Za obnovo svojega gospodarstva so dobile Avstrija, Madžarska in Nemčija poleg moratorija še solidno posojilo od Zveze narodov, dočim se za Bolgarijo in njeno uničeno gospodarstvo nihče ne zmeni.

V članku o gospodarskem položaju Madžarske v zvezi s posojilom Zveze narodov piše londonski tednik »The Statist«, da je položaj madžarskih državnih uradnikov težak in da jim je treba pomagati, ker predstavljajo nacionalni kapital, ki je neobhodno potreben za sanacijo in normalno delovanje državnega in narodnega organizma. Ta kapital je treba na vsak način ohraniti in smoteno izrabiti. To važno vlogo priznavao državnemu uradništvu vse države, samo s to razliko, da nekatere iz tega spoznanja ne izvaajo posledic. Navzlic kritičnemu gospodarskemu stanju plačuje n. pr. Avstrija svojim višjim uradnikom 51 odstotkov predvojne plače, izračunane v realni vrednosti napram dražnjini. Srednjemu uradništvu plačuje 60 do 72 odstotkov, realnih predvojnih plač, plače nižjega uradništva so pa docela izenačene s predvojnimi plačami. Tudi v Nemčiji se je položaj državnega uradništva znatno zboljšal, odkar se izvaja Dawesov načrt.

V Bolgariji je položaj bistveno drugačen. Glavna direkcija državne statistike je izdala tabelo o plačah državnih uradnikov od 1914 do 1924. Glasom te tabele je izraženo povišanje plače za poedine kategorije državnih uradnikov v naslednjih indeksih (vsota v l. 1914

= 100, vštete so tudi vse doklade in renumeracije):	888,05
glavni tajniki in načelniki profesorji, redni, izredni in docenti (povprečno)	1005,06
sodniki	932.—
častniki (povprečno)	977,05
šefi oddelkov	816,05
gimnazijski profesorji	722,05
učitelji	1111,09
arhivarji-registratorji	775,04
raznašalci	1166,07

povprečno za vse kategorije državne službe 956,08

Isti indeks plač je v veljavi v splošnem tudi pri proračunu za tekoče finančno leto. V nekaterih slučajih zastaja poedini indeks celo daleč za onemjenimi srednjimi indeksi. Tako je n. pr. prejemal zdravnik - upravnik bolnišnice leta 1914 mesečno 450 levov, sedaj dohiva v II. kategoriji VI. razreda, oženjen z 1 ali 2 otrokoma 3102 leva, ali z ozirom na plače v letu 1914 v indeksu izraženo 689. Gimnazijski profesor je dobival leta 1914. 410 levov, sedaj znašajo njegovi mesečni prejemki, če je oženjen in ma 1 ali 2 dece, 2772 levov ali v indeksu izraženo 676. Nasprotno temu pa je znašal indeks podražitve neobhodnih življenjskih potrebščin glasom tabele glavne direkcije državne statistike v septembru za hrano 3831 (leta 1914 = 100), za kurjavo, razsvetlavo in druge domače potrebščine 4048, napram 3516 za hrano in 3676 za kurjavo in drugo v marcu leta 1924. Če primerjamo oba indeksa, vidimo, da znaša plača bolgarskega državnega uradnika v primeri z letom 1914 okrog 25 do 30 odstotkov. V splošnem je treba torej državnemu uradništvu plače zvišati za 100 odstotkov, da se doseže stanje, v kakršnem so na pr. avstrijski uradniki. To je mogoče storiti na dva načina: potom zvišanja državnih dohodkov in redukcije uradništva, ali pa na ta način, da se ukinejo nekateri državni uradi. Skupno število državnih uradnikov v Bolgariji znaša za proračunsko leto 1924—1925 91.028; strokovnjaki so mnenja, da v sedanjih razmerah ni mogoče znižati tega števila na 55.756, kakor je bilo v lanskem proračunskem letu.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“.

Beli gozdni velikan se ni prikazal, da bi vodil šimpanze proti njima. Končno so bile razdivjane zveri prisiljene opustiti daljše napade in zginiti v džunglo. Tako sta Šveda in njih prestrašeni nosači mogli zopet živeti v miru.

Naslednjega dne sta se oba Šveda odpravila na pot v Kovudovo vas, da se pod vsakim pogojem polastita belega dekleta, o katerem je pripovedoval Kovudov sel.

Njih načrt je bil dobro premišljen. Odločila sta se, da o dekletu sploh ne omenita ničesar. — Delala se bosta, kakor da jim sploh ni znano, da ima Kovudovo kakega ujetnika.

Prepirala sta se s pooblaščenca poglavarja gl. cene blaga, ki sta ga nakupovala, kakor je to paco v Afriki navada, ako nima kdo kakih postarskih namenov. Neupravičena velikodušnost in razpisnost v duši nezaupljivega afriškega črnca vedno vzbuja sumnje, da je za tem kak zloben namen.

V teku razgovora sta Kovudovi pripovedovala vse mogoče stvari, katere sta slišala v vaseh, skozi katere sta šla. Tudi Kovudvo je povedal vse, kar je vedel. Razgovor je bil dolg in utrudljiv, zlasti za Evropca. Kovudvo niti z besedico ni

omnil svoje ujetnic. Velikodušno jima je ponudil spremljevalce, iz česar je bilo jasno, da bi ga zelo veselilo, ako kolikor mogoče kmalu zapustita njegovo naselbino. Cisto slučajno, že proti koncu razgovora je Malbiho omenil, da je stari poglavar umrl. To je v Kovudvi vzbudilo presenečenje in zanimanje.

»Ali nisi tega vedel?« je vprašal Malbiho, »to je pa vendar čudno, saj se je to zgodilo že prejšnji mesec. Padel je konj nagi. Ko so mu prihiteli ljudje na pomoč, je stari poglavar že umrl, zlonil si je vrat.«

Kovudvo se je zamišljeno popraskal za ušesi. Bil je zelo razočaran in ozlovoljen. Stari poglavar mu pač sedaj ne more dati nikake odkupnine za njegovo dekle. Ta je sedaj popolnoma brez vrednosti. Mogli bi jo le še snesti, ali nekomu dati za ženo. Ta zadnja misel ga je vznemirjala. S posebnim zanimanjem je pogledal Malbiho. Da, da, ti belokožci so prav posebej čudni ljudje. Potujejo daleč od svojih vasi in minajo n.kakih žensk s seboj in vendar mu je bilo znano, da imajo ženske radi. Toda samo do gotove stopnje. Kaj neki bi dali za to belo ženo, kat-ro ima on zvezano v koči na koncu naselbine? To vprašanje ga je ne navadno vznemirjalo.

»Jaz poznam neko dekle iz rodu belokožcev,« je nepričakovano izgovoril. »Ako bi jo hoteli kupiti, vam jo dam prav poceni. He, he! Ona je na prodaj!«

Malbihi je skomizgnil z rameni. »Aho, mi imamo zadosti skrbí sami s seboj, Kovudvo,« je rekel. Se to bi manjkalo, da bi si naprtli na hrbet še kako staro, škrbasto habo in poleg tega za njo plačali še drage denarje.

In Malbihi je prezirljivo zamahnil z roko. »Ona je mlada,« je rekel Kovudva nekoliko razdražen, »ni to morebiti kaka hijena, marveč mlada srnica in izredno krasna.«

Oba Šveda sta se glasno zasmejala.

»No, to lažeš, Kovudvo,« je rekel Jenssen. — »Kdaj pa si že videl v džungli lepe ženske. Saj so videti kakor čarovnice. Sram te bodi, Kovudvo, da iz nas, svojih starih prijateljev, briješ norce.« Kovudva je užaljen odskočil.

»Pojdita z menoj,« je rekel, »da Vama jo pokažem in se prepričata, da je dejansko taka, kakor sem Vama jo opisal.«

Malbihi in Jenssen sta se neodločena ohotavljala in ko se je Kovudva od njih odstranil in šel naprej, sta se spogledala in Malbihi je prebrisan pomežiknil z očesom, potem pa sta šla za Kovudvo v koč, v kateri je ležala zvezana Meriem. V temi sta razločila postavbo ženske, ki je ležala na tleh. Malbihi se je hitro na njo ozrl, potem pa se zopet odmaknil.

»Čuj, Kovudva, ta mora biti stara najmanj že 1000 let,« je rekel in zapustil koč.

»Saj vendar vidiš, da je mlada,« je zaklical nesrečni in obupani Kovudva. »V koči je tema in

zaradi tega se Ti to tako dozdeva, saj je niti ne vidiš. Počakaj malo in dam jo pripeljati iz koč.«

In Kovudva je zaukazal svojim bojevnikom, da ji odvežejo noge in jo pripeljejo iz koč.

Malbihi in Jenssen nista pokazala niti najmanjšega znaka nestrpnosti, da zazreta to bitje, da, še več, da je dobila v svojo oblast. Njima je bilo vse eno, če je podobna opici, ali magari tudi Kovudvi. Zanimalo ju je samo to, ako je ona istovetna z onim dekletom, ki jo je poglavar pred mnogimi leti odpejal francoskemu častniku, ki je za njo razpisal visoko nagrado onemu, ki jo vrne očetu. Bila sta prepričana, da jo takoj spoznata, čim jo zazreta. Končno pa ju je že prepričal sel, katerega je Kovudva poslal k poglavarju in ki je pripovedoval stvari, ki izključujejo vsak dvom, da je dekle istovetno s hčerko francoskega častnika.

Ko so Meriem končali iz temne sobe izvlekli na prsto, sta se oba moška vedla napram nji popolnoma brezbižno. Malbihi je sicer z največjim samozatajevanjem zadrževal vsiklik iznenadenja in začudenja, kajti krasota dekleta ga je naračnost očarala. Toda umiril se je in igral dalje svojo ulogo ter se obrnil h Kovudvi.

»No?« je vprašal starega načelnika.

»Hm! ali ni mlada in krasna?« je vprašal Kovudva, »v koči je tema in

To in ono.

Novo odkritje na polju geologije

Znanost beleži odkritja, ki so plod večletnega napornega dela. Znanost je za zadnje čase tako razvila, da se mora človek poglabiti v vse podrobnosti dotične panoge, če hoče najti kaj novega in izpopolniti dosežane pridobitve. So pa tudi taka redka odkritja, ki so plod momentane srečne misli ali preizkušenega človeškega očesa. Zgodovina pozna zlasti v znanstvenem ustvarjanju ljudi, ki so opazili v danem trenutku nekaj, kar gledamo vsaki dan, kar nas tako rekoč bode v oči, pa vendar ne vidimo. Tako je tudi novejša odkritja geologa Wegenerja o izvoru suhe zemlje oziroma posameznih kontinentov.

Milijoni ljudi so gledali dolga stoletja zemljevid, ne da bi kdo opazil, da v govorici zapadna obala Afrike točno uzhodni obali Južne Amerike. Kogar zanima ta problem, naj izreže iz zemljevida skico Južne Amerike ter jo prilepi z leve strani k zemljevidu afrike. Čudil se bo: obe obali se točno krijejo, vsakemu rtiču odgovarja zaliv na drugem kontinentu in obe obali tvoriti sedaj eno celoto: del Amerike, ki leži najbližji na jugu, molli naprej kot nadaljevanje linije na vzhodni obali Afrike. Ali more biti to samo slučajnost? Verjetnost je v tem slučaju minimalna. Tu imamo opraviti očitno z vzorčno zvezo in sicer zelo enostavno: Afrika in Amerika sta tvorili nekoč eno celino in šele pozneje se ta celina razdelila. Wegener je prišel logično do tega zaključka. Vsi nadaljnji zaključki so enostavni, ker si lahko pomagamo z geologijo, paleontologijo in fiziko.

Wegener preiskuje ves zemljevid in prihaja do zaključka, da je nastal Atlantični ocean na ta način, da je ogromna razpoklina razdelila nekdanji skupni kontinent in da se je Evropa ločila od Amerike. Enako stališče zavzema tudi glede drugih oceanov. Često prešine v znanosti srečna misel več glav hkrati. Včasih ostane tako slučajna misel brez posledic, dotični znanstvenik pozabi, da je imel v rokah ključ do nečesa novega, in tako čaka ideja, da jo pobere kdo drugi. Tudi z Wegenerjem odkritjem se je zgodilo nekaj sličnega. Že l. 1889. je priobčil Mantovani svojo teorijo »O raziskovanju zemeljske skorje«, v katerem prihaja do sličnih zaključkov, kakor Wegener. Tudi po njegovem mnenju je naša zemlja nekoč v obliki pahljajce razpokala in kontinenti so se oddaljili od severnega tečaja. Sedaj, ko je prišel Wegener sam na isto misel, je Mantovanijeva teorija skoraj že pozabljena.

Wegener smatra, da je bilo poleg omenjenega premikanja kontinentov od severnega tečaja na naš zemljo še drugo, bolj komplicirano premikanje. Na podlagi geoloških podatkov trdi, da je predstavljal v davnih časih vsak del suhe zemlje eno ploščo, ki jo je pozneje preplavilo morje. Tekom razvoja so te ploščke razpokale, kakor razpokajo ledene gore, ki jih nosijo morskali valovi od severnega tečaja v tople južne kraje. Kontinenti se čedalje bolj oddaljujejo od tečaja in ta proces gotovo še ni končan. Wegener domneva, da se to premikanje na površini naše zemlje še dandanašnji nadaljuje. Indija, Afrika, Amerika, Avstralija in kontinent okrog južnega tečaja, vse to je bilo nekoč ena celina. Pri premikanju in oddaljevanju od Afrike je nalezela ta masa suhe zemlje na odpor morskega dna. V smeri tega odpora se je rob suhe zemlje pognel izkriviti, drugod zopet dvignil oz. pogreznil. Tako je nastalo pogorje Cordilleri na zapadni obali Amerike, kakor tudi Himalaja, ko se je Indija pomikala proti severu.

V geologiji je bil znan doslej žudovit pojav: nekateri kontinenti so imeli prejšnje čase drugačno podnebje. To si moremo razlagati samo na ta način, da so stali kontinenti na istem mestu in da se je izpreminjalo podnebje, ali pa da je bilo podnebje v dotičnih krajih stalno, dočim so se pomikali kontinenti v druge kraje, kjer je bilo podnebje drugačno. Druga možnost ni verjetna, dočim smatrajo geologi prvo z ozirom na to, da je podnebje v raznih krajih odvisno od njihovega položaja napram soncu, za možno. Z Wegenerjevo teorijo si lahko razlagamo ta problem zelo enostavno. Kontinenti so se premikali in so imeli različno podnebje, kakor je bila pač v dani epochi njihova lega na zemeljski površini.

Kralj Peter in turški sultan.

Stari Bosanec Nikola se je zleknil po trdi slamnati, ali bolje, dvignil se je in zavzel položaj, kakor ga navadno zavzemajo Bosanci, če začno ob tihli in mirni večeri zbrani družbi pripovedovati povesti, dogodčine in drugo. Bil je prav prozajčen Silvestrov večer, tam v težkih kazematah. Zbrani so bili oči prijetelje Nikole okrog njega, da bi poslušali njegove dogodčine. Nikola je bil bosanski original, dober pevec srbskih narodnih pesmi, klasičen deklamator Kraljevića Marka, toda tedanjim avstrijskim oblastem trn v peti. Vrgli so ga takoj ob izbruhu vojne v zapor in nato obsodili na tri leta ječe, ker je imel hišo postavljeno v srbskem sloju in srbske slike, tako je dejansko sodba utemeljevala Nikoli tri letno ječo, ki jo je moral prestat v Petrovaradinu, kamor so bili po njegovem pripovedovanju enkrat zaprti tudi Kraljevića Marka, ki je neko viharno noč pobegnil.

Nikola je bil na Silvestrov večer vesel. Dobil je »kec« cigarete in to je bil zanj največje užitje telesnih poželenj. Pripovedoval je razne junaške čine Kraljevića Marka in končno je z največjo resnostjo začel praviti o kralju Petru. Pravil je mnogo njegovih doživljanj tako živo in slikovito, da se je vsakomur srce dvigalo po svobodi in življenju. Med drugim je Nikola začel praviti:

»Ali veste, kako je kralj Peter turškega sultana usmrtil?»

V kazemati molk... Nikola svečano-resno:

»Eh brate! Bilo je tako! Ko je turški sultan tam v Carigradu izvedel, da mu hoče

kralj Peter napovedati vojno in ga pognati v Azijo, se je tako razjezil, da je vrgel dolgi meč od sebe in poklical k sebi vse ministre. Prišli so k njemu. Sultan se je nad njimi jezil, zakaj ne morejo kralja Petra, tega malega človeka, ukrotiti in pognati v težke ječe. Ministri so se tresli. Končno pa reče oni, ki je skrbel za vojsko in vojake: »Veliki sultan! Napolni ta vrč s prosom! Pošli odposlanca k kralju Petru in mu reci: Toliko imam junakov, ki bodo Tebe in Tvojo vojsko pomandrali!«

Sultanu je ta nasvet tako ugajal, da je takoj določil veliko odposlanstvo, ki je bilo vse oblečeno v zlato in škrlat. Odposlanstvo je v nekaj dneh prišlo na dvor kralja Petra. Bilo je sprejeto, kakor se spodobi. Voda odposlanstva, mogočen turški paša je imel besedo in je dejal kralju: »Veliki kralj! Sporočiti ti imam želje in modre besede našega sultana, ki Te vpraša: Ali veš, koliko je v vrču prosejnih zrn. Vidiš, ravnotoliko je vojakov sultanovih. Vse to vojaštvo pošlje proti Tebi in Tvojemu narodu, če se drzneš mu napovedati vojno! Svetujemo Ti v imenu sultanovem, da ostaneš lepo doma pri mizi in piješ rujno vinco!«

Kralji se teh besed ni ustrašil, dvignil se je s svojega prestola in moško dejal: »Prinesite mi vrč, napolnjen s papriko! Bodi najhujši! Tako. Ta vrč s papriko Vam, odposlanec velikega sultana, izročam in obenem tole pismo na sultana.« Odposlanec so se pred kraljem globoko in spoštljivo priklonili ter so odšli nazaj do sultana, kateremu so izročili vrč paprike in kraljevo pismo. Sultan je obšerno razprečal pismo in začel s posmehljivim glasom čitati: »Veliki sultan! Kralj srbskega naroda Te pozdravlja! Razreži papriko in pokusi jo! Kakor je ta paprika ostrina in huda, bodi prepričan, da so moji momci in junaki še ostrejši in hujši!«

Sultan tega pisma ni bil vesel. V resnici se je kmalu prepričal, da je bila kraljeva paprika hujša in učinkovitejša, kakor pa njegovo proso.

Priplesani milijoni izginili.

Znana plesalka Olga Desmond, ki točasno gostuje v labaretu »Hölle« na Dunaju, je dobila iz Berlina neprijetno telefonično vest. Plesalko so obvestili, da so bile iz njenega stanovanja v Berlinu odnešene vse njene dragocene stvari, da so bile ukradene dragocene perziske preproge, mnogo kožu-hovine in srebrnega orodja. Storilec je bil privatni tajnik plesalke. Tega tajnika je plesalka predlagal pred približno tremi meseci general Mackensen. Plesalka v zaupanju do visokega protektorja, ki je v priporočilnem pismu med drugim omenil, da je bil tajnik, katerega ji priporočila, dolga leta pri njemu ordonančni častnik, je z mirno vestjo izročila temu v nadzorovanje svojo krasno stanovanje na Kurfürstendammu. Temveč je bilo njeno presenečenje, ko je bila od berlinske policije brzojavno obveščena, da naj takoj pride v Berlin. Olga Desmond je sedla v sredo zjutraj v letalo ter se odpeljala v Berlin. Te dni se je vrnila na Dunaj.

Tajnik Franc Schlesinger, ki ga je priporočal maršal Mackensen, je odnesel iz vile dragoceno pohištveno opremo, srebra, preproge in kožu-hovine v vrednosti 2½ milijonov dinarjev. Poleg tega je plesalka v svoje največje presenečenje odkrila, da je bilo vlomljeno v zidano skrivno blagajno v njeni spalnici, ki je bil tam ukraden zavoj, ki je vseboval pisma in depeshe cesarja Vilema, katere je ta naslovil na plesalko za časa njenega gostovanja v Varšavi.

Zanimivo je, da nadvse dragoceni brljanti, ki so se nahajali v skrivni blagajni, niso izginili. Obstojta sum, da je šlo vlomilcem pri izropanju vile predvsem za zavitek s pismi. Tajnik Schlesinger se nahaja v zaporu, noče pa ničesar vedeti o dokumentih. Sovjetski humor.

Sovjetski humor.

Ljening in Nikolaj II.

sta se kmalu po Ljeningovi smrti prvič srečala v peklu. Nikolaj je nagovoril Ljeninga: Vidiš, rdeči car, tudi tvojega vladanja je že konec. Vsakemu človeku je sreča sama, ne kaj časa mila. No, kaj je pa tam pri nas v Rusiji novega?

— Novega ni baš mnogo, beli car, je odgovoril Ljening. Ljudem se polagoma vrača pomet in kmalu pojde vse po starih potih. Tako smo že uvedli celo državni monopol na žganje.

— Glej no! Ali je pa še vedno tako dobro in čisto, kakor je bilo nekoč? — No s to stvarjo je malo drugače. Začel smo kuhati samo 27% žganje. Tako pišemo namreč na etiketah, da ima samo 27%. Ali tebi lahko zaupam: ima 38%, zakaj sicer bi ga nihče ne hotel piti.

— Kaj praviš? se je začudil beli car, zamislil se je za hip potem pa pristavil dobrodušno: — Vidiš, torej za časa mojega vladanja je imelo žganje 40% in nikogar nislo pri tem goljufati. Povej mi, ali je bilo treba toliko prevarovat in komedij za bora 2%? Če bi bil povedal to takoj, bi se lahko spoznamela in ne bilo bi nama treba sedaj tičati tu.

Mužik in davki.

Ruski mušik nima rad sovjetske vlade. Na tihem rad kritizira in zabavlja nanjo. Nekeč je srečal mušik iz tambovske gubernije v Moskvi svojega bivšega gospodarja, veleposestnika. Gospodar se je zanimal, kako žive mušiki pod novo vlado in kmet je radevolje odgovorjal:

— Vse bi bilo dobro, samo če bi ti sovjetski uradniki ne prestopali ne zahtevali denarja. Pridemo v mesto, v urad in gospod nas takoj nahruli: »Denar sem!« Če ne gremo v mesto, pridejo sami k nam in zopet kriče: »dajte denar!« V jeseni zahtevajo od nas denar, ker je žetev končana, spomladi pa, ker se obeta nova letina. Kamor pomoliš nos, povsodi ti segajo v žep.

Bivši veleposestnik se čudi in pravi: — Čemu jim toliko denarja? Kam ga denejo?

— Saj tega mi ne vemo. Mi jim ga namreč sploh ne dajemo.

Na meji.

Pri pregledovanju potnih listov in vizumov so podvrženi potniki iz sovjetske Rusije osebnemu, često tudi telesnemu pregledu v sovjetskem uradu. Službojuči uradnik vpraša bivšega buržuja:

— Kje je vaša prtljaga, kovčki in košare? Treba je vse pokazati!

— Nimam je.

— Torej pa vsaj ročno prtljago pun-kelčke?

— Nimam jih.

— Kako to? Nimate? Kje je vaše perilo in obleka?

— Ali naj odpotujem v inozemstvo nag?

Pesnikovo kesanje.

Sovjetski pesnik Mark Jesenin ima poleg svoje pesniškega še drugi močnejši talent: rad se ga nasrka. In kadar se napije, začne tako razgrajati, da mu niti sovjetske oblasti ne morejo tega odpustiti. Ker se često napije, imajo sodišča z njim mnogo posla. Jesenin ima največjo piko na židu in njegovo priljubljeno geslo v planosti je: »Udri žide!« Take zanimive prizore je prijatelj pesnik ves čas, dokler sovjetska vlada ni proglasila gesla »Udri žide!« za najtežji zločin. In ko ga je imel Jesenin nekoč zopet pod kapo, je ušel zaporu samo vsled svojih zaslug za revolucijo. Poleg tega je moral sovjetskemu sodniku svečano obljubiti, da nikoli več ne izgovori zaničljive besede »žide«, temveč da bo vedno rabil državno priznani izraz »Jevreji!« Nekaj dni pozneje sta srečala pesnika dva prijatelja na ulici, ko je čakal na tramvaj. Vprašala sta ga, kaj počneja tu in pesnik je odgovoril:

»Rekel bi vama, da »podžidaju tramvaj« (čakam na tramvaj) ali, ker mi je sodišče izrecno prepovedalo rabiti besedo »žide«, torej — »podjevrejaju tramvaj«.

Celo v grobu ni miru.

Moskovska policija je oni dan nepričakovano preiskala mestna pokopališča in ugotovila, da vlada tu velik nered. V grobnicah bogatašev in kapelich so prenočevali berači in postopači, ki niso imeli drugega prenočišča. Policija je aretirala in in odpeljala v zapore kakih 15 beračev. Eden je med potjo ves čas pljuval in grojnal:

»Hudič! prokleti! Niti v grobu ne dajo človeku miru!«

Praznovanja Silvestrovega večera

v elegantnih, finih in cerehni oblačilih — le lahko deležni, ako si danes in jutro nabavite oblačila pri tvrdki

Drago Schwab, Ljubljana. Zadnji dan napred. 66 T

Most med Beogradom in Pančevom.

V prometnem ministruvju je bil izdelan podoben načrt velikega železnega mosta, ki se ima dvigniti preko Donave med Beogradom in Pančevom. Most bo še daljši kot glasoviti most pri Črni Vodi v Romuniji in bo sploh eno največjih tehniških mostovskih del Evrope. Na mostu bo tramvaj-ska in železniška proga in posebej bo urejeno za promet voz in pešcev. Most bo imel dve nadstropiji: v prvem nadstropiju bo dvojni tir za železnico, v drugem dvojni tir za cestno železnico. Na obeh straneh tramvajskih prog bo prostor za vozove, ki bo betoniran in nato asfaltiran, na robu mostu bo pešpot. Kakor je razvidno iz načrta bo most dol 960 m, na strani Pančeva se poleg tega dvignejo inondacijski mostovi, ki bodo železniški most podlajali za 540 m. V zvezi s tem mostom, ki bo vodil preko Donave, bo zgrajen še manjši most v dolžini 20 metrov, ki bo zgrajen preko Tamiša pri Pančevu. Veliki most bo zgrajen 12 m nad najvišjim nivojem vodne gladine Donave. Teža železniške konstrukcije znaša 18.500 ton. Celokupna teža mostu z inondacijskimi mostovi vred bo znašala 33.000 ton. Poleg že predloženega načrta se nahaja v ministruvju za promet tudi projekt neke nemške tvrdke, na temelju katerega bi se zgradil veržni most v dolžini 1240 m. Preračunano je, da bi vsa ta dela veljala najmanj 600 milijonov dinarjev. Zato ni tako kmalu pričakovati graditve mostu.

Radio.

College of the air.

Newyorška univerza in družba Radio Corporation of America sta se sporazumeli glede brezžičnega pošiljanja univerzitetnih predavanj s postaje WYZ. Gre za daleko-sežno akcijo izučevanja brezžične telefonije in zato so nazvali Amerikanci ta kolegij: College of air. Od 8. oktobra do 23. decembra je pošiljala postaja WYZ. zvezdana neposredno z newyorško progo, dnevno polurno predavanja, v katerih so vseučili profesorji razpravljali o raznih panogah znanosti in umetnosti. Tako so priredili praktični Amerikanci 8 tedajev, namenjenih slušateljem posamičnih fakultet. Priprave za to brezžično zvezo so trajale celo leto. Vodil jih je posebni odbor na čelu z dekanom newyorške univerze, prof. Brownom. Tečaj so bili odprti za zagovorom članov newyorške univerze in predsednika Radio Corporation of America, generala Harborda.

— Avtomatično tiskanje brezžičnih poročil. V Berlinu so strokovnjaki napravili aparat, ki omogoča avtomatično tiskanje brezžičnih poročil. Izum bazira na odkritjih Angleža Compare: s tem problemom sta se pečala tudi berlinska čenčaka dr. Pohle in dr. Eichhut. Aparat za tiskanje radio-brzojav lahko uporabi na vsaki oddajni in sprejemni postaji. Črke se pošiljajo s pomočjo pisalnega stroja. Vsaka črka zase se prenaša po dveh različnih tonih, ne pa s

pomočjo Morseovih znakov, kakor doslej. Prenos tonov jamči za tajnost poročila. Na sprejemno postajo dospe radio-brzojavka že avtomatično natiskana; oddajna postaja sploh avtomatično regulira sprejemni aparat, ki poročila tiska.

— Vpliv lune na radio-valove. Angleški amaterji so ponovno konstatirali, da luna zelo vpliva na brezžični brzojav. Brezžično brzojavljenje je zelo oteženo v jasnih nočeh, kadar je polna luna, kakor tudi v nočeh tik pred in po polni luni. Iz Anglije niso mogli v tem času dobiti zveze z Ameriko.

— Moč radio-valov. Parnik »Helman« je sprejel v Atlantskem oceanu radio-brzojavke z angleške oddajne postaje na razdalji 2200 km in z ameriške postaje na razdalji 4200 km.

Kino.

Baby Peggy.

Slično slavo kakor jo uživa v filmskem svetu Jackie Coogan, uživa tudi mlada in nadarjena Baby Peggy, ki je najmlajša in najmanjša filmska igralka sveta. Baby Peggy ni otrok čuda ali prežodaj zrelo dete. Ne, ona je otrok, kakor vsi drugi, čije lastnost pa je samolastna inteligenca.

Dekletce, ki šteje komaj šest let, je danes znano po vsem svetu in je v posesti enega milijonov dolarjev... Zanimivo je, kako je mala Baby Peggy popularna in to predvsem v Ameriki. Naravno da vzbuja film, v katerem nastopi tako mlada umetnica, splošno radovednost. Zato je razumljivo, da je bila Baby Peggy v Newyorku sprejeta na koledvoru od ogromne množice občinstva, ki se mu je priljubila v filmih. Seveda so reklame lačni trgovci to priliko podjeto izkoristili. Že naslednji dan se je dobivalo po trgovinah »Baby Peggy milo«, »Baby Peggy« šminke, papir in tudi najboljše slaščice so bile prekrščene na ime male igralkice. Umevno je, da se je po trgovinah dobilo tudi »Baby Peggy« perilo. Skratka: V Newyorku je nastala manija prekrščevanja na ime »Baby Peggy« in sedaj tudi prekrščujejo matere svoje deco na ime, ki zveni tako slavno.

V Ljubljani je bilo predvajanih že več filmov z Baby Peggy, ki sicer niso dosegli trumfja, kakršnega so deležni v Ameriki, kakor tudi Baby Peggy pri nas ne uživa tolikih simpatij kot Jackie, a videti je, da občinstvo rado poseja njene filme.

Znana in popularna komika Pat in Patricia n potujeta v kratkem po srednji Evropi in posetita tudi Zagreb.

Fritz Lang, režiser filmov »dr. Mabuse« in »Nibelungi« je prišel s snemanjem svojega novega filma »Metropolis«, vele mestna simfonija.

V Franciji prihajajo na površje kolorirani filmi. Za filmi »Tajnost Orienta« in »La dame de Monsoreau« sledi barvan film »Cyrano de Bergerac«, insceneran po znanem delu Honorija de Balzaca.

Svečislav Petrovič, v Berlinu delujoči srbski igralec, ki je še filmoval z Eno May, je svoječasno sodeloval pri filmu »Königs-mark, ki je dosegel velik uspeh.

Evo May, nesrečno in priljubljeno filmsko divo, smo videli v njenem zadnjem filmu »Tajni agenti«, predvajan v kinu Ljublj. dvor. Naval je bil naravno precej velik in je bil v ostalem film tudi dovršen.

Kino Matica je predvajal te dni dva znamenita filma, odkaterih je vzbujal pozornost zlasti prvi: »Hollywood«. Film, čigar tendenca je bila vsakomur, ki nekoliko pozna ameriške filmske razmere, jasna. Bi se moral glasiti »Ne v Hollywood«. Drugi film »Ginette« je francoskega izvora ter je očaral po svoji lepoti in pestrosti. V »Idealu« smo videli filme iz glasovitih ameriških pri nas le deloma zvanimi divami. Med temi omenimo predvsem Glorio Swanson in Marie Prevost. V bodočem programu ima Ideal neko italijansko delo, ki obeta biti zanimivo.

Za naše gospodinj.

Zakuske k čaju.

Ker vsi ljudje ne jedo radi slaščic, ne sme manjkati na čajni mizi nesladkih zakusk. Med take zakuske spada kruh s sirom, maslom, šunko itd. razne žemljice, namazane s sardelnim maslom ali jetrno pašeto in slednjič razno pecivo, posuto z makom, soljo ali kumari. Namazani kruh z vsemi vrstami specialitet je najrazličnejši. K temu spada pašeta iz gosjih jeter, sardale, kavir in druge delikatese. Med čajnimi zakuskami te vrste je posebno znan takozvani harlekinski namazani kruh. 14 dkg masla se zmeša in dobro prežene s 14 dkg dobro pripravljanih in precejenih sardel, dokler se zmes ne začne peniti. Nato se razdeli zmes na majhne delce, doda malo prekajenega kuhanega jezika, kakih 40 dkg kuhanega prekajenega mesa ali šunke, razseklja se na drobne kosčke tri trdo kuhana jajca, tri manjše kisle kumarice in doda še žličico kapere, nakar se vse skupaj zmeša s sardelnim maslom. Dolgo štruco iz neslane testa prerežemo čez polovico, odstranimo sredico, namazemo notranjost skorje s sardelnim maslom in napolnimo s pripravljeno zmesjo. Tako pripravljeno štruco položimo čez noč na led ali kam drugam na hladno in šele pred čajem jo razrežemo na tanke koščke. Zmes v štruci je tem boljša, čim dalje jo pustimo na hladnem. V mestih prodajajo take štruce v pekarnah. Sardelno maslo se dobijo v delikatesnih trgovinah in zato je gospodinjam priprava harlekinskega namazanega kruha igračka.

Žele priljubljena zakuska k čaju so narazane žemlje, namazane z dobro zmesjo drobovja divjačine. Če ni tega, zadostuje tudi zmes raznih vrst pečene ali dušene mesa, zmešanega s slanino ali pa tudi brez nje. Zmes je treba dobro stlačiti in precediti, politi s prežganim maslom in dodati po potrebi malo belega vina. S to zmesjo namaze gospodinja z obeh strani koščke žemlje ali štruce. Koščke, namazane tako z raztopljenim maslom, se pustijo predhodno nekaj časa v peči, da se strdijo. Če ni pri rokah te zmesi ali jetrne pašete, si pomagamo s sar-

delnim maslom, s katerim namažemo kruh; polovico koščka posujemo nasekljano beljakovino, drugo pa namažemo z naribanim rumenjakom in posujemo z nasekljanim mesom. Mesto tega je dobro tudi čajno maslo, s koščki prekajenega jezika.

Prigode in šalivke.

Cigan-slepar potem pa še zasmehovalec.

Cigan je prodal kmetu tovrstnega konja in jameč, da je konj dober za vožnjo in oranje. Sele drugi dan je doma kmet opazil, da je konj slep. Kmet je šel k ciganu ter zahteval razveljavljenje kupčije. Cigan je vprašal: Mar ne velja konj za vožnjo in oranje? — Kmet: »Tisto že, toda ne vidi.« — Cigan: »Ali hočeš, da ti bo časopise čital?«

Pouk konjskega mešetarja.

Kmet je kupil konja, ki ga je znani mu mešetar na vse pretega hvalil. Po par dneh pa je prišel kmet k mešetarju s pritožbo, da se konj v vsako drevo in v vsaki plot ob cesti z glavo zadava. Mešetar ga je potolažil, češ, da je konja njegov prejšnji gospodar tako razvedil, ker ga je vedno držal za uro, zato ne pozna konj nikake samostojnosti. Svetoval je kmetu, naj tudi on tako stori. Kmet je ubogal, držal kljuse vedno pri gobcu, konj se varno vozil in kmet je bil z njim zadovoljen ne vedoč, da je kupil slepega konja.

Hitro ozdravljenje.

Antigon je zvedel, da mu je sin Demetri zbolel ter ga šel brž obiskat. Pred vratmi sinove sobe je srečal lepo dekle. Stopivši v sobo je sedel ob na rob postelje ter prijel sina za roko, da vidi, kako mu žila bije. Pri tem je rekel sin, da ga je ravnokar zapustila mrzlica. »Da, da«, odgovoril Antigon, »saj sem jo pred vratmi srečal.«

Zakaj ga je v gozdu strah.

Mojster je povabil svojega vajenca v nedeljo popoldne, naj se gre z njim v gozd sprehat, a vajenec je prošil, naj gresta raje čez polje in travnike, češ, da ga je v gozdu vedno strah. Na vprašanje zakaj, je odgovoril: »Ker rasejo v gozdu šibe in palice.«

Praktičen natak.

Preden je natakar vili gostu juho na krožnik, je segel v žep po robec in z njim krožnik obrisal. Gost se je nemalo začudil: »Kaj, vi brišete kar s svojim žepnim robcem?« — Natakar: »O, saj ga ni škoda, saj ga rabim že cel teden in gre jutro itak v perilo!«

Pri konjederki.

Pod Pohorjem je živila navilana žena, ki je med lahkovernim ljudstvom slovela kot vedeževalka in zdravnica. Prinešti je bilo treba le bolnikovo vodo, da se spoznala iz nje ne le bolezni, temveč tudi povod bolezni. V ta namen je imela povsod v okolici svoje zaupnice, a tudi v hiši je imela pretkano žensko, ki je znala iz vsakega obiskovalca spretno izvedeti vse okoliščine, ki jih je prenesla nato svoji gospodarici še pred sprejemom obiska. Nekega dne je prišla k zdravilni kmetici iz oddaljenega kraja, ki jo je sleparkina pomočnica v čakalnici spretno vprašala. Zato je kmetica kar zijala začudenja, ko ji je vrazarica iz steklenice vode čitala: »To je voda vašega moža, ki je padel z lestve ter se pobil na rebra in ledice.« Kmetica: »Ker že vse vidite, ali se tudi vidi, koliko klinov globoko je padel mož?« Na to vrazarica ni bila pripravana, zato je kar na slepo srečo rekla: »Bilo je 15 klinov!« Kmetica: »Ni res, 20 jih je bilo!« Vrazarica: Ali pa je v steklenici tudi vsa moževa voda? Kmetica: »Ne, je bila steklenica premajhna.« Vrazarica: »Seveda, potem je pet klinov ostalo v vodi, ki ste jo proč zlijli!«

Previden ženin.

Zid je prišel k ženitovnjakemu posredovalcu, naj mu priskrbi bogato nevesto. Posredovalec mu je posebno eno hvalil, češ, da je bogata, iz ugledne rodbine in ima zgolj lepe lastnosti, je manjkajena pika je v njeni preteklosti. Zid (naglo): »Ali tista pika še živi?«

Brez ugovora.

V nekem dunajskem hotelu je opazil natakar, da je gost vtaknil srebrno žlico v žep. Ko je pozneje gost zahteval račun, mu je natakar napisal na koncu računa »1 srebrna žlica 25 gld.« Gost je hitro plačal in vzel izdajalski račun s seboj.

Ne more zbežati.

Pri nekem koncertu sta peli dve dami duet. Tujec, ki je slišal že dosti boljših pevke, se je obrnil k sosedu rekoč: »Ali ne poje blondinka tako, da bi človek kar pobegnil?« Sosed: »Vi že lahko pobegnete, a jaz ne morem.« Tujec: »Zakaj ne?« Sosed: »Ker je pevka moja žena.«

Po ovinkih.

Zupnik gre mimo kmetije, kjer so se pasli leni prašiči ter ogovoril navzočega kmeta: »Kako ljubke so te živalice. Kadar doleti katero teh živalic nasilna smrt, bi prav rad dobil kak spomin na njo.«

Dobro

Julijska Krajina.

— O nerednosti šolskega pouka je govoril v rimskem parlamentu nemški poslanec Tinzl. Šolska uprava je preveč zaposlena s politično funkcijo šole in z raznarodovanjem, pa nima zato časa za skrb, da bi šola redno delovala, kar je predpogoj za vsak uspeh. Šolski začetek se je letos vršil v zmešnjavah, ni bilo učiteljev in večkrat je moral eden poučevati v več razredih, mnogo je občin, kjer še danes ni učitelja. Učne osebe se menjavajo, učne knjige niso pripravljene. Same zmešnjave in nerednosti šolskega pouka v pravem smislu niti. Kakor je v Poldžiju med Nemci, tako prilično je med Jugoslovenci v Juljski Krajini, najhujše je v Istri.

— Odlikovanje poljskega generalnega konzulata v Trstu. Na predlog italijanskega zunanjega ministrstva je odlikovan poljski generalni konzul v Trstu dr. Vladimir Kwiatkowski s komendatorstvom italijanske krone, poljski podkonzul dr. Pavel A. Strakosz pa s kavalirskim križem istega reda. — Italijanska vlada upošteva naraščajoče gospodarske stiske s poljsko državo. Letos je eksporta iz Trsta okoli 200.000 kvintalov, ko sta prišla omenjena funkcionarja v Trst, je znašal komaj 300 kvintalov.

— Na »slovenskem« učiteljskem v Tolminu se odpravi s prihodnjim letom slovenščina kot predmet v vseh treh višjih razredih in v prvem razredu nižjega oddelka. Učni jezik pa ostane še nekaj časa slovenščina! Hudobno in smešno zajedno! Kaj pravijo k temu naši separatisti, ki zatirajo, da je slovenščina zatirana v — Jugoslaviji!

— Cankarjev »Hilpec Jernej in njegova pravica« v italijanskem prevodu. Goriški list »Voce di Gorizia« prične z novim letom priobčevati v podlistku Cankarjevo delo »Hilpec Jernej in njegova pravica«. Prevod je oskrbel prof. Giovanni Lorenzoni.

— O počasnem gospodarski obnovi na Krasu pišejo italijanski novinarji in zvrščajo glavno krivdo na slovensko prebivalstvo, katero ima po njihovem mnenju premalo smisla za uspešno obdelovanje zemlje. To je neresnično. Gospodarsko ne morejo nikamor naprej, ker ni nihče pomagal za kmetijstvo iz Rima, kjer poznajo za Juljsko krajino samo izterjavanje starih davkov in nalaganje novih! V vojnem času so bili poročevalci zelo simpatično pisali o našem krasnem ljudstvu in se niso mogli načuditi, kako da je Kras toliko ohromel. Kmetijsko propada povsodi po Juljski Krajini. Vsi kmetovalci se trudijo, ali vsi njihovi napori ne dobe priznanja na merodajnih mestih in zato za dviganje kmetijskega vladne

strani ni pričakovati. Vsa posredovanja in prošnje se odpravijo s praznimi obljubami. Kras je vojna razdelja. Slovenska pridruženost in vstrajnost gradi in dela znova, naj bi krepko pomagala tudi vlada pa bi se dalo hitro govoriti o dobrem preobnavljanju gospodarskega smisla na Krasu! Izpremeniti na, se temeljito obmejna politika pa se bo z njo izpremenilo vse na bolje!

— V Trzinu je bil pred kratkim umorjen fašist Jurman. Dolgo se je ugrabilo, kdo ga je umoril. Aretiran je bil znani komunist Pietro Fama in sedaj se po dolgem zaslišanju sodi, da je res Fama napadel Jurmana. Fama je zaupnik komunistične centralne v Italiji.

— O vzrokih gorilke gosposarske krize razpravljajo znova po italijanskih listih. Sane znane, že stokrat premleto reči: Gotovo je, da je Gorica mnogo upela vsled vojne, po vojni pa se je nadejala krepkega razvoja seveda s pomočjo vlade, ali te pomoči ni bilo in prvenstvo v prvini ji je odvzel Videm. To sta dva glavna vzroka, poleg drugih manjših povojnih vzrokov, za gosposarsko krizo. Posebno trpi v mestu obiri in trgovina. Sedaj žive Goričani od samih upov na pomoč iz Rima!

— V Puli je umrl generalni vikar pulske dieceze, kanonik Jos. Wlesinger. Pokojni je bil Nemec, nameščen v Puli še pod Avstrijo.

— Razstava domačega umetnika Akad. slikar gosp. Franjo Kopač je razstavil v prtiličju Trgovskega doma v Gorici več svojih slik. Vstop je prost.

— Veliko motorno ladje »Mauly« so spustili v morje v Trzinu. Zgrajena je na račun tržaške paroplovne družbe »Cosulich«, obsega 8700 ton, dolga je 118,87 m in široka 16,38 m, popolnoma natovljena se pogreza 7,87 m globoko. Opremljena je z Dieselmotorji najnovejšega tipa. To je prva motorna ladja, narejena v tržaški ladjedelnici.

— List italijanske opozicije v Trstu. V soboto je začel v Trstu izhajati demokratični teden »La Provincia«, ki izvađa, da je neobhodno potrebno, da se čuje tudi v Trstu proti fašizmu glas konstitucionalne opozicije, in izraža prepričanje, da bo imel za seboj veliko večino v mestu in na deželi. Uvodnik »Ali se začnejo nova življenja?« je napisal poslanec Di Cesaro, ki je bil ob nastopu fašistovske vlade v Mussolinievem kabinetu minister pa je kmalu odstopil. Di Cesaro napada fašizem in pravi, da je imel pomeniti novo dobo, pa je samo paranteza, katero treba nujno zaključiti. Fašizem se bo branil in tako je pričakovati med Italijani ostrih sporov.

— Izmišljotine iz Bistrice priobčuje fašistovski »Il Popolo di Trieste«. Pravi, kako da domačini sovražijo Italijanske vojake, sedaj pa iščejo konkretne slučaje sovražnosti, da se bo potem nastopilo proti Slovincem... To je hudobija, to je premljena intriga, samo da izvršujejo, večjo

večji pritisk na domače prebivalstvo in izzovejo kak odpor na nasilstvo! Mislimo, da so Slovinci v Bistrici tako previdni, da se ne bodo dali spetati na fašistovski led. Tega večnega sumničanja napram Slovincem mora biti vendar že enkrat konec!

— Smrtina kosa. V Kranju pri Trstu je umrl ugledni posestnik gosp. Jakob Bolč.

— Predelovalnica paradiznikov, zelenjave in sadja se gradi ob Sotškem mostu pri Pevm. Tvorilnica postane lahko zelo važna za razvoj poljedelstva.

— Pri občinskih volitvah v Kanalu je zmaga narodna lista. Vpisanih volilcev je bilo 504, glasovalo jih je 412. Izvoljenih je 12 svetovalcev narodne liste in trije s fašistovske. Največ glasov je dobil Anton Lovišček, to je 333, drugi z narodne liste (Angeletti, Bavdaž, Berlot, Bucik, Goljevšek, Gorjup, Lovišček Fr., Medvešek, Segala, Stanič in Tomazič) od 149 do 281. S fašistovske liste so izvoljeni F. Gorjup, L. Vuga in Jos. Zbogor.

— Zgorala je v Gorici v ulici Manzoni slaščičarska tvornica Dolci & Co. Škode je 140.000 lir.

— Promocija. Na dunajskem vseučilišču je promoviral za doktorja vsa zdravstva primorski rojak g. Ivan Hribenik.

— Medministerijalna komisija za istrsko prične zborovati zopet dne 3. jan. Zborovala bo toliko časa, da prečeta vsa za istrsko obnovo predložena in vprašanja. Koliko časa bo to trajalo in kdaj dobi dežela tako potrebno pomoč?

— Entuzijastično pismo je prispelo v Trst, kot poroča »Piccolo«, in sicer od ministra Nava, ki se je mudil pred kratkim v tržaškem mestu. Takrat so mu v trgovski zbornici izročili spomenico, v kateri je popisano tržaško gospodarstvo, in razložil so mu, kaj je došel po vojni Trst dosel in česa nujno potrebuje, da ne pride do zastaja prometa in do škode tržaškemu pristanišču, posebej treba pomoči na nože tržaški industriji. Takrat je Nava govoril o finančnih težkočah, pomanjkanju denarja in vlada ne more ustreči, kakor bi morda rada. Sedaj pa je poslal Nava v Trst pismo na kom. Segreta, v kojem obdružuje razvoj Trsta in je tega razvoja neizmerno vesel tudi glede industrije... To je odgovor na naproščeno skrb za bodočnost Trsta.

Objave.

— Silvestrov večer v Kozinu. Poročajo nam, da je na sporedu Silvestrova večera, ki ga priredi društvo »Kozino« svojim članom in po njih vpletenim gostom, sledeče: uvertura, kvartet, solo (Kovč), kuplet (Povhe), recitacija (Linah), »Neumirni fantič« (Povhe), komika (S. Kuča), nagovor, Schubertova noč (S. Kuča). Po končanem sporedu prične ples. Zabava pri pogrnjenih mizah. Vstopnine ni. Pričetek je ob pol 9. Kdor želi prijetne družabne zabave, se bo pridružil ob starega in pozdravit novo leto v »Kozinu«.

— Ljubljanski Sokol priredi Silvestrov večer v telovadnici Narodnega doma s sle-

dečim sporedom: 1.) Knoch Fr.: Sokolska koračnica; 2.) Verdi G.: Nabucodonosar. ouvertura; 3.) Lutka pripoveduje; 4.) Pavčič Jos.: Dekle med rožami, Eipenhuth; »Ti, poje kvartet; 5.) Iz ljubezne, komična pantomima; 6.) Vaje z razsvetljenimi kiti, članice; 7.) Smetana B.: »Poljub«, fantazija po istoimenski operi; 8.) Žive slike; 9.) Adamčič E.: »Ljubica vstani!«, Pavčič Jos.: »Lovska«, poje kvartet; 10.) Promenadni koncert, komična pantomima; 11.) Telovadni nastop na krogih; 12.) Brodl V.: Iz Nisa i okolice, potpouri srbskih narodnih; 13.) »Če meščana zob boli, to zares užitek ni, kuplet; 14.) Akrobatska atrakcija; 15.) Čarovnik; 16. Jaki. A.: »Slovenski biseri«, potpouri slov. nar. pesmi; 17.) Strauss J.: »Netopir«, potpouri narodnih pesmi; 18. No. voletni nagovor društvenega starostja; 19.) Alegorija. Po polnoči: ples. Koncertne točke izjava godba dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Cerina. Začetek ob pol 8. Vstopnina Din 10, za osobo. 768/n

— 31. 12. 1924 na Silvestrovo noč pevsko društva »Ljubljanski Zvon« v zgor-njih prostorih Narodnega doma! 767/n

— Slovensko planinsko društvo opozarja na svoj planinski ples, ki se vrši v ponedeljek 5. januarja 1925 na dan pred praznikom Sv. treh kraljev v ljubljanskem Narodnem domu. Posebna vabila se ne izdajajo — povabljeni so vsi člani in prijatelji planinstva. Tudi letošnji planinski ples bo s svojo nepriljubno zabavo nudil najlepše razvedrilo v krogu veselih planincev.

— Slovensko planinsko društvo je sklicalo dmski odbor, ki bo sodeloval pri planinskem plesu 5. januarja 1925. Vabljene so načelnice in sodelavnice, ki so sodelovale pri prejšnjih planinskih plesih, ki pa naj blagovolijo pritegniti še tudi druge, nam neokrajene podpornice. Sestanek se vrši v petek 2. januarja ob pol 6. uri zvečer v društvenih prostorih Slovenskega plan. društva v hiši Jadranske banke, Selenburgova ulica št. 7, drugo nadst., levo. 762/n

— Dne 30. decembra 1924 se je vršil v poslovnih prostorih Trboveljske premogokopne družbe izredni občni zbor. Občni zbor je pooblastil upravni svet, da sme zvišati nominalno vrednost delnice od Din 50 na Din 200. 764/n

— Društvo jugoslov. akademikov v Ptuju priredi dne 10. jan. 1925 svoj V. akademski ples v prostorih Društvenega doma. Vabila so že razposlana. Kogar se je pri vabiljenju pomotoma prezrlo, naj se blagovoljno obrni na društveni odbor. 763/n

— Društvo drž. polic. nameščencev priredi pod pokroviteljstvom g. velikega župana dr. Baltiča v soboto 3. januarja 1925 v veliki dvorani hotela »Union« plesni večer z bogatim srečelovom. Začetek ob 20. Konec ob 4. uri. Ker je čisti dobiček namenjen za podporni sklad za onemogle članice, vdove in sirote, se za vsestranski poset priporoča vsesilni odhod. 765/n

— Porečno društvo Mariljne bratovščine v Ljubljani naznanja gl. društvenih pravi št. 15, da se vrši redni občni zbor v nedeljo dne 11. januarja 1925 ob 2. popoldne

v prostorih St. Jakobske Prosvete Sv. Florijana ulica št. 15 s sledečim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika dnevnega občnega zbora; 2.) poročila a) predsednika, tajnika, blagajnika, b) preglednikov, 3.) odobritev letnega računa in sklepanje o podelitvi absolutorije odbora; 4.) določitev prispevkov za leto 1925, 5.) volitev odbora in preglednikov, 6.) sprememba pravil, 7.) slučajnosti, 8.) v skladu nesklepnosti občnega zbora ob napovedani uri se vrši pol ure za ten drugi občni zbor, ki sklepa ne oziraje se na število prisotnih članov. K obilni vdeležbi vabi odbor. 756/n

— Društvo »Soča«. Ker se vrši v soboto dne 3. januarja 1925 v salonu restavracije pri »Levu« veselic SK. Svoboda, odpade predavanje. Prihodnje predavanje se vrši v soboto dne 10. januarja 1925. 755/n

— Galsbena Matica v Mariboru stopa ravno raznih najhujših političnih bojev kot blažen in pomirljiv duh pred mariborsko občinstvo. Letošnje društveno leto je peto njenega obstoja in Glasbena Matica ga namerava kar najslavnejše obhajati. V to svrhu bo priredila do maja 1925 tri prvovrstne koncerte in gre potem na 10-dnevno turnejo po vseh večjih mestih Jugoslavije. Najprej nastopi dne 14. jan. 1925 v Dvorakovem »Mrtvaškem ženinu«, ki ga je pred 12 leti na jugu proizvajal edino g. Hubad z ljubljanske Glasbene Matice. Delo samo je mojstersko, prepolnjeno s krasnimi zbori in silno učinkovitimi soli, ki se družijo in pestro menjavajo od začeta do kraja tega velikega dela. Težke, obenem pa božansko lepe vloge so v rokah: sopran gđ. Vladimirovna, operna pevka v Mariboru, tenor g. Avgust Živko, bariton pa poje že v »Pepelnici« noči. Mariborčanom dobro znani P. Kolb iz Zagreba. Obširen glas, ki ga zahteva najbolj obsežna njegova vloga, je povzročal društvenikom mnogo pregledov. Navsezadnje pa jim je pomagal iz zadrege ljubezno mariborski škof gospod dr. Karlin, ki se je osebno peljal v Zagreb in interveriral pri »fartih« za g. Kolba. Zbor in orkester sta že dokončala svoje delo in čakala samo na trenotek, da nastopita pred javnost. Kot prilčen dan se radi zunanji gostov smatra samo sreda v tednu. Radi velikanskih stroškov, ki jih trpijo člani društva s to prireditvijo, se za dijaštvo ne bodo izdajale posebne znižane vstopnice, pač bo bodo imele vse srednje šole za polovično ceno dostop do generalni vaji v torek dne 13. januarja 1925 ob 16. uri. Razven dijaštvo nadzorujajo organi nima k generalni vaji nihče dostopa. Pri koncertu sodeluje 100 pevcev in okrog 70 godbenikov. Virtuzinja na gosli gospa Fanika Brandova do danes sicer še ni objubila, da bo s svojo mojstrsko roko sodelovala pri orkestru, imamo pa trdno upanje, da nam ne odreče svoje mojstrske pomoči. Društveni orkester je pomnožen z vojaško godbo in najboljšimi godbeniki iz mesta. Koncert bo dirigiral ravnatelj Glasbene Matice in koncertni vodja gospod Fran Topič, ki bo nudil poslušalcem nekaj, česar v Mariboru še niso slišali. 766/n

A. Legiša

modni atelje za gospode
Ljubljana, Gledališka ulica št. 8.
Palača Pekojevskega zaveda. 793/n

INSERATE
reklamne za svetovna oglasna oroga od
daje v izvršitve svetovno oglasno
zavodu
PUBLICITAS
reklamna družba.
LJUBLJANA, Seaburova ulica 7. II. nad.
Prihranili boste čas, denar in denar. Cene
inserterov so iste kot pri uradni listi.

Radio termalno kopališče Laško
je otvorilo zimsko sezono. Uradno konstruirana visoka radioaktivnost naravnega toplega vrelca 38 1/2 °C. Zdravi reumo, ishias, ženske bolezni in nervozo. Popolna oskrba po zmer-nih cenah v kopališčnem domu. Za sobe in kopeli 50% znižane cene. Zdravilišče je oddaljeno 5 minut od kolodvora Laško.

Zahvala. 7941
Povodom smrti našega ljubljene b. ata, strica
in sva. a. gospoda
Otmarija Stenovica
revidenta drž. žel.
Izrekamo prično zahvalo št. gg. usmiljenim bratom
bolnice v Kandiji za blagohotno oskrbo in duhovno
spremitvo, nadalje vsem udeležnikom in stanovsk. m
tovariš m od blizu in daleč, kakor darovalcem lipih
vencov, deputaciji Sokola Novo mesto za izkazano
množico čast na dnji poti, ter pevskemu zboru za gen-
jalno žalostinke.
Nada je izrekamo zahvalo znatopniku direktije
drž. žel.znice g. Lenardi, št. lu signalne sekcije g.
Jakopiču za častno spremitvo ter uradniku signalne
sekcije g. T. Ša ju za prijetno vseskozi poštivalno
kollegialnost, kakor tudi g. Biz aku v Novem mestu
za izkazane mu toliko do-rohotne usluge.
Ljubljana, dne 30. decembra 1924.
Žalujoči ostali.

Veselo in srečno
novo leto žel!
Mikuš
Izvajalec dežnikov
Ljubljana, Hestel trg.
Srečno in veselo novo leto
žel! 798

Koroški dom
(Kati Korošec)
Poljanska cesta 11.
Veselo in srečno novo leto
žel! 795

modni atelje
Zdenka Rodič
Miklošičeva c. 10, I. nadstr.

Veselo
in srečno novo leto
želi tvrdka
Franc Erjavec
trgovina z železnic
Ljubljana
Valvazorjev trg 7

Pisemski papir
priporočila
Narodna knjigarna.

Za ogovore uprave
naj se prikaže
1 dan. Piatulo se
vnapre!

Prodaj
Otroški voziček
se prod. — Poizve se:
Zadnji ar. Kmetijska uli-
ca 295, Sp. Šiška. 7905

Pletilni stroj
št. 8/50 cm. dobro ohran-
jen — prodam. — Zati-
ška ulica 1/1, desno. 7935

Pitani prešiči,
prevozne kakovosti, za
špeh in mast — prodajalec
je po najnižjih cenah
pri — Predvihu nolog
Mesne klavnice v Ljub-
ljani. 7867

Napodej
dve hrastovi pisalni mizi
ameriškega sistema v naj-
boljstem stanju ter miza
za pisalni stroj. — Vpra-
ša in ogleda se lahko vsa-
ki čas v Ježanovi ulici 6.
7931

Tvrška Jan'ro Po-
govič v Ljubljani
prodaja v obrotovaležih:
Cesta v Mestni log št. 15
prvovrstne banaske in
vsekarne pitane nrašice
(špeharje) — tudi posa-
mne komade — po naj-
nižjih dnevnih cenah. 7619

Ne remičnine
Mila in žago
z vsem gospodarskim po-
sklopom in orodjem, v bo-
gatem lesnem kraju, na
stalni močni vodi reke
Krke, se radi selitve takoj
prod. — Poleg se nahaja
tri orale zemlje, ki je zelo
prikladna za večje podjet-
je. Pletilni pogoji ugodni.
Poljanjski dajo Ivan Mo-
govac, Krka pri Stini. 7956

Ne remičnine
Mila in žago
z vsem gospodarskim po-
sklopom in orodjem, v bo-
gatem lesnem kraju, na
stalni močni vodi reke
Krke, se radi selitve takoj
prod. — Poleg se nahaja
tri orale zemlje, ki je zelo
prikladna za večje podjet-
je. Pletilni pogoji ugodni.
Poljanjski dajo Ivan Mo-
govac, Krka pri Stini. 7956

Ne remičnine
Mila in žago
z vsem gospodarskim po-
sklopom in orodjem, v bo-
gatem lesnem kraju, na
stalni močni vodi reke
Krke, se radi selitve takoj
prod. — Poleg se nahaja
tri orale zemlje, ki je zelo
prikladna za večje podjet-
je. Pletilni pogoji ugodni.
Poljanjski dajo Ivan Mo-
govac, Krka pri Stini. 7956

Ne remičnine
Mila in žago
z vsem gospodarskim po-
sklopom in orodjem, v bo-
gatem lesnem kraju, na
stalni močni vodi reke
Krke, se radi selitve takoj
prod. — Poleg se nahaja
tri orale zemlje, ki je zelo
prikladna za večje podjet-
je. Pletilni pogoji ugodni.
Poljanjski dajo Ivan Mo-
govac, Krka pri Stini. 7956

MALI OGLASI

Strašen zločin
je izvršil nekdo, kjer je umrl na stotine živih bitij. Zsledovalo se ga je
dolgo časa. Sedaj se je na posredilo ga našel in sicer na Poljanski cesti 12
v Ljubljani pod naslovom »KEMIČNI ZAVOD ZA UNIČEVANJE ŠČU-
KOV PO GAN I MŠI« 15ST

Službe
Zanesljive potnike,
le s prvovrstnimi referen-
cami, ki bi želeli vzeti se-
boj tudi zelo idioče blago,
išče Pletarna, Ptuj, poštni
predal št. 5. 7954

Šivilja
se priporoča cenj damam
za d. lo v hišo; prevzame
na tudi živanje na svoj
d. m. — Naslov pove mr.
»Slov. Naroda«. 7930

Veletgovine —
tovarne, pozor!
Agien potnik za vso Ju-
goslavijo, v manufakturni
ali galanterijski stroki do-
bro znan pri trgovcih —
želi pre-niti doseganje
mesto. — Ceni. non-dhe
pod »Agilnost 1000/7933«
na upravo »Slov. Nar.«.

Gozdar,
35 let star, oženjen, z
državnim izpitom, slov-
venščine in nemščine
zmožen, verziran v vseh
pennah gozdarstva, išče
službe. — Nastop ta'oj
ali pozeje. — Ponudbe
pod »Gozdar/7751« na
upravo »Slov. Naroda«.

Stanovalni
Na stanovanje
sprejemem s 1. januarjem
gospoda ali dijaka. — R-
ber št. 3. 7957

Razno
Ob 25 letnici!
Pri »Solncu« za vodo, K.
Widmarer — priporočam
kot najprimernejše daria
za Miklavža in Božič:
vse vrste perila, volneno
pleteno blago, manufak-
tura, venčke za neveste,
opravo za novorojenčke,
abtahe (peče, edina zaloga
k), kravate, nogavice
itd. Pri večjem odjemu
primeren popust. 7225

Ob 25 letnici!
Pri »Solncu« za vodo, K.
Widmarer — priporočam
kot najprimernejše daria
za Miklavža in Božič:
vse vrste perila, volneno
pleteno blago, manufak-
tura, venčke za neveste,
opravo za novorojenčke,
abtahe (peče, edina zaloga
k), kravate, nogavice
itd. Pri večjem odjemu
primeren popust. 7225

Ob 25 letnici!
Pri »Solncu« za vodo, K.
Widmarer — priporočam
kot najprimernejše daria
za Miklavža in Božič:
vse vrste perila, volneno
pleteno blago, manufak-
tura, venčke za neveste,
opravo za novorojenčke,
abtahe (peče, edina zaloga
k), kravate, nogavice
itd. Pri večjem odjemu
primeren popust. 7225

Služkinja
za kuhinjo se ta'oj sprej-
me. — Gostilna »6«. 7934

Tražite li
namještenje?
Naručite iz Osijake or-
gan za natječaje i posre-
dovanje namještenja
»FORTUNA« — Svaki
broj donosi iz svitu kra-
jeva zemlje o'ko 300 ogla-
sa odnosnoh se na praz-
na mjesta za muškarce i
ženske na arnsko-hrvat-
skom, njemačkom i mad-
arskom jeziku. Oredni
heslatni primerak kao
i navedle se pouzreem
ne šlie se. Cijena poje-
dinog broja 10 dinara —
Na jedan mesec 35 di-
nara, na četvrt godine
100 dinara 7312

Službe
Zanesljive potnike,
le s prvovrstnimi referen-
cami, ki bi želeli vzeti se-
boj tudi zelo idioče blago,
išče Pletarna, Ptuj, poštni
predal št. 5. 7954

Službe
Zanesljive potnike,
le s prvovrstnimi referen-
cami, ki bi želeli vzeti se-
boj tudi zelo idioče blago,
išče Pletarna, Ptuj, poštni
predal št. 5. 7954

Službe
Zanesljive potnike,
le s prvovrstnimi referen-
cami, ki bi želeli vzeti se-
boj tudi zelo idioče blago,
išče Pletarna, Ptuj, poštni
predal št. 5. 7954

Službe
Zanesljive potnike,
le s prvovrstnimi referen-
cami, ki bi želeli vzeti se-
boj tudi zelo idioče blago,
išče Pletarna, Ptuj, poštni
predal št. 5. 7954

Službe
Zanesljive potnike,
le s prvovrstnimi referen-
cami, ki bi želeli vzeti se-
boj tudi zelo idioče blago,
išče Pletarna, Ptuj, poštni
predal št. 5. 7954

Službe
Zanesljive potnike,
le s prvovrstnimi referen-
cami, ki bi želeli vzeti se-
boj tudi zelo idioče blago,
išče Pletarna, Ptuj, poštni
predal št. 5. 7954

Perje,
kokošje, račje in gosje.
puh, oddaja vsako mno-
žino po zmerani ceni —
tvrdka E. Vajda, Cakov-
vec 52/T

Javna dražba.
Dne 3. januarja 1925
bo ob 10. uri prodane na
javni dražbi v pivovarni
»Union« 1 vagon koruze
(14.350 kg). 7932

Slike za
legitimacije
izdeluje naihiteje foto-
graf HUGON HIBSER.
Ljubljana, Valvazorjev
trg št. 7. 7553

Pohištvo i
Kdor si želi nahaviti kras-
no in trpežno pohištvo po
zelo ugodnih cenah —
prodaja isto Matija An-
dlovic, Vidovdanska cesta
št. 6 (nasproti hiralnici) 7921

Dražba.
Dne 7. januarja 1925 bo
ob 9. uri dopolne pro-
dano na javni dražbi na
Ježici hiša št. 32 — 165
sodov kislega zelja (10.651
kilogramov). 7953

Dražba.
Dne 7. januarja 1925 bo
ob 9. uri dopolne pro-
dano na javni dražbi na
Ježici hiša št. 32 — 165
sodov kislega zelja (10.651
kilogramov). 7953

Dražba.
Dne 7. januarja 1925 bo
ob 9. uri dopolne pro-
dano na javni dražbi na
Ježici hiša št. 32 — 165
sodov kislega zelja (10.651
kilogramov). 7953

Dražba.
Dne 7. januarja 1925 bo
ob 9. uri dopolne pro-
dano na javni dražbi na
Ježici hiša št. 32 — 165
sodov kislega zelja (10.651
kilogramov). 7953

MALI OGLASI
Cene malih o

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

»Adrija« drogerija, fotomanufaktura, parfumerija Ljubljana, Selenburgova 5	M. Caserman krojaški mojster Ljubljana, Sv. Martina c. 9	Eligij Eber krznar in izdelovalec čepic Ljubljana, Kongresni trg 7	Fani Götzl trgovina s čevlji Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 1	Franc Kralj izdelovalec gornjih delov za čevlje Ljubljana, Florjanska ul.	Fran Kreč krojaški mojster Ljubljana, Turjaški trg	Ivan Mohorič krojaški mojster Ljubljana, Sv. Petra c. 6
Luka Ahačič strojno mizarstvo Ljubljana, Hrenova ul. 8	Centralna vnovčevalnica za živo in zaklano živino d. z o. z. v Ljubljani	L. M. Ecker sinova kleparna in podjetje za izpeljavo vodovodnih del Ljubljana	Franjo Grabjec fotografski in tiskarski zavod Ljubljana, Miklošičeva 6	Franc Kosmač stavbeno ključavničarstvo Ljubljana, Jeranova ul. 5	Ivan Križnar krovec Ljubljana, Hrenova ul. 9	Mežnarič Josip pekarna Ljubljana, Tržaška c. 4
Terezija Aubelj pekarna Glince 78	Karol Cigler gostilna »Pri Korlinu« Spodnja Šiška, Gosposvetska cesta 66	Eržen sleščičarna Ljubljana, Kongresni trg	Gričar & Mejač konfekcijska trgovina Ljubljana, Selenburgova 3	Karol in Fani Kačič restavracija Ljubljana, Dunajska c. 58	Simon Kunčič izdelovatelj sodavice Ljubljana, Sv. Petra c. 45	Ivan Meglič ključavničar Ljubljana, Na Prulah št. 6
Ivan Bricelj plesarski mojster Ljubljana, Dunajska cesta	Cadež & Brdar specialna trgovina za mlinske potrebščine Ljubljana, Kolodvorska 35	Česalni salon za dame O. Fettich-Frankheim Ljubljana, Kongresni trg 19	T. Grošel masl, slanina na debelo, lastna prekajevalnica Ljubljana, Poljanska c. 7	Marija Kahné gostilna »Mali Triglav« Spodnja Šiška	Fran Lavtizar mesar Ljubljana, Sv. Petra c. 83	Ivan Mihelčič elektrotehnik Ljubljana, Lepi pot 12
Viktor Bajt nasled. I. Ljubljanska cvetličarna	Karol in Fani Cenčič gostilna Sv. Petra nasip 71	Ivan Figar pilerski mojster Ljubljana, Hrenova ul. 19	Ivan in Rozi Herzog restavracija »Pri Levnu«	F. K. Kalser puškar Ljubljana, Selenburgova ul.	Anton Leben nožer Ljubljana	Marija Nežič brivnica Ljubljana, Pred Škofijo
Trgovina Franc Babič Dolenjska cesta 2	Anton Černe graveur Ljubljana, Dvorni trg 1	Franc Fister gostilničar in izdelovalec prstnih kranskih klobas Ljubljana, Zaloška c. 10	Franc Hitti trgovca s poljedelskimi stroji Ljubljana, Martinova cesta	Viktor Kalan gostilničar Ljubljana, Poljanska c. 52	Marija Lekše gostilna »Prešernov hram« Ljubljana, Rožna ul. 29	Fran Nered gostilna in mesarija »Pri Francu« Rožna dolina št. 97
Helena in Ignac Banko p. d. »Pri Topolavcu« Martinova cesta 3	Lud. Černe juvelir, trgovec z urami ter zaprteženi sodni cenilec Ljubljana, Wolfova ul. 12	Alojz Fuchs juvelir Ljubljana	Angela Humer in Franciška Stritih sleščičarna Ljubljana, Pred Škofijo 3	Anton Kanc sinova drogerija in fotomanufaktura Ljubljana, Židovska ul. 1	Leskovic & Meden Ljubljana	Fran in Maria Novljan mesar in prekajevalec Ljubljana, Poljanska c. 73
Ivan in Marija Bauer gostilna Mesarska cesta 4	Josip Čertalič čevljarški mojster Ljubljana, Sv. Petra c. 47	Franja Flegar gostilna Ljubljana	Ana Hutter atelje za steznike, trebušne pasove Ljubljana, Dunajska c. 6 (v hiši lekarne Piccoli)	Kolinska tovarna kavnih primesi v Ljubljani	Mr. M. Leustek lekarna Ljubljana, Resljeva c. 1	T. Novotny sleščičarna in posredovalnica Ljubljana, Dunajska c. 9
Andrej Belič trgovina z mešaním blagom Spodnja Šiška 94	Alojzij Češek mesar Šolski drevored	Fran Florjančič trgovina s kolesi, motorji in avtomobili — delavnica Ljubljana, Selenburgova 6	Ludovik Heršič trgovca z lesom — drva oglje Ljubljana, Na Priškovcu	A. Kassig krznarica in izdelovanje čepic Ljubljana, Židovska ulica	Franc Loborec brivec Ljubljana, Rimska c. 21	T. Novotny Opekarska cesta 26
Miroslav Bivic književnica in kartonaza, trgovina s šol. potrebščinami Ljubljana, Sv. Petra c. 29	F. Čuden trgovina ur in zlatnine Ljubljana, Prešernova ul. 1	Engelbert Franchetti brivski salon Ljubljana, Dunajska c. 20	Ivan in Franciška Janež mesarija Ljubljana, Šolski drevored	Fran in Franja Kavčič gostilna Ljubljana, Privoz (Prule) 4	Josipina Lokar gostilna »Pri panju« Ljubljana, Vegova ul. 10	Ivan Ogrin stavbna tvrdka Ljubljana
Tomaž Bizilj gostilna pri »Kolovratju« Ljubljana, Pred Škofijo	F. Čuden, sin trgovina ur in zlatnine Ljubljana, Selenburgova 7	Jakob Gril pekovski mojster Ljubljana, Karlovska c. 30	Ivan Jax & sin Ljubljana, Gosposvetska cesta 2	Kavarna »Vospersnik« Ljubljana, Stari trg 32	Rodbina Lovše mesar Tržaška cesta 47	Franja Ocvič mesarija Ljubljana, Šolski drevored, Poljanska cesta 53
Viktor in Marija Bizjak gostilna »Krcina« Tržaška cesta 5	Kajo Delič zlatar Ljubljana, Hilšerjeva ul. 4	Stanislav Gale specialna mehanična delavnica Glince 132 pri Ljubljani	Marija Jeglič damski modni salon Slomškova ulica 27	Kavarna, restavracija in bar »EMONA« Ljubljana, Dunajska cesta (palača Kreditne banke)	Ivan Luznar ključavničarski mojster Sv. Petra nasip 43	Aleksander Oblat trgovina čevljev Ljubljana, Sv. Petra c. 18
Specialna izdelovalnica »goiserice« I. Brajer Ljubljana, Breg	Marija Derganc brivski salon Franciškovska ulica 10	Ivan Gajšek papirna trgovina in založništvo Jugoslav. poslovnega koledarja Ljubljana, Sv. Petra c. 2	Alojzij Janežič slamnikar in klobučar Slomškova ulica 27	Anton in Alojzija Keber mesar Bohoričeva ulica 4	N. M. Malgaj specializirana trgovina z mešaním blagom Spodnja Šiška 121	Matej Orehek trgovca Ljubljana, Kolodvorska 26
I. Blas specialna trgovina čevljev Ljubljana, Pod Tranče 1	Fani de Schiava pri »Starem Tišlerju« 24	Jernej Glavič trgovina z mešaním blagom Spodnja Šiška 23	Jernej Jelenič tovarna kisa Ljubljana, Stara pot 1	Ig Kessler manufakturna trgovina »Pri Janezu« Ljubljana, Pogačarjev trg 3	I. Marchlotti trgovina z usnjem Ljubljana, Sv. Petra c. 30	Martin Pevec, krojač Ljubljana, Breg 18
Alojzij in Hel. Breclnik mesar Spodnja Šiška 25	Apolonija Dimic maslarica »Polonca«, stojnica Ljubljana, Pogačarjev trg	Aleksander Gjud st. brivec Ljubljana, Kongresni trg 6	Pavel in Minka Jemc gostilna Ljubljana, Breg 18	Stanko Kezele kleparski mojster Ljubljana, Bohoričeva 3	Emil More sodavčar Ljubljana, Martinova c. 11	Franc Pirš kolarski mojster Trnovska ulica 25
Josip Breskvar čevljarška obrt v Ljubljani Škofja ulica 12	Osvold Dobeic veletrgovina Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9	Aleksander Gjud, ml. damski česalni salon Ljubljana, Kongresni trg 6	Jakob Jestih mesar, in gostilničar Ljubljana, Šolski drevored in Dolenjska cesta	Teodor Korn kleparsko podjetje in pokri- vanje streh; vodov. instalater Ljubljana, Poljanska c. 8	Terezija Marinko trgovina z mešaním blagom Ljubljana, Prisojna ul. 7	Avust Paškulin pekarna Ljubljana-Vodmat
Franc Bučar gostilna Poljanska cesta 19	Fr. Dolšak gostilna »Pri Lozarju« Ljubljana, Rožna ulica 15	Ivan Gorenc restavracija »Soča« Ljubljana, Sv. Petra c. 3	G. F. Juršek uglašev. ec klavirjev Ljubljana, Wolfova ul. 12	J. Kostevc manufakturna trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 4	Andrej Marčan mesar Prešernova ulica 16 in Rimska cesta 21	K. Pečenko trgovina z usnjem Ljubljana, Sv. Petra c. 13
J. Buzzolini trgovina delikates, izdelovanje salam in kranskih klobas Ljubljana, Lingarjeva ul.	Dragotin Drašček gostilničar Ljubljana, Bohoričeva ul. 9	Gostilna »Pri Krofju« Ljubljana, Sv. Petra c. 46	Fran in Marija Juvan gostilničar Ljubljana, Martinova c. 26	Milan Košak zlatar Cankarjevo nabrežje 31	Tran Martinc mesni tesarski mojster Ljubljana, Prule 8	Angela Pekolj modni salon Ljubljana
Peter Capuder krojač Dalmatinova ulica (palača Vzajemne posojilnice)	Veletrgovina z vinom in žganjem Ludvik Dekleva Ljubljana, Spodnja Šiška, Celovška cesta 16	Gostilna »Pri Kmetju« Ljubljana, Gosposvetska cesta 8	Janko Kvas krojaštvo za dame in gospode Florjanska ulica 3	Rodbina Košenina mesar Sv. Jakoba nabrežje in Kolodvorska ulica 6	Anton Mencinger specializirana trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 42	Peter Picelj pekarna Ljubljana, Rečna ul. 3
Josip in Ela Carl »Narodna kavarna« Ljubljana	Stanko Druškovič brivski salon Ljubljana, Prisojna ul. 2	A. Götzl del. podobar in pozlata, izdeluje okvirje Ljubljana, Sv. Petra c. 7	Metod in Fani Kačič gostilna »Pri rati« Spodnja Šiška	Anton in Josipina Krapš kavarna Ljubljana, Škofja ul. 12	Štefan Miholič kavarna »Central« Ljubljana	Fran Parkelj Zavod za plakatiranje in rekla- mo. Najstarejša in največja podjetje za čiščenje oken in stanovanj Ljubljana, Selenburgova 6

Srečno novo leto želiyo svojim odjemalcem:

Fotomaterijal Janko Pogačnik Ljubljana, Gledališka 8 II	Restavracija »Pri Roži« Amalija Schmidt	M. Soklič gostilna in trgovina Ljubljana - Trnovo Pred konjušnico	Ivan in Frida Triplat gostilna »Pri starem Tillerju« Ljubljana, Kolodvorska 24	Ivan Zeleztnikar Ljubljana, Marijin trg 3	Vekoslav Podlogar trgovina s specer. blagom Ljubljana 7710 Sv. Florijana ulica 22	Srečno in veselo novo leto želi gostilna »Češnovar« Dolenjska cesta 7033
Josipina in sinko Josip Podkov mesarija Ljubljana, Sv. Petra c. 7 (hotel »Lloyd«)	M. Robas trgovina s mešanim blagom Vidovdanska c. 24	I. Somnitz urar in trgovina s zlatino, srebrnino in urami Ljubljana, Sv. Petra c. 16	Marija Triller (pri Bergantu) Trnovo, Cerkvena ul. 3	Modni atelje za gospode And. Žnidar Ljubljana, V Rebri 11	Veselo in srečno novo leto želi Mihael Peterneš čevljarstvo 7746 Ljubljana, Sp. Šiška	Fotograf. zavod Hugon Hibšer Ljubljana 7021 7 Valvazorjev trg štev. 7
Josip Plankar gostilničar in trgovec z drvmi Ljubljana, Dolenjska c. 5	Marija Rogelj manufakturna trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 26	Anton Stacul trgovina delicatess Ljubljana, Selenburgova ul.	Trink & Bernik strojno mizarstvo Ljubljana, Linhartova ul. 8	Fran in Marija Janc trgovina in gostilna Novi Vodmat, Društvena ulica št. 61	Veselo novo leto želi trafika 7734 Goli - Pompe Mestni trg 18	Srečno novo leto želi vsem cenj. naročnikom Albina Bogataj izdelovalnica perila Ljubljana Židovska ulica 1/II 7339
Kavarna Prešeren Karel Polajnar , kavarnar	L. Rot krznarstvo Ljubljana, Gradišče 7	Linko Stancer trgovina s specerijskim blagom Ljubljana, Dunajska c. 10	Anton Turk brivski salon Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Vzajemne posojilnice)	Ivan Kreč krojaški mojster Ljubljana, Dunajska c. 9	Srečno novo leto želi Franc Mohor izdelovanje vsakovrstnih slaščic in medenih izdelkov na debelo Ljubljana 7736 Rimska cesta št. 22	Tranc in Marija Živic gostilna in zidarska obrt Ljubljana 17. Rimska cesta št. 17.
Janko Popovič Ljubljana	Davorin Rovšek fotograf Ljubljana, Kolodvorska 34	Josip Starič pekarna Ljubljana, Florijanska 29	Peter in Marija Urbanc gostilna Ljubljana, Tržaška c. 9	F. & E. Remžgar slikarstvo in pleskarstvo Ljubljana, Kolodvorska 18	Srečno in veselo novo leto želi cenj. naročnikom Pavel Poglar krojaštvo 7884 Novi Vodmat 7-a	Srečno in veselo novo leto želi cenj. odjemalcem Winter & Zupan trg. s specerijskim in kolo- nizalnim blagom 7061 Ljubljana, Sv. Petra cesta 35
Tobačna trafika Praprotnik-Pugelj Pogačnik Ljubljana Prešernova 54	Modna trgovina F. & M. Rozman Ljubljana, Židovska ul. 4	Franc Starič čevljar Ljubljana, Ulica na grad 7	M. Urbas zrođa prstnih kranjskih klobas Ljubljana, Slomškova 13	Josip Kastelic Ljubljana, Vodnikov trg 4	Veselo srečno novo leto želi Franc Igljč krojaški mojster 7063 Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 28.	Srečno in veselo novo leto želi Franc Bar Ljubljana Cankarjevo nabrežje št. 5.
Dediči Putrihovi mesarija in gostilna Dolenjska c. 6, Stari trg 24	Ivan Rozman čevljar Ljubljana, Rožna ul. 3	Anton in Marija Steiner trgovina in gostilna Ljubljana, Opekarska c. 31	Fotoatelje Ant. Uršič Ljubljana, Frančiškanska ulica (hiša Trg. banke)	Ivan Ogrin veletrgovina vina Lavrca pri Ljubljani	Srečno in veselo novo leto želi vsem cenj. gostom in znanjem Vinotoč Viktor Sedej Ljubljana Kolodvorska ulica 28 Stari trg ul. 2	Srečno in veselo novo leto želi higijenična pralnica in svetlolikalnica Fr. Šimenc Ljubljana 7541 Kolodvorska ulica štev. 8.
I. Piškur trgovina s specerijskim in ma- nufakturnim blagom Ljubljana, Stari trg 6	H. Suttner Ljubljana, Mestni trg	Franc in Ivan Stritar kavarna »Stritar« Ljubljana, Vidovdanska 2	Ignac Vehar splošno mizarstvo Ljubljana, Gradaška ul. 22	Slošno ključavničarstvo J. Malenšek Boh. Bistrica, Gorenjsko	Srečno in veselo novo leto želi vsem cenj. gostom in znanjem JOS. REICH barvarija kemična čistilnica in pralnica perila Polljanski nasip št. 4 7922	Srečno in veselo novo leto želi prva kranjska vrvarna Ljubljana Sv. Petra c. 13 Podružnici: Maribor, Vetrinjska ul. 20 Kamnik, Šutna 4. 7052
Dr. G. Piccoli lekarna Ljubljana, Dunajska cesta	Franc Sajovic tapetnik in dekorater Ljubljana, Poljanska c. 15	Stuchly Maške modistinja Ljubljana, Židovska ul. 3	Kr. dvorni dobavitelj Anton Verbič delikatess — specerijska Ljubljana, Stritarjeva ul.	Josip Adamič vrvarna Domžale, podružnica Kamnik	Srečno in veselo novo leto želi vsem cenj. gostom in znanjem JOS. SENICA Domžale 7671	
Anton Presker pekarna Ljubljana, Dunajska c. 9	Anton in Milka Sagmeister mesarija in prekajevalnica Ljubljana VII, Kolodvor- ska ulica 150	Fran Szantner Ljubljana, Selenburgova 1	J. Waneč trgovina s kožuvinno in čepicami Ljubljana, Sv. Petra cesta	R. Thaler trgovina s manufakturnim blagom na debelo in drobno Škofja Loka		
Specijalni artistični atelje za črtoslikarstvo Pristou & Bricelj Ljubljana, hotel »Malič«	Adolf Sattler čevljarški mojster Novi Vodmat 41	Leopold Šega jermenar Ljubljana, Poljanska c. 18	Josip Vesel modna trgovina Prešernova ulica 20—24	Konrad Pecher trgovina s specerijskim blagom Škofja Loka		
Prva slovenska zidarska zadruga v Ljubljani r. z. z. o. z. Ljubljana, Tržaška c. 2	Franc in Marg. Scagnetti gostilna Metelkova ulica 19	Josip Šenica mizarska tovarna Dunajska cesta, Za Beži- gradom 6	Karol Vidmar pekarija Ljubljana, Rimska cesta 5	Mihael Vintar trgovina s specerijo in delikatessami Novo mesto		
Modni atelje K. Pučnik Ljubljana, Sodna ul. 3	Franc Selan mesar Ljubljana, Ambrožev trg 7	Pavel in Marija Šimenc opališki vrtnar Sv. Križ-Ljubljana	Josip Vidmar tovarna dežnikov in solčnikov Ljubljana, Pred Škofijo 19	Sofija Krvarič-Stanovič restavracija južni kolodvor Zagreb		
Josip Puh dobava in pokladanje parketov Ljubljana	Seliškar Ivan urar Ljubljana, Tržaška cesta 8	Leon Škerjanc mesar Ljubljana, Šolski drevored	Fran Zač mlajši brivnica Ljubljana, Pražakova ul. (za sodnijsko palačo)	Priporočajo se cenj. občinstvu za nadajino naklonjenost, želim vsem srečno, veselo novo leto Franc Marinčič stavbeno podjetje 767 Vič - Glince štev. 207.		
Ivan Rahné trgovina s mešanim blagom in vinom Moste p. Ljubljani, Selo 33	Trafika Sever Ljubljana, Selenburgova 1	Viktor Šober trgovina s specerijskim in mešanim blagom Ljubljana, Sv. Jakoba trg 4	Franjo Zajc brivec Ljubljana, Dunajska c. 12	Ivan in Ivanka Zamljen čevljarški mojster Ljubljana, Gradišče 4		
Leopold Rijavec krojaški mojster Ljubljana	Bourne & Co. Singer šivalni stroji Selenburgova ulica št. 3 Ljubljana, Maribor Novo mesto	Franc Štular čevljarški mojster Ljubljana, Florijanska ul. 9	Ivan in Antonija Štor gostilničar in trgovec Vodmat 16	Alojzij & M. Zorman trgovina Ljubljana, Stari trg 32		
Iv. Ravnihar urar Južne železnice, trgovina s zlatino in srebrnino Ljubljana, Sv. Petra c. 44	Antez Sirk izdelovalnica klobas Ljubljana, Poljanska c. 64	Ivan in Antonija Štor gostilničar in trgovec Vodmat 16	M. Tičar Ljubljana, Sv. Petra c. 26	Herman Zupan galanterijska knjigovoznica Ljubljana, Gajeve ulica 2		
Josip Rebek ključavničarski mojster Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9	Ana Skubic - Krečič trgovina s mešanim blagom Ljubljana, Florijanska ul. 30	I. Tomšič manufakturna trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 18	Danijel Zupanc zlatar Ljubljana, Wolfova ul. 8	Adolf Žabjek gostilničar in mesar Ljubljana, Poljanska c. 55		
F. & E. Remžgar slikarstvo in pleskarstvo Ljubljana, Čopova c. 10	I. Slanovic stavbeni in umetni ključavničar Ljubljana, Selenburgova 6	Ivan in Franciška Troha trgovina s spec. blagom Novi Vodmat št. 158				
Franjo Repič sodarsko podjetje Kolizejska ulica 18	Ivan Slokan stavbna tveška Ljubljana, Študentovska ul.					

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

SREČNO NOVO LETO!



ZLATOROG

St. Kostanjevec
brivski salon
Gradišče 7

Ivan, Ana Perme
mesar v Trnovem
srečno in veselo novo leto!

Pušnik Rudolf
konjski mesar in trgovec s konji izdelovatelj konjskih klobas in salam

Ljubljana
Rimska c. 19 Tržaška c. 2

Jožef Keber
mesar
Ljubljana
Martinova cesta šte. 12.

Ivan Avguštin
SKOFJA LOKA (kolodvor)

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim ustanovnim in podpornim članom, kako tudi vsem prijateljem slepil ter se toplo priporoča za nadaljno raketnost

Podporno društvo slepil v Ljubljani, Wolfova št. 12

Srečno in veselo novo leto želi

Ivan Pakiž
trgovina z urami, zlatino in srebrnino
Ljubljana, Stari trg 20
Ustanovljeno 1912

Srečno in veselo novo leto želi trdka

F. P. Staré
sobilikarstvo, in se za nadaljno naklonjenost priporoča
Josipina Staré, Ljubljana
Sv. Florijana ulica 16

Franc Lavtizar
mesar in hišni posestnik
Ljubljana, Sv. Petra c. 83

Srečno in veselo novo leto želi

Fran Lukič
konfekcijska trgovina
Pred škofijo št. 19

Veselo in srečno novo leto želi

Josip Steinman
zdelovalec gornjih detov za čevlje
Poljanska cesta št. 13

Ivan Kravos
konjske opreme, usnjate torbice, gonilni jermeni

Maribor
Aleksandrova cesta 13
Telefon int. 207

Veselo in srečno novo leto želi

Večeslav Bešter
fotograf
Aleksandrova cesta

Srečno novo leto želi

Rudolf Zihnerl
trgovec, Škofja loka

Veselo in srečno novo leto želi

Josip Gorjup
gostilna pri „Majerončku“

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenj., odjemalcem, prijateljem in znancem
Franc Bernik izdelovatelj klobukov
Ljubljana VII — Spodnja Siška
Slovenska cesta

OMEGA
To je ura za vse življenje!

Veselo novo leto želi vsem cenjenim kupovalcem

Feiks Skrabi
manufakturna trgovina
MARIBOR MARIBOR
Gospodarska ulica št. 11

Vsem cenjenim obiskovalcem kavarne „Zvezda“ restaracije in vinske kleti želiva prav

srečno novo leto!
Fran in Roza Krapeš

Trgovina s papirjem
Oglasni zavod in uprava časopisov

HINKO SAX
Maribor Grajski trg
Zastopnik „Slov. Naroda“

Srečno novo leto želi vsem znancem in prijateljem

Tomo in Ivanka Majer
Grosuplje Grosuplje
Kolodvorska okrepčevalnica

Srečno novo leto želi vsem cenj. trgovcem, industrijcem, obrtnikom in znancem

„A POLO“

R. Golebiowski, anončni in reklamni zavod, LJUBLJANA, Stari trg št. 19, II. nadst.

Vsem cenjenim naročnikom in konzumentom

„BUDDHA“

čajnih mešanic

Želi veselo in srečno NOVO LETO 1925 „Tea Import“ družba z o. z., Ljubljana.

Higijenična brivnica
hotel „SLON“
Rudolf Jurman.

Krojačnica za elegantni svet
J. Sušnik
Selenburgova ulica št. 4.

IVAN BOGATAJ
Elektrotehnično podjetje
Kongresni trg 19

Josip Jug
sobni slikar, slikar črk in pleskar
Ljubljana Moste

M. Tičar
Ljubljana
Selenburgova ulica 1 in Sv. Petra cesta 26

Peter Semko
krznarstvo
Križevniška ulica št. 7
LJUBLJANA

Vsem prijateljem **VAN KASTER KAKAA** srečno in veselo novo leto

Modni salon
ANTON PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

ANTON ZIMA
kavarna „Jadran“
Turjaski trg 6

Ciril Lipovž
mizarški mojster
Gospodarska ul. 10

Ivan in Nežika Kočevar
gostilna „Zlatorog“
Gospodarska ul. 3

Srečno in veselo novo leto 1925 želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Srečno Potnik in drug
tovarnica sadnih sokov, esenc itd.
Ljubljana, Metelkova ulica

THE REX & CO
LJUBLJANA, Gradišče 10
želi vsem cenjenim odjemalcem
srečno in veselo novo leto

Fran Ksav. Casper
zaloga pohištva
Vegova ulica šte. 6

Kmet Franc
gostilna pri „Kmetu“ preje čvonek
Celovška cesta šte. 75

Izlakar Marija
kavarna
Židovska steza šte. 4

August Černe
splošno mizarstvo
Zgornja Siška šte. 122

Klančičar Josipina
gostilna
Vodnikova cesta šte. 43

Škopek Edvard
urar in zlatar
Mestni trg šte. 8

Franc Miklič
Hotel južni kolodvor
Kolodvorska ulica šte. 43

Leo Pogačnik
kavarna „Leon“ in gostilna
Kolodvorska ulica šte. 29

PETER STEPIČ
restavracija in veletrgovina z vinom
Tržna ulica 256 Tržna ulica 256
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
srečno in veselo novo leto

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenjenim gostom
JERICA KOVAČ, gostilničarka
Kolodvorska ulica šte. 27

Srečno in veselo novo leto želi vsem trgovcem, obrtnikom in industrijcem trdka
„GROM“
carinsko-posredniški in speditijski biro
LJUBLJANA LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
A. A. BAKER & CO d. z o. z.
London E. C. LJUBLJANA

Veselo in srečno novo leto želi vsem svojim cenj. odjemalcem
PETERNEL MIHAEL
čevljarška delavnica
Gospodarska cesta šte. 89

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenj. obiskovalcem in odjemalcem
JAKOB in MALI ZALAZNIK
kavarna, slaščičarna in pekarna

Srečno novo leto želi cenj. odjemalcem in znancem
konfekcijska tovarna
FRANC DERENDA & CIE
Ljubljana Ljubljana
Emonska cesta šte. 8

Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim gostom
KOSTA POTOČNIK
HOTEL „SOCA“
Telefon 531

Srečno in veselo novo leto 1925 želi
UPRAVA HOTELA „SLON“
KAVARNA KOPALIŠČE

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenjenim gostom, prijateljem in znancem
JOSIP in LEOPOLDINA MASTNAK
restavratel hotela „Slon“ v Ljubljani

160 T

Mehanično umetno vezenje

večernih in plesnih toalet z zlatom in srebrom, izdelovanje vsakovrstnih belih in p. samih vezenin, entanje, predtiskanje

Matek, Ljubljana

(poleg hotela „Štrkelj“)

7814

Moško perilo, naramnice, kravate t. dr. po izredno nizkih cenah

150 nagrad

po 2 pločevinasti dozi kakao-a razpisuje tvrdka F. S. benik v Ljubljani za častice VAN KASTER kakao-a. Listki na temelju katerih se dobiček z dne so razdeljeni na 3000 pločev. doz, kar znači da vsebuje en tak listek vsaka dva seta doza. Dobitek se pošlje vsakomur po trine prostu.

Sezajti torej pridno po pločevinastih dozah KAKAO VAN KASTER, da dobite nagrado. 7804

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46

Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, lednice, pavilioni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. 101 T Tovarna furnirja.

Tovarna vijakov

Splošne stavbene družbe

Maribor, Aleksandrova cesta 12.

Vijaki za les vane vrste in vsake velikosti, sekovice za plečevino iz železa, bakra, medenine in aluminija.

15 letno jamstvo

najpopolnejši S. OEWER ali-
mentni stroji s pogreznim
transmisijskim (grabelci);
z enostavnim premikom je
pripravljen za stopanje, ve-
zenje ali šivanje

LUD. BARAGA

LJUBLJANA

Selenburgova ulica 6/1. 116 T

Naznaniło.

Naznamam svoj m. cenjenim odjemalcem, da sem preselil
svojo delavnico iz Jernojve ceste v moderno preure-
jeno delavnico na

Slovenski cesti (bivši nerutinski zavod)

Sprejemajo se vsakovrstna popravila.

Se priporoča

FRANK BERNIX, izdelovatelj klobukov,
Ljubljana VII, Sp. Šiška, Slovenska c.

7738

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matica in sodni izvedenec.

Najstarejša in najposobnejša tvrdka Jugoslavije.

Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši no-
log magistrata.

Zaloga in izposojalnica najboljših klavirjev, pia-
nino in harmonijev Steirway Bösendorfer, Förster,
Hözl, Hofman, Original Stinzi, Czapka etc. — Pro-
da se tudi na obroke — Popravila in uleševanje
najceneje. — Najizvirnejše violine, godala vseh
vrst in najboljša struna enovrstna detali. 142n

„Vesna“

zdržene tovarne d. z o. z.

Kamnik — Mekinje

Industrija kovinskih galanterijskih iz-
delkov, kartonaže, motkega perila in
lesnih zabojev. 7683

Veselo in srečno novo leto

Želi

7950

Ležarna Imkoczy, Ljubljana, Mestni trg.

Veselo in srečno novo leto želim

vsem cenjenim odjemalcem

7925

Ivan in Julica Krofelj,

manufakturna in specializirana trgovina

Ljubljana, Martinova cesta št. 15.

Srečno novo leto želi

p. n. občinstvu tvrdka

Anton Šimenc v Ljubljani,

Realjeva cesta št. 2

in priporoča vseh vrst štetarskih izdelkov in sicer ši-
karske in pleskarske čopiče ter vsakovrstne ščetke na
drobno in debelo. 7942

VILA IN AVTO ZASTONJI!

Elegantno urejena popolnoma meblirana, z zagradili tanetami
in popolno razsvetljavo opremljena vila sesto eta iz 8 sob in
postranskimi lokali, prostora hinoček, približno 1000 m² vrta, ga-
ražo z modernim štiri sedežnim krilim avtomobilom, z zaščitno
1000 l bencina, (postavljen v kraju, kjer želi dobiti) in za še
40.000 drugih lepih dobitkov v vrednosti

60.000 dolarjev

bo razdeljenih med one, ki nam pridobimo najmanj pet naročnikov
za naše znamenite, svetovnoznane preprate. Vsakdo dobi eno
darilo. Firma garantira za pošteno razdelitev daril. Prospekti
se dostavijo onemu, ki pošlje 7 D n za kritje stroškov na firmo:
Gesellschaft für chemische und metallurgische Indus-
trien m. b. H., Wien XIII/2., Wismutgasse 5. 7 68

Naznaniło.

Slavensko občinstvu v. d. naznamam, da sem z dnem
15. decembra 1924 otvoril v Ljubljani Tržaška c. 5

trgovino z vsemi štetarskimi izdelki

posredno s čisti in ščetkami lastnega proizvodstva ter s suho robo
in raznih pletenin. V zalogi imam tudi žimo za modroce po to-
varniških cenah in morsko travo.

Za obilen obisk se priporoča

Hinko Šimenc.

7919

Popolnoma varno naložita denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že sed

10.000.000 D n jamstveno glavnico.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in cestne terjatve. Posojila daje
le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvu.

Telefon št. 9.

152 T

Telefon št. 9.

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9

Damska in otroška konfekcija — prodaja po nizki ceni

krasni jope tudi za deklice, telovnike, čepice in druge pletenine

bluze, predpasnike, krila, obleke in drugo damsko i onfekcijo

OTROŠKE OBLEKICE, PLAŠČKE velika
tržišča.

Kurite

Malenkostna vezilna

fers in železa, osled

tega izgorena brez saj

smeadna Ma'lenkostna

prestanek vepela no-

bene žindra, osled te-

ga tudi enakovrsten

ograc in dolgotrajna

žerjaka.

S.B.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

ING. LOVRO MAURER

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 48 LJUBLJANA

7919

Enakovrsten celikost

kosov in razdalnejša

izraza toplota. Priroč-

na oblika. Izredno

enako kurilo za do-

mača, obrta, industr.

kurenja, Provoznico

za centralne kurjave

in pekarne.

brikete

Olajšuje posle eksp. terjem in importerjem s tem, da jim eskomptira menice v lirah

kakor tudi v drugih inozemskih valutah.

Glavna skrednica, lastniška garancija glavnica ter izvršila vse bančne posle

načinoma. Vloge na knjižice in tekoč. računu obrestuje najpovoljnije.

Vitalni stroji, potrebščine

mehanična delavnica

3591 (poravnjalnica)

L. BARAGA, Ljubljana,

Selenburgova ulica 6.

Vsem

59 T

ki hočejo piti čisto kavo,

priporočamo našo izvrstno

pravo domačo

kolišsko cikorijo.

Volnene jopice

149 T

lumperje, modne telovnike, otro-

ške sveterje, čepice in šale po

zelo nizkih cenah, ima v veliki

izbiri tvrdka

F. I. Gorčar, „Pri Ivanki“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Veselo in srečno

novo leto

želi

7952

Franc Jakil,

stroj. dela in trgovina,

Poljanska cesta.

Veselo in srečno

novo leto želi

Kovačič & Japelj

trgovina s specializiranim, kočni-

jalnim in malirskim blagom

Ljubljana, Kongresni trg

št. 10. 7953

Imate li kake posle na Dura?

Tedaj se obrnite zaupno na mene

in prihranite visoke potne stroške.

Jaz oskrbujem vse

trgovske, privatne, in imne zadeve:

inkaso, obveščila in t. d. zanesljivo, za-

unno tako kot dober prijatelj. —

Povrnem mi samo stroške in ma-

lenkosno nagrado za trud in čas.

Poslajte mi potni pošiljke Din 50,

nakar prejmete takoj zašljeno ob-

vestno obvestilo. 7916

„The Goodfriend“

intern. agent office

Wien, Welburggasse 14

RIBJE OLJE

pristno norveško

za oslabele otroke in odrasle

priporoča 153 T

Ležarna dr. G. Piccoli

LJUBLJANA

Dunajska cesta

7917

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta naročnina linija — Generalno zastopstvo za kra-

jevino S. H. S. Zagreb, Trg. l. št. 17. 2855

Redoviti nočniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sannolo. —

Odvaja potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.

Kabina tretjega razreda z dvema in štiri posteljama.

Podzastopstva:

Bombard, Karagorjeva ulica 91 — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Veliki Bečkeri, Kralja Aleksandra ul. 4 — Ritoli, Bulvard Aleksandra 163.

Brzljavi naslov za got. navedena podzastopstva „Royal Mail“.

Za Beeno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gracu.

Brzljavi naslov: „Prometna banka“.

Doplevanje v vseh jezikih.

7918

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gor. Radegona, Kranj,

Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sabac,

S. benik, Vršac, Wien.

Podružnica: Rogaska Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice.

Podružnica: Slovenska banka, Ljubljana, in Jugoslavenska banka, d. d., Split.

Podružnica: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe; v Sever-

ni Ameriki: v vseh večjih mestih direktne bančne zveze.

Podružnica: Banke in trgovske posle z izuzetnostjo, posebno z Italijo

in Rusijo.

Olajšuje posle eksp. terjem in importerjem s tem, da jim eskomptira menice v lirah

kakor tudi v drugih inozemskih valutah.

Glavna skrednica, lastniška garancija glavnica ter izvršila vse bančne posle

načinoma. Vloge na knjižice in tekoč. računu obrestuje najpovoljnije.

Singer šivalnih strojev

Bourne & Co., New-York

Podružnica

Ljubljana, Selenburgova ul. 3.

POCENI SE PRODA

radi boljšni lastnika, tovarna bučnega olja in drugih

raznovrstnih olinatih siemeni, s 14 strojev, 2 hidrauliške

preše. Kapaciteta dnevno 250 kg olja, vse v polpuncni

pogonu. Zaiamčen čisti dobiček dnevno Din 1000.—.

Cena brez zgradbe Din 125.000.—. Skupno z zgradba-

mi katere so tudi za stanovanje Din 325.000.—. Vpra-

šan a naslovit: BATAN, Varaždin. 7859

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debeljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod

za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promene (S of-

wechsel) za ženske i živčane bolesi. Djeca od 7 godina

primaju se i bez pratinje. 69 T

KUPUJEMO

stalno poljubne količine vsakovrstnega mehkega, rezanega,

tesanega in okroglega lesa, parjene in neparjene

bukove plohe, testene, frizore, frizo, drva in

ogije. Ponudbe na:

„Gaza“-les, Ljubljana

Poštni predal 6.

SALAMA

prve vrste nova roba posve zrela

dobiva se svuda

Prva hrvatska tvornica sla-

mane, sušena mesa i masti 7219

M. Gavrilovića sinovi d. d.

Generalno zastopstvo za Sloveniju:

R. Bunc in drug

Ljubljana, Celje, Maribor